1980
L
1093

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-139740-p0001-6

dco.
a accu
rrogatus
nfessus sū.
omine iesu
m. Vbi erat
tas ingredi
despiciens.
Iohannē
sius.
granū
mortuū
it R.

esse recon
. Da m
& profero
manus. &
sollicitati
as. Ab
claudos.
abscondit
anus au
tus lauren
uci ys. thes
rare. R.

uos ipsi
adorari.
Decus ce
uel qui
later do
est uniue
& uolucr
torum.
& tu dic
ora factu
cesar ira
tu s

dic
tu
atus
int
min
es d
tan.
sacrifici
deo spi
Tunc
laur
in

Script. Rom. in Quarto N. 12

II 2. b 49

S. R. q. 12

Ignis Salutis ...
M. a. 3

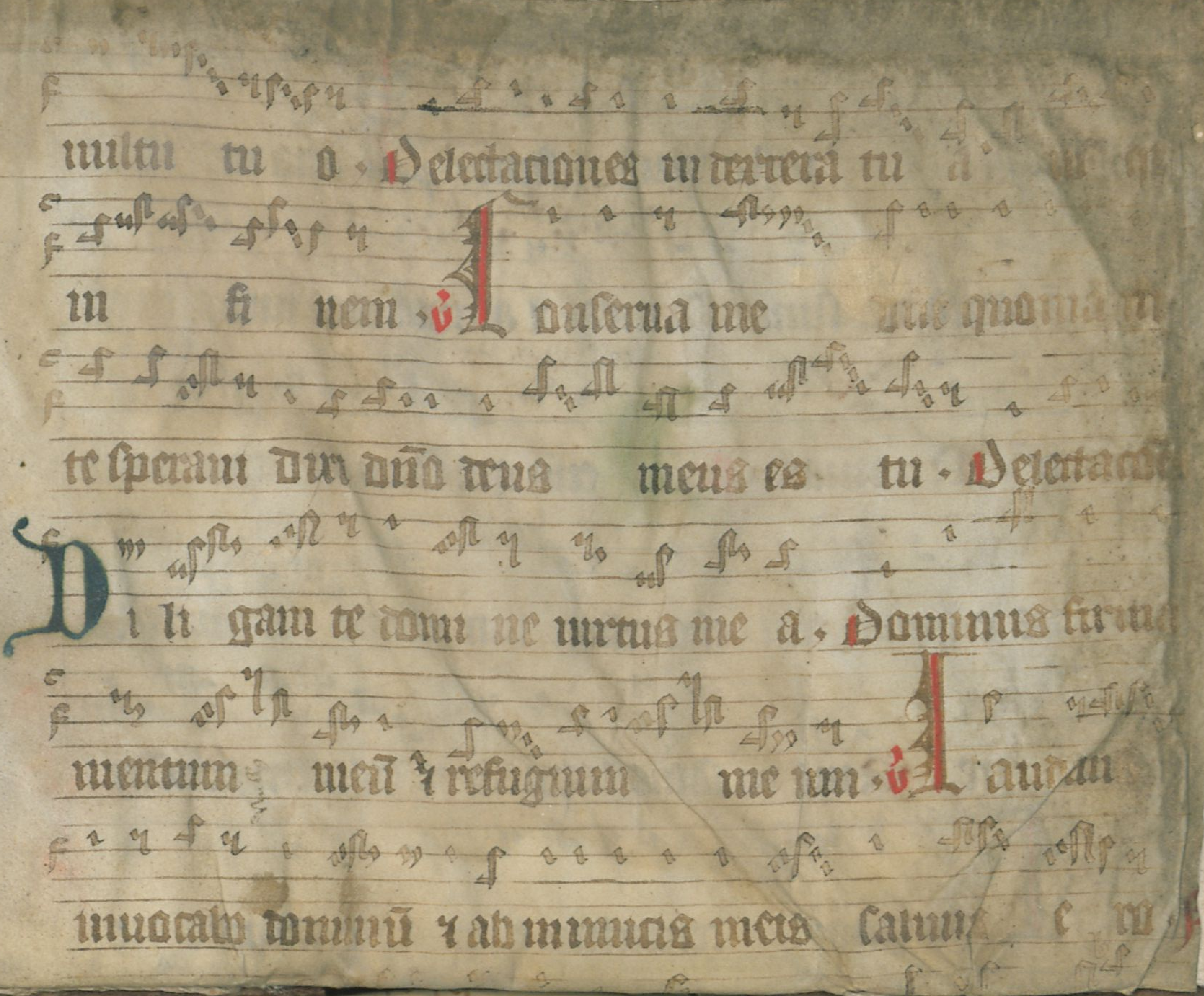

Quoniam infirmus sum, Sana me dñe

quoniã conturbata sunt ossa mea, et anima mea turba ta est

ualde. Quoniam. R. Deus qui sedes sup thro num

iudicas equita tem, esto refugi um paupe rum in tri bu

la tio ne. Quia tu solus laborem et dolorem considera

s. Tibi enim derelictus est pauper pupillo tu

Nihil tam perit quam quod confertur ingrato
Omnia sunt hominum tenui pendentia filo
Et subito casu que valuere ruunt
Rara vel nimis recordat [illegible]

Quicquid [illegible] facit mundus monarchus vult
Monarchus in brevi tunica saltat quasi pira

Sive raptum sive captum semper est nobis aptum
Aliud

Ita captum ita raptum
Qualis vita finis ita [illegible] sententia [illegible]
Frigora nos [illegible] estus dat otia nobis
Sic nobis [illegible] tempus [illegible] perit
Ovidius

Ipse licet venias musis comitatus Homere
Si nihil attuleris ibis Homere foras

De tempore veris Vergilius in Bucolicis

Et nunc omnis ager, nunc omnis parturit arbor
Nunc frondent silve, nunc est formosissimus annus
Et Ovidius fastorum libro 4

Nec Veneri tempus quam ver erat aptius ullum
Vere nitent terre, vere remissus ager
Nunc herbe rupta tellure cacumina tollunt
Nunc tumido gemmas cortice palmes agit

Item primo fastorum de Vere

Omnia tunc florent, tunc ē noua tp̄is aetas
Et noua de grauido palmite gemma tumet
Et modo formatis aperitur frondibus arbor
Prodit et in summum seminis herba solum
Et tepidum volucres concentibus aera mulcent
Ludit et in pratis luxuriatqꝫ pecus &c

Ouidius idem de prima aetate in Meta:

Ver erat aeternum, placidiqꝫ tepentibus auris
Mulcebant zephiri natos sine semine flores

De vino et Venere

At ne quis modici transiliat munera liberi
Centaurea monet cum lapithis rixa sup mero
debellata, monet Sithoniis nō leuis Euthius
Cum fas atqꝫ nefas exiguo fine libidinum
discernunt auidi &c

Propertius elegiarum li. 2 sic ait

Vina forma perit, vino corrumpitur aetas
Vino saepe suum nescit amica virum

Vergilius

Verus oris quod natum est ad laborandum
Verus verudis quod non potest laborare   Unde versus

Est verus hoc quod arat, verus hoc quod non iuga portat
Penates heimliche kamere off affgodt
Edes atque deos dic significare penates
Pendere pependi pensum: suspendere reddere
tribuere sustinere   Unde

Evoluo tribuo trutino suspendoque reddo
Sustineo pendo sex hec significare memento
Versus
Pendere vult iustus sed non vult pendere iniqua
ligatus   Penetrale loris secrete ader ein dor stadt

Quod domus interior rapit hoc penetrale vocatur
Peritus adiectiue vorfarenn yn geschrifft

Non tendit peritum qui vult audire peritum
Pilum eins ball ach ein strale pile
Pilus hare effte ein stoter

Quod tenet est pilum, pilus est in fronte capillus
Podium ein leue
Non de ponto cadit qui per podium bene vadit
Pneuma spus scts,
Spiritus est pneuma cantus modulatio neuma

polip9 der scimp off bolck est quam piscis
vel immunditias naris
Polipus est piscis, polip9 fedatio naris
Policitat9 gelovet Similiter
Pollicitis diuiss quis habet esse potens
Populg e arbor vel collectio gentis
ein boum ader volck
Ponere tria significat
Assignat pono parit apponit removetque
predestinatg von gode versien
Si non est predestinatg fac ut predestineris
Augustinus
prestolari expectare vel quere beide off sueke
Prestolor respecto prestulor querere dico
procul verne
Cum procul est oculus procul est a lumine cordis
prostare id est stans vele sein off verkinsschen
Nobilis ex lesie quondam venerabile nomen
Prostat et in questu cum meretrice sedet
pucilupa ein caldune
Omnis pucilupa non est commestio tuta
pus est putredo vel custodia
Pus est putredo non declinabile credo
Querere soeken interrogare
Queritur ignotum, queritur qui perdat amicum
Est investigo petit ac interroga quero

Queſitus a quitor ein [illegible]

Queſitus a quero quer [illegible] [illegible] [illegible]

caro caruncula [illegible] fleiſch

Non miſer eſt is mag[is] [illegible] ſeye [illegible]

Mundus eſt panis caro [illegible] [illegible] vinum

Xantor nomine [illegible] [illegible]

Carnis cantor : acor vini : [illegible] panis

Nidor ab aſſata fit carne, fit a pede [illegible]

Xerenſitus a um [illegible] [illegible]

Xerenſitus [illegible] [illegible] [illegible]

Vaſa rerenſita ſed poma rerenſita [illegible]

Redolere [illegible] odore [illegible] [illegible]

Vile cadaver olet redolet [illegible] et cinamomum

Refert [illegible] eſt [illegible] fit [illegible] refert
an ſit vel ſit [illegible] [illegible] eſt [illegible] [illegible]
vel ſtatum vel dignitatem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

Robur ein ſtercke [illegible] ein bom

Nemo poteſt longe ſine robore robora ferre

Roſtrum ein ſnavell

Cantat avis quælibet ſicut roſtrum ſibi creuit

Rubeta ein [illegible] Iuvenalis

Porvertura viro [illegible] ſibi [illegible] rubetas

ercantius

Runa ein ritze ader loch klone

Ego plenus runarum sum hac atque illac effluo

de robore

Robora sunt trunci dicuntur et robora vires

Satellus est parvus sagus

Cum tibi procellum quis prebet pande satellum

Saga est mulier incantatrix: sed saga

sagorum sunt vestes cum corripit priam

Femina saga mala me fallet, sunt saga vestes

Ustro quid animus michi presaget warseggen

Salermon ein hermell

Est salmon piscis. salermon animal: salomo rex

Salinuca ein distell

Hac hic nominis rosa vertetur in salinucam.

Saltim est psallendo

Saltim psaltando sed saltim diminuendo

Sallo sallo cibum: salio pede: cantica psallo

Salvia est quedam herba

Cur moritur homo cum salvia crescit in horto

Scelestus misdaet

Unumquodque celesti domino placuere scelesti

Scintilla ein funcke fuirs

Queritat in cinere scintillam qui caret igne

Scirpus ein besse

Nodum in scirpo queris   Terentius

Scortum est meretrix

Pretium scorti vix est unius panis   Salamon

Securus seker

Securis ein byll

Non sunt securi qui dant sua colla securi

Sepio sepis ein tuin

Sepio sepe sepem ne sus rapiat mea cepe

Pulli sub sepe pariunt sua balnea sepe   Idem

Seps pis ein slange

Ossaque dissolvens cum corpore tabificus seps

Sera per s ein slot

Sera per s slotken sed per c sit tibi wesken   cera per c was

Serenus claer

In mare tranquillum celum dic esse serenum

Seriose ernstlick

Multum refert iocose hoc fecerit an seriose

Ubi non ordo et regor ibi sempiternus horror

Siler ein wirch

Sponte sua veniunt molle siler lenteqꝫ geneste

Siren ein merwunder

Sicut si siren multa predicerem fierem

Sorex ein rater muss

Cattus in abstruso piscem pro sorice carpit

Speculum ein spegel

Non est in speculo res quam speculamur in illo

Eminet et non est in muliere fides

Stuppa werck

Stufa ein stoff

Stufa ibimus calida lini purgatio stuppa

Sus ein swe

Mus currit in campo sed non cum pedibꝫ suis

Taxillus ein worffell

Ludens taxillis bene respice quid sit in illis

Mors tua ~~fors~~ sors tua spes tua pendet in illis

Teres runt lanck vt laurea

Hastam dic teretem pomum dic ee rotundum

Tirannus ein Tirann

Qui tirannum occidit premium habebit

Inspiciunt indoctoribus quod vera simulus: vel quod plenus [illegible] fieri

Titulus a titan dr ein titel von eine boke

Titulus est signum descriptio laus epigrama

Boetij Seuerini de consolatione philoſophie

opus preclarum cum prelibatione Ioannis Murmellij Ruremūdenſis in eius enarrationem.

Transmigrare ouerwerhusen

Heu quid tentavi [illegible] et unde migravi

Tuber ein geswell

Colaphis est tuber totum corpus

Turtur ein turteldube off vissch

Hec turtur est avis hic turtur sit tibi piscis

Tondere .i. percutere vel tondere

Tondemus barbas vel oves sed tundimus herbas

Vadere gaen

En modo vadit eques qui solet ire pedes

Vas vadis ein borge ader pant

Nam dato vade licet vadere

Non prius hinc vades donec pones mihi vadis

Vas vadis obses vas vasis sit tibi cuppa

Script. Rom. in Quarto N. 12

II 2-b 49

¶ In diui Boetij de philoſophie conſolatione opus
Joānis Murmellij Ruremūdenſis prelibatio.

ENarraturo mihi quinqꝫ Betij de philoſophie cōſolatōe li-
bros quedā prelibanda ſunt. quibꝫ ſtudioſoꝝ animi ad ea
que tractāda ſunt nō incōgrue preparent. Sunt aūt hec.
Boetij vita. titulus operis. ſtyli q̄litas. ſcribentis itentio.
numerꝰ libroꝝ. que ſit operis vtilitas. ⁊ ad quā id phie partē referat.

¶ Uita Boetij

UIta Boetij hec eſt. Seuerinus Boetius Romanus ex nobi-
liſſima Torquatoꝝ familia ꝓgenitꝰ. generis claritudinē ho-
neſtiſſimis a puericia ſtudijs. virtutūqꝫ ac doctrinaruꝫ nobilitate ſu-
perauit Quū em̄ nō minus grece quā latine ſciret. vniuerſamqꝫ phi-
loſophiā cū arte oratoria ⁊ poetica cōiunxiſſet. ſe nō ſibi ſoli ſed hu-
mane ſocietati natū arbitratꝰ rei ciuilis adminiſtratōeꝫ ſuſcepit. ho-
noribuſqꝫ functꝰ ampliſſimis ꝯſul euaſit. iuſticie in oībꝫ rebꝫ cul-
tor p̄cipuꝰ aſſertorqꝫ ſingularis. vn̄ ⁊ proboꝝ beneuolētiā adeptus ē
⁊ improboꝝ aduerſus ſe odia cōcitauit. Uxorem habuit nobilem fe-
minā inſigni modeſtia ⁊ pudicicia fideqꝫ ac in cōiugē amore predi-
tā Ruſticianā. vl (vt in libro Aretini de bello gothico legimꝰ) iuſti-
nianā Symmachi ſenatoris ⁊ cōſularis viri filiā. ex qua liberos ſuſ-
cepit. habuitqꝫ duos filios paterni auitiqꝫ ingenij ſpecimen p̄ferētes
q̄s pater ip̄e aliq̄n cōſulatu honoratos domo ꝓuehi ſub frequentia
patrū. ſub plebis alacritate vidit. Cōſtat certis auctoribꝫ eum diui
Benedicti amiciciā habuiſſe. ⁊ in mōte Caſſino cū Tertullio Pla-
cidi monachi patre ſenatore in mēſa illiꝰ comediſſe. Floruit aliquot
annos ⁊ diuitijs ⁊ honoribꝫ. ſed cū virtutis eius ſplendorē malicia
improboꝝ ferre diutiꝰ nō poſſet. iniq̄s peſſimoꝝ delatoꝝ criminibꝫ cir-
cumuentꝰ. iuſſu Theodorici gothoꝝ regis Ticini exulauit. vbi. ne
inerti otio merorisqꝫ tedio cōtabeſceret. h̄ diuinū opus de phie ꝯſo-
latōe ſcripſit. Reuocatꝰ aūt pridē ab exilio (vt Mattheus Palme-
rius in chronicis teſtat) ⁊ pretorio prefectus. tandeꝫ recrudeſcēte ira
tyranni cū Symmacho ſenatore ſocero ſuo alijſqꝫ preſtātibꝫ viris
interficit anno a natali Chriſti quingēteſimo viceſimo q̄rto. vel ob
ſuſpitōem affectate libertatis. vel ꝙ in arrianos inuectꝰ eſſet. quoruꝫ
hereſi Theodoricꝰ rex erat inquinatꝰ. Sunt q̄ dicūt Boetiū eo ꝙ
pro catholica fide occiſus ſit. in ſanctoꝝ catalogū fuiſſe relatū. ⁊ di-
ctū ſanctū Seuerinū. Boccatius in octauo de caſibꝫ libro hūc i mo-
dū ſcribit. Gener ſocer Symmachus ⁊ Boetiꝰ gener ampliſſimis
honoribꝫ functi a Theodorico rege barbaro eo ꝙ voluiſſent ſaluum
ſenatū ec. atroci ſnia primū apd̄ Rauennā exilio miſſi ſt. demū ſub
atrociori criminatōe inde Ticinū pulſi. vbi crudeſcēte regnātis ira
miſerabili morte dānati perierūt. Hec ille. Scripſit aūt Boetiꝰ cōplu-
ra que apud poſteros in magno ſemꝑ precio fuerūt ⁊ iā ſunt erūtqꝫ

UNIV. U. LANDESBIBLIOTHEK HALLE (SAALE)
80 L 1093
L 57

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-139740-p0014-8

dū litteralia ſtudia florebunt.
In Porphyriū iſagogen enarratōes duas pmā ꝛ ſecūdā In pdicamē
ta Ariſtotel' cōmētarioꝝ libros duos In librū Ariſtotel' de in rpetatōe
primā editionē ꝛ ſecūdā in ſex libros diſtributā Librū de diuiſiōibꝫ
Librū de diffinitōibꝫ Introductōem ad cathegoricos ſyll'os In Ci
cerōis topica ꝯmētarioꝝ libros ſex De drīītijs topicis li. qttuoꝛ De
ſyl'o cathegorico li. duos De ſyll'o hypothetico li. duos De trinita
te libros duos. de hebdomadibꝫ libru vnū De vnitate ꝛ vno li. vnū
De duabꝫ naturꝭ ꝛ vna perſona Chriſti librū vnū De arithmetica
libros duos De muſica libros quinqꝫ De geometria libros duos
quorum magnā partem ex Euclide tranſtulit De conſolatione phi
loſophie hopus diuinū. Scripſit ꝛ alia tā carmine quā ſoluta ora
tione. que nunc non extant. Porro liber qui vulgo circūfertur Bo
etij titulo. ꝛ de diſciplina ſcholariū inſcribit. eius nō eſt. ſed barbari
neſcio cuius. quod cū alia pleraqꝫ coarguūt. tū ſtyl⁹ facile indicat a
Boetij tū eruditōe tū elegantia ſane quam alienus. Siquis vero
pertinaciter contendat illud eſſe Boetij opus. idem credat librum
qui de vetula inſcribitur eſſe Ouidij. ſeqꝫ in bonis litteris nihil ſaper
re pdat. Tranſtulit ꝛ in latinā linguā cōplures. Ariſtotelis libros.
ꝛ nō nullos platonis dialogos. at hac tēpeſtate nullā Boetij īterpta
tōeꝫ habem⁹ (vt recte ait Leonard⁹ Aretin⁹ ī qrta epl'aꝝ libro) pter q̄
Porphirij ꝛ predicamentoꝝ ꝛ perihermenias librorū. quos ſi ac
curate leges. videbis ſummū illum virū ſine vllis ineptijs libros il
los tranſtuliſſe. Textus eſt nitidus ꝛ planus ꝛ greco reſpondens.
Ab eodē Leonardo in quinto epiſtolarū Boetius vir doctiſſimus
merito appellatꝫ ꝛ alioꝝ ꝗrūdā honorifica de hipo teſtimonia re
feram⁹ ¶ Baptiſta Mantuan⁹ in apologetico Boetiū appellat gra
uiſſimū ſanctiſſimūqꝫ virū ꝛ omniū ſcientiaꝝ peritiſſimū ac preſtā
tiſſimū veritatis inquiſitorem ꝛ inuentorem ¶ Angelus Politian⁹
in miſcellaneis Nā quis inquit Boetio vel in dialecticis acutioꝛ:
vel ſubtilioꝛ in mathematicis: vl' ī phia locupletioꝛ: vl' in theologia
ſublimioꝛ: Quē tanti iuniores etiā phi. longe (arbitroꝛ) omniū per
ſpicaciſſimi fecerūt. vt Aquinatē Thomā diuū hominē. Magnū
qꝫ illū Thome preceptorē (deus bone) q̄s viros: habere meruerit enar
ratores. ꝛ ab ipſius ſnīa ne ſit vlla quidē pene puocatio ¶ Platina
in vita Hormiſde Boeti⁹ multa ſcripſit que adhuc legūt. Trāſtulit
ꝛ pleraqꝫ ex Ariſtotele. eadēqꝫ ꝯmentat⁹ eſt. In mathematicis doctiſ
ſimus eſt habitus. quod eius muſice ꝛ arithmetice oſtendunt ¶ Au
relius Caſſiodorus in varijs ad Boetiū ſcribēs. Tibi (inqt) ardua
cognoſſe. ꝛ miracula mōſtrare propoſitū eſt. tue artis īgenio. metal
la mugiūt. Diomedes ī ere grauꝰ buccinat. aeneus āguis īſibilat.
aues ſimulate ſunt. ꝛ que vocē ppriā neſciūt habere. dulcedinē canti
lene probāt emittere. parua de illo referim⁹. cui celū imitari fas eſt.

Hec in Varijs Caſſiodorus. qui fuiſſe traditur regis Theodorici a
ſecretis. ipſius ꝗ̃ꝫ Theodorici regis apđ eūdē Caſſiodoꝝ honori/
fica cūprimis ad Boetiū ꝟba legunť. que h̄ ſubiecta vides Te mul
ta eruditōe ſaginatū ita eē didicim⁹. vt artes quas exercēt vulgari/
ter neſciētes. in ipo fonte diſciplinaꝝ potaueris. Sic em̄ athenīēſiū
ſcholas lōge penitus ītroiſti. ſic palliatoꝝ choro miſcuiſti togam. vt
grecoꝝ dogmata doctrinā feceris eē romanā. Didiciſti qua ꝓfundi/
tate cū ſuis ptib⁹ ſpeculatiua cogiteť ſciētia. q̄ rōne actiua cū ſua rō/
ne diſcať. deducēs ad romuleos ſenatores. ꝗcq̄d cecropide mūdo fe
cerant ſingulare. Tranſlatōib⁹ em̄ tuis Pythagoras muſicus. Pto/
lomeus aſtronomicus legunť itali. Nicomachus Arithmetic⁹. ge
ometric⁹ Euclides audiunť auſonij. Plato theologus. Ariſtoteles
logicus quirinali voce diſertāt. Mechanicū etiā Archimenidē La
tialez ſingulis reddidiſti. ⁊ quaſcūqꝫ diſciplinas vel artes fecunda
grecia ꝑ ſingulos viros edidit. te nūc auctore patrio ſermone Ro/
ma ſuſcepit. ꝗs tāta ꝟboꝝ luculētia reddidiſti claros. tāta ligue ꝓſpe
ritate ꝯſpicuos. vt potuiſſēt ⁊ illi op⁹ tuū p̄ferre ſi vtrāqꝫ didiciſſēt.

¶ Operis titulus.

Titulus operis hic ē Anitij Manlij Torquati Seuerini Boetij
Ordinarij Patricij viri ex conſulis de ꝯſolatione phie libri quinqꝫ
Anitius Manlius Torquat⁹ Seuerinus noīa ſunt ex familia gene
reqꝫ Boetij ſumpta. Anitioꝝ genus fuiſſe nobiliſſimū diuus Hie/
ronym⁹ i epl'a ad Demetriadē his ꝟbꝭ teſtať. Scꝫ nūc mihi Probo/
rū ⁊ Olibrioꝝ clara repetenda ſunt noīa ⁊ illuſtris anitij ſanguinis
genus. in quo aut nullus aut rarus erit. qui nō meruerit cōſulatum
Nos exiſtimamus Anitioꝝ familiā ex Manlia gente originē dux/
iſſe. cuius auctor fuit Manlius Capitolinus. Huius gentilitas (vt
de viris illuſtrib⁹ ſcribit Plinius) Manlij cognomine vitauit. neqꝫ
poſtea Capitolinus vocareť. Porro Torquati cognomē ex virtute
Titi Manlij acceſſit. qui Suplicio dictatore tribunus militum.
gallū prouocatorem occidit. torquem ei detractū ceruici ſue indidit.
Ab eodē propagatū ē in poſteros Seuerini cognomē. Fuit em̄ tāte
ſeueritatis. vt cōſul bello latino filiū ſuū. quod cōtra imperiū pug/
naſſet. licet hoſtis victorē. ſecuri percuſſerit. Hinc Vergilius. Scae/
uūqꝫ ſecuri Aſpice Torquatū. Boetius ꝓpriū huius clariſſimi viri
nomē ē. quod a quibuſdā per th aſpiratū ſcribiť Raphael Regius
in Ouidiū ſcribens. illud inquit obiter admonuerim eū. q̄ vulgo
Boetius vocať. virū om̄i genere doctrine preſtantē. Boetū a noīe pſ
ti phi. q̄ auxiliator transferri poteſt. eē appellādū. Hec ille. Mātua
nus in hendecaſyllab⁹ more vulgi h̄ noīe vſus ē Quales Ambroſi⁹
Boetiuſqꝫ. Ordinarius dictus ē eo ꝙ erat p̄mi ⁊ ſenatorij ordinis
⁊ ex eorū numero q̄ ſentētiā in ſenatu rogabanť In alio ſignificatu
auctore Feſto ordinarius hō diciť ſcurra ⁊ īprob⁹. q̄ aſſidue in litib⁹

morat᷑.ob eamqꝫ cauſam in ordine ſtat pretorē adeuntiū. ſiue dictꝰ
ꝑ ꝯtrarietatē.quia minime ordine viuit Dictus eſt ⁊ patricius Bo/
etius.ꝙ nō erat plebeius ſed nobilis ⁊ patrū hoc ē ſenatoꝝ ꝓgenies.
Patricij eñ plebeiqꝫ inter ſe opponunt᷑.nec omnes ſenatores erant
patricij.quod ſignificat Tacitus his verbis Hiſdē dieb⁹ in numerū
patricioꝝ aſciuit Ceſar vetuſtiſſimū quemqꝫ ex ſenatu.aut quib⁹ cla
ri parentes fuerāt. Excōſul item dictus ē ꝙ dignitate ipa ꝯſulatus
functus eſſet vt ait Petrus Crinitꝰ. Sic quoqꝫ apud iurecōſultos
⁊ alios auctores legūtur hec vocabula exqueſtores expretores expre
fecti ⁊ alia eius generis ſubagreſtia ⁊ parū latina. De conſolatione
phie libri quinqꝫ Conſolatio nunc actionē ſ̄cat.nō paſſionem. Phi
loſophia eñ in hoc opere inducit᷑ Boetium ob fortune aduerſitatē
merore confectum veriſſimis rationib⁹ conſolans. Sciendū autem
eſt formas ſepe fingi ab illuſtrib⁹ auctorib⁹.⁊ more hominū loquen
tes induci qualitates.vt Prodicꝰ ſophiſta fingit virtutē ac volup
tatem ſub figura ſpecioſaꝝ mulierum in ſolitudine Herculi appa/
ruiſſe.qui multis ab vtraqꝫ dictis.contēpta voluptate virtutem ſe/
quutꝰ eſt. Et mortē ac vitam contendētes in ſatyra tradit Ennius.
Martianus quoqꝫ Capella liberales artes feminaꝝ ſpecie deſcribit
inducitqꝫ diſſerentes. ¶ Qualitas ſtyli.

Jam vt ſtyli qualitas innoteſcat.animaduertamus in hoc opere Bo
etiū tum carmine.tū ſoluta oratione vſum.vt grata viciſſitudine le/
ctoris animus iuuetur. Fecerūt hoc ante Boetiū Petronius arbi/
ter ⁊ Martianus Capella. Recte aūt prius vtitur carmine quā ꝓſa
oratione.nā (vt auctor ē Strabo) primū ante omnia apparatio ipa
poetica ꝓceſſit in mediū.⁊ approbata cōplacuit. Deinde metrū ſol
uerūt Cadmus pherecydes.⁊ Hecataeus. Boetius etiā elegiacis
verſib⁹ animi ſui egritudinē exponēs phie ad ꝯſolationē inducende
locū parat. Sciendū eſt orōnis duas eē ſpecies auctore Strabone
metricā ⁊ ſolutā. Metroꝝ varijs generib⁹ vtitur Boetius noſter.q̄
locis ſuis innoteſcent. Soluta orō dicit᷑ proſa Suetonius. Etiam
vite memoriā ꝓſa orōne ꝯpoſuit. Proſa ē ꝓducta orō ⁊ a lege me/
tri ſoluta Proſum eñ antiqui ꝓductū dicebāt ⁊ rectum Unde ait
Uarro apud Plautū proſis lectis ſignificare rectis. Unde etiā que
nō ē ꝑflexa numero ſed recto.proſa orō dr̄ in rectū producēdo. Alij
proſam aiūt dictā ab eo ꝙ ſit ꝓfuſa.vel ab eo ꝙ ſpacioſius prodeat
⁊ excurrat.nullo ſibi termino prefinito. Legit᷑ itē ꝓrſus nomē quaſi
porro verſus ⁊ in longū ꝓductus Hinc ꝓrſa orō que porro h̄ ē longe
verſa eſt.cū metrica breui ⁊ certo ſpacio vertat᷑. Apuleius ī q̄rto flo/
ridoꝝ. Ac iā ⁊ ꝓrſa ⁊ vorſa facūda veneratꝰ ſum. Baptiſta Egna/
tius ī racemationib⁹ Sic breui me duce.tū latine.tū grece.tū ꝓrſa
tū vorſa (vt velis) orōne profecit.vt de illo tibi iā oīa poſſis polli/
ceri. In ꝓſis Boetiꝰ vtit᷑ ſtylo mediocri ⁊ phico magꝭ q̄ oratorio.

¶ Intentio ſcribentis

Patefacta ſtyli huius operis qualitate auctoris intentionē diligen/
tius intueamur. Quēadmodū M. Cicero a ſenatu forēſibuſqꝫ ne/
gotiis remotus ſe ad phie ſtudia. ⁊ ad libros q̇bus poſteris ꝓdeſſet
ſcribendos totū ꝯtulit. ita ⁊ Boetius in exilio ꝯſtitutꝰ cū bene ꝯſu/
lendo ⁊ agendo prodeſſe hominibꝰ nequiret. vt ⁊ ipē res aduerſas
aequiori aīo ferret. ⁊ detegēda fortune mutabilitate ſummoqꝫ bono
patefaciēdo poſteritati conſuleret. philoſophiā cōſolatricem aduo/
cauit. ⁊ in morē dialogi hoc diuinū opus compoſuit.

¶ Librorum numerus

Quod diſtributū ē in quinqꝫ volumina. in quoꝝ primo phie. quā
ſecū loquentē inducit. Boetius querelas cauſaſqꝫ doloris ſui expo/
nit. In ſecundo phia Boetio leuiora quedā remedia applicat. cū/
qꝫ ꝯſolatur. docens fortune bona nō eē in bonis noſtris numeranda
Tertiū volumē acriora cōtinet remedia. falſeqꝫ felicitatis ſpecie re/
iecta veram beatitudinē oſtendit. Quarti diſputatio hec eſt om̄es
malos infelices ⁊ impotentes eē. cōtra vero bonos felices votorūqꝫ
omniū ſuoꝝ ꝯpotes. Quinto diſputat peracute de caſu liberoqꝫ ho/
minis arbitrio ⁊ prouidētia diuina. Hic libroꝝ numerus congruit
quinqꝫ libris M. Tullij de finibꝰ bonoꝝ ⁊ maloꝝ. ⁊ eiuſdē tuſcula/
narū totidem queſtionum.

¶ Que ſit operis vtilitas

Porro que ſit vtilitas hoꝝ voluminū ex iā dictis facile ꝑſpicitur.
Neqꝫ dubitādū eſt ea eſſe maxime vtilia. ex quibus diſcamus vera
bona a falſis diſcernere. ⁊ qua rōne contemptis fortune caſibꝰ negle/
ctiſqꝫ terrenis ad ſummū poſſimus bonū peruenire

¶ Ad quā philoſophie partem hoc opus referatꝛ

Reliquū eſt. vt ad quā philoſophie partē hoc opus ꝑtineat. dica/
mus. Phia trifariā a pleriſqꝫ diuiditꝛ. in moralem. naturalem. ratio
nalem. Prima componit animū. Secūda rerū naturā ſcrutatꝛ. Ter
tia proprietates verboꝝ exigit ⁊ ſtructurā. Hoc igitur opus ad mo/
ralem refertur phiam. quā greci ethicen appellāt Nam in eo maxīe
verſatꝛ. vt animū ꝑturbationibꝰ repurgatū. virtutibuſqꝫ excultū ad
beatitudinem perducat. In vltimo libro altius exurgit diſputatio.
et metaphyſicen theologiamqꝫ attigit. Sed hec hactenus. nunc pri
mi carminis enarrationem auſpicemur.

¶ Metrū primum elegiacum.

Carmina qui quondam ſtudio florente peregi
Flebilis heu moeſtos cogor inire modos
Ecce mihi lacere dictant ſcribenda camene
Et veris elegi fletibus ora rigant
Has ſaltem nullus potuit peruincere terror
Ne noſtrum comites proſequerentur iter
Gloria foelicis olim viridiſq; iuuente
Solantur moeſti nunc mea fata ſenis
Uenit eñ properata malis inopina ſenectus
Et dolor etatem iuſſit ineſſe ſuam
Intempeſtiui fundunt vertice cani
Et tremit effoeto corpore laxa cutis
Mors hominū foelix. que ſe nec dulcibus annis
Inſerit. ⁊ moeſtis ſepe vocata venit
Eheu ꝙ̄ ſurda miſeros auertitur aure
Et flentes oculos claudere ſeua negat
Dum leuibus malefida bonis fortuna faueret
Pene caput triſtis merſerat hora meum
Nunc quia fallacē mutauit nubila vultum
Protrahis ingratas impia vita moras
Quid me foelicem totiens iactaſtis amici
Qui cecidit. ſtabili non erat ille gradu.

¶ Proſa prima

Hec dum mecum tacitus ipſe reputarem. querimoniam͡q; la/chrymabilem ſtyli officio deſignarem. aſtitiſſe mihi ſupra verti/cem viſa eſt mulier reuerendi admodum vultus. oculis ardentibus et vltra cōem hominū valentiam ꝑſpicacibus. colore viuido atq; inexhauſti vigoris. ꝙ̄uis ita eui plena foret. vt nullo modo noſtre crederet etatis. Stature diſcretōis ābigue. Nā nūc q̄dē ad cōem ſeſe hoim mēſurā cohibebat. Nūc vo pulſare celū ſummi verticis cacumine videbat. Que cū caput altius extuliſſet ipm etiā celū penetrabat reſpicientium͡q; hoim fruſtrabat intuitū. Ueſtes erant tenuiſſimis filis ſub/

tili artificio. indiſſolubili materia ꝑfecte. quas vti poſt eadē proden
te ꝯgnoui. ſuis manibꝰ ipſa texuerat Quarꝫ ſpēm veluti fumoſas ima
gines ſolet caligo quedā neglecte vetuſtatis obduxerat Harū in ex/
tremo margine. P. grecū i ſupremo vero. Th. legebatur intextum
Atqꝫ inter vtraſqꝫ litteras in ſcalarū modum gradus quidā inſig/
niti videbantur. quibus ab inferiore ad ſuperius elementū eſſet aſcē/
ſus Eandē tñ veſtē violentoꝝ quorūdā sciderāt manꝰ Et ꝑticulas
ꝗs quiſqꝫ potuit abſtulerat Et dextra qdē eius libellos. ſceptrum vero
ſiniſtra gerebat Que vbi poeticas muſas vidit noſtro aſſiſtētes tho
ro fletibuſqꝫ meis verba dictātes commota pauliſper actorius inflā
mata luminibus Quis inquit, has ſcenicas meretriculas ad hunc
egrum permiſit accedere Que dolores eius non modo nullis fouerēt
remedijs verū dulcibus inſuper alerent venenis. He ſunt eñi q̄ infru
ctuoſis affectuū ſpinis vberem fructibꝰ rationis ſegetez necāt. hoim
mentes aſſuefaciūt morbo nō liberāt At ſi quem ꝓphanū vti vulgo
ſolitum ē nobis blandicie veſtre detraherēt minus moleſte ferēdam
putarē Nihil quippe in eo noſtre ope lederent Hūc ꝟo eleaticis atqꝫ
academicis ſtudijs enutritū. ſꝫ abite potiꝰ ſirenes vſqꝫ ī exitiū dulces
meiſqꝫ muſis eū curādū ſanādūqꝫ relinqte His dictꝫ ille chorꝰ incre
pitꝰ deiecit humi meſtior vultū ꝯfeſſuſqꝫ rubore verecūdiā limē triſtꝫ
exceſſit. At ego cuiꝰ acies lachrymis merſa calligauerat nec dinoſce
re poſſez q̄ nā eēt hec mulier tā imꝑioſe auctoritatꝫ obſtupui Viſu/
qꝫ i terrā defixo qdnā deinceps eēt actura expectare tacitꝰ cepi Tūc il
la ꝓpiꝰ accedēs in extrema lectuli mei ꝑte ꝯſedit meūqꝫ ītuēs vultū
luctu grauē atqꝫ ī humū merore deiectū his vſibꝰ de nr̄e metꝫ ꝑtur/
batione ꝯq̄ſta eſt.

¶ Metrū ſecūdū ꝑmi libri

HEu qꝫ precipiti merſa profundo Mens hebet ꝛ propria luce
relicta Tendit in externas ire tenebras Terrenis quotiens fla
tibus acta Creſcit in immenſum noxia cura Hic quondam celo li/
ber aperto Suetus in ethereos ire meatus Cernebat roſei lumina
ſolis Viſebat gelide ſydera lune Et quecūqꝫ vagos ſtella recurſus
Exercet varios flexa per orbes Comprenſam numeris victor ha/
bebat Quinetiam cauſas vnde ſonora Flamina ſollicitent equora pōti

Quis voluat ſtabilē ſpūs orbē Uel cur heſpias ſidꝰ in vndas Caſurꝫ rutilo ſurgat ab ortu Quis veris placidas tēperet horas Ut terrā roſeis floribꝰ ornet Quis dedit vt pleno fertilis anno Autūnus grauidis influat vuis Rimari ſolitꝰ atqꝫ latētis Nature varias reddere cās Nūc iacet effeto lumīe mētis Et p̄ſſus grauibꝰ colla catenis Decliuēqꝫ gerēs pōdere vultū Cogit̄ heu ſtolidā cernere terram.

¶ Proſa ſecunda primi libri

Sed medicine inq̄t potius tp̄s eſt q̄ꝫ q̄rele. Bo. Tum vero totis in me intēta luminibꝰ. P Tu ne es ille ait. q̇ nr̄o quōdā lacte nutritus nr̄is educatꝰ alimētis ī virilis animi robur euaſeras? Atqui talia ꝯtuleramus arma q̄ niſi prior abieciſſes īuicta te firmitate tuerent̄ Agnoſcꝭ ne me? Quid taces? Pudore an ſtupore ſiluiſti. mallē pudore ſed te vt video ſtupor oppreſſit B. Cumqꝫ me nō mō tacitū. ſꝫ elinguē prorſus mutūqꝫ vidiſſet admouit pectori meo leniter manū. P. Et nihil inq̄t periculi ē. letargū patit̄ cōem illuſarꝫ mētiū morbū ſui pauliſp oblitus eſt Recordabit̄ facile ſi q̇d eē nos añ cognouerit Quid vt poſſit pauliſp lumīa eiꝰ mortaliū rerꝫ nube caligātia tergamꝰ. B. Hec dixit oculoſqꝫ fletibꝰ vndantes ꝯtracta in rugā veſte ſiccauit

¶ Metrū tertiū primi libri.

Nunc me diſcuſſa liq̄rūt nocte tn̄bre Luminibuſqꝫ prior rediījt vigor Ut cū p̄cipiti glomerāt̄ ſidera coro Nimboſiſqꝫ polus ſtetit imbribꝰ Sol latet ac nōdum celo venientibꝰ aſtris Deſup in terraꝫ mox fundit̄ Hanc ſi traicio boreas emiſſus ab antro Uerberet ⁊ clauſum reſeret diē Emicat ⁊ ſubito vibratꝰ lumine phoebꝰ Mirātes oculos radijs ferit

¶ Proſa tertia primi libri.

Haud aliter triſticie nebulis diſſolutis hauſi celū ⁊ ad cognoſcēdā medicātis facie mentē recepi Itaqꝫ vbi in eā deduxi oculos intuitūqꝫ defixi reſpicio nutricē meā in cuius ab adoleſcētia laribus obuerſatꝰ fuerā phiam Et quid inquā tu in has exilij nr̄i ſolitudines o omniū mgr̄a virtutū de ſupno cardine delapſa veniſti An vt tu quoqꝫ mecū rea falſis criminationibꝰ agiteris? P. An illa inquit te alūne desererē nec ſarcinam mei noīs inuidia ſuſtuliſti cōmunicato tecū labore partirer Atq̄ phie fas nō erat īcomitatū relinq̄re

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-139740-p0021-7

ſter innocentis. meã ſcꝫ criminatõem vererer. ⁊ q̃ſi nouũ aliq̃d accide
rit phorreſcerẽ Nunc enĩ primũ cenſes apud improbos mores laceſ
ſitã piculis eẽ ſapiẽtiã Nonne apud veteres q̃qꝫ ante nr̃i Platonis
etatem magnũ ſepe certamẽ cum ſtulticie temeritate certauimus Eo/
demqꝫ ſuperſtite precepto eius Socrates iniuſte victoriam mortis
me aſtante promeruit Cuius hereditatẽ cum deinceps epicureũ vul
gus ac ſtoicũ ceteriſqꝫ pro ſua q̃ſqꝫ parte raptũ ire molirent meqꝫ re/
clamãtẽ renitẽtẽqꝫ velut in ptẽ prede traherẽt veſtẽ quã meis texue/
rã manib⁹ diſciderũt abreptiſqꝫ ab ea pãniculis totã me ſibi ceſſiſſe
credẽtes abiere In quib⁹ qm̃ quedaꝫ noſtri habitus veſtigia vide/
bantur meos eẽ familiares imprudẽtia rata non nullos eorum pro/
phane multitudinis errorẽ peruertit Qđ ſi nec Anaxagore fugã nec
Socratis venenũ nec Zenonis tormenta (qm̃ ſunt peregrĩa) nouiſ
ti ac Canios aut Senecas aut Soranos q̃rũ nec puetuſta nec ĩce/
lebria memoria ẽ ſcire potuiſti. Quos nihil aliud in cladeꝫ detraxit
niſi ꝙ noſtris morib⁹ inſtituti ſtudijs improboꝝ diſſimilimi videbã
tur Itaqꝫ nihil ẽ qđ admireris ſi in hꝫ vite ſalo circũſtãtib⁹ agitemur
procellis q̃b⁹ hꝫ maxĩe ꝓpoſitũ ẽ peſſimis diſplicere Quoꝝ q̃dem tã/
etſi nũc roſus exercit⁹ ſpernẽd⁹ tñ ẽ qm̃ nullo duce regit ſꝫ errorem tñ
temere ac paſſim limphãte raptatur Qui ſi qñ contra nos aciem
ſtruens valẽtior ĩcubuerit nr̃a q̃dẽ dux copias ſuas in arcẽ ꝯtrahit
Illi vero circa diripiẽdas ĩutiles ſarcinulas occupãt At nos deſup
irridem⁹ viliſſima rerũ q̃qꝫ rapiẽtes ſecuri toti⁹ furioſi tumult⁹. eoqꝫ
vallo muniti quo graſſanti ſtulticie aſpirare fas non ſit

¶ Metrũ quartũ primi libri

QUiſq̃s cõpoſito ſeren⁹ euo Fatũ ſub pedib⁹ dedit ſupbũ Fortu
nãqꝫ tuẽs vtrãqꝫ rect⁹ Inuictũ potuit tenere vultũ Nõ illũ ra
bies mineqꝫ põti Verſuꝫ fundit⁹ excitãtis eſtũ Nec ruptis q̃tiẽs va/
g⁹ caminis Torq̃t fumificos veſeuus ignes Aut celſas ſoliti ferire
turres Ardẽtꝫ via fulmĩs mouebit Quid tm̃ miſeri feros tyrannos
Mirãt ſine virib⁹ furẽtes? Nec ſperes aliq̃d nec extimeſcas Exarma
uerꝫ ĩpotẽtis irã. At q̃ſq̃s trepid⁹ pauet vl' optat Qđ nõ ſit ſtabilis
ſuiqꝫ iuris Abiecit clypeũ locoqꝫ mot⁹ Nectit q̃ valeat trahi catenã

¶ Proſa quarta primi libri

SEntis ne inq̄t hec; atqꝫ aio illabunt tuo Es ne aſin⁹ ad lyram
Quid fles q̄d lachrymis manas. Cōfitere mihi ne occultes Sī
opam medicātis expectas oportet vt vuln⁹ detegas tuū. B. Tū ego
collecto ī vires aio An ne ad huc eget admonitione. nec per ſe ſatis
eminet fortune in nos ſeuientis aſperitas Nihil ne te ip̄a facies loci
mouꝫ Heccine eſt bibliotheca quā certiſſimā tibi ſedē in nr̄is larib⁹
ip̄e delegeras in q̄ mecū ſepe reſidens de humanaꝝ diuinarūqꝫ reruꝫ
ſcia diſſerebas Talis habit⁹ taliſqꝫ vultus erat cū tecum nature ſe
creta rimarer cū mihi ſiderum vias radio deſcribens cū mores nr̄os
totiuſqꝫ vite rōem ad celeſtis ordinis exemplar formares Heccine
premia referimus tibi obſequētes Atq̄ tu hanc ſn̄iam Platonꝭ ore
ſanxiſti beatas fore reſpublicas ſi eas vl' ſtudioſi ſapiētie regerent vl'
earū rectores ſtudere ſapiētie ꝯtigiſſet Tu eiuſdem viri ore hanc ſa
pientib⁹ capeſſunde reipublice neċariā cauſaꝫ ēē monuiſti ne impro
bis flagitioſiſqꝫ ciuib⁹ vrbium relicta gubernacula. peſtem bonis ac
perniciē inferrent Hāc igit̄ auctoritatē ſecutus q̄d a te īter ſecreta otia
didicerā transferre in actū publice adminiſtrationis adoptaui Tu
mihi ⁊ q̄ ſte' ſapiētiū mētib⁹ inſeruit deus eſtis ꝯſcij nullū me ad ma
giſtratū, niſi cōe bonoꝝ oīm ſtudiū detuliſſe Īn cū īprobis graues ī-
exorabileſqꝫ diſcordie fuere. ⁊ (q̄d ꝯſcientie libertas habet) ꝓ tuendo
iure ſpreta potētioꝝ ſp̄ offenſio Quotiens ego Conigaſtum in ībe-
cillis cuiuſqꝫ fortunas inpetū faciētē obui⁹ excepi q̄tiens Triguillam
regie ꝑpoſitum dom⁹ ab īcepta ⁊ ꝑpetrata iam prorſus iniuria deieci
Quotiēs miſeros q̄s infinitis calumnijs impunita barbaroꝝ ſp̄
auaricia vexabat. obiecta periculis auctoritate protexi Nunq̄ꝫ me
ab iure ad iniuriā quiſq̄ꝫ detraxit Prouincialiū fortunas tū ꝓuatis
rapinis tū publicis vectigalib⁹ pefſundari nō aliter quā q̄ patiebāt̄
ſndolui Cū acerbe famis tpe grauis atqꝫ inexplicabilis indicta co-
emptio profligatura inopia campaniaꝫ prouinciā videretur certa-
men aduerſus prefectum pretorij cōmunis commodi ratione ſuſce
pi rege cognoſcente contendi Et ne coemptio exigeretur euici Pau-
linū conſularē virū cuius opes palatini canes iam ſepe atqꝫ ābitiōe

deuoraſſent ab ipis hiantũ faucib9 retraxi Ne albinũ conſularẽ virũ preiudicate accuſationis pena corriperet odijs me Cypriani delatoris oppoſui Satis ne in me magnas videor exacerbaſſe diſcordias Sz ẽe apd̃ ceteros tutior debui q̃ mihi amore iuſticie nihil apd̃ aulicos q̃ magis eẽm tutior reſeruari Quibus aũt delatoribus perculſi ſumus Quorum Baſilius olim regio miniſterio depulſus in dilationẽ noſtri nominis alieni eris necitate compulſus eſt Opilionẽ vero atq3 Gaudentiũ cũ ob innũeras atq3 multiplices fraudes ire in exilium regia cẽſura decreuiſſet. cũq3 illi parẽ nolentes ſacraruz ſeſe ediuz defenſione tuerent comptũq3 id regi foret. edixit vt niſi intra preſcrip/ diem a Rauenna vrbe diſcederent notas inſigniti frontib9 pellerentur Quid huic ſeueritati poſſe aſtrui videt Atq̃ eodẽ die deferentib9 eiſdẽ noĩs nr̃i delatio ſuſcepta eſt Quid igitur Nr̃e ne artes ita meruerunt An illos accuſatores iuſtos fecit premiſſa damnatio Ita ne nihil fortunã puduit ſi minus accuſate innocentie ac accuſantiũ vilitas At cuius criminis arguimur ſummũ queris Senatũ dicimur ſaluũ eſſe voluiſſe Modũ deſideras Delatorẽ ne documenta deferret quib9 ſenatũ leſe maieſtatis reũ faceret ĩpediſſe criminamur. Quid igitur o mgr̃a cenſes Iniciabimur crimen ne tibi pudori ſimus At volui. nec vnq̃3 velle deſiſtam fatebimur ſed impediendi delatoris opera ceſſabit An optaſſe illius ordinis ſalutẽ nefas vocabo. Ille q̃dem ſuis de me decretis vti hoc nefas eſſet effecerat Sed ſibi ſemper mentiens imprudentia rex merita non poteſt immutare Nec mihi ſocratico decreto fas eſſe arbitror. vel occuluiſſe veritatẽ vel ꝯceſſiſſe mendaciũ Uerũ hoc quoq3 quõ ſit tuo ſapiẽtumq3 iudicio eſtimãdũ relinquo Cuius rei ſeriẽ atq3 veritatẽ ne latere poſteros queat ſtilo etiã memorieq3 mandaui Nã de ꝯpoſitis falſis lr̃is quib9 libertatem arguor ſperaſſe romanã quid attinet dicere. Quarũ fraus apta patuiſſet. ſi nobis ipſorꝫ ꝯfeſſione delatorꝫ (quod in oĩb9 negocijs maximas vires habet) vti licuiſſet Nã q̃ ſperari reliq̃ libertas poteſt. atq3 vtinã poſſet vlla Rñdiſſem Canij vero. q̃ cũ a Caio ceſare Germanici filio ꝯſcius ꝯtra ſe coiũrationis facte fuiſſe diceret Si ego inquit ſciſſem tu neſciſſes Qua in re non ita ſenſus noſtros meror

hebetauit. vt impios ſcelerata ꝯtra ꝟtutē q̄rat molitos Sed q̄ ſpe-
rauerūt effeciſſe vehemēter admiror Nā deteriora velle nr̄i fuerit for
taſſe defectus Perficere aūt poſſe ꝯtra innocentiā que q̄ſqꝫ ſceleratꝰ
cōceperit inſpectante deo mōſtro ſile eſt Vn̄ haud iniuria tuoꝝ q̄dā
familiariū queſiuit Si quidē deꝰ inquit eſt vnde mala. bona ꝟo vn̄
ſi nō eſt. Sed fas fuerit nefarios hoīes q̄ bonoꝝ omniū totiuſqꝫ ſe-
natus ſanguinē petūt nos etiā q̄s ꝓpinare bonis ſenatuiqꝫ viderāt
ꝑditū ire voluiſſe Sed num idē de patribꝰ quoꝫ merebamur: Me-
miniſti (vt opinor) q̄d me dictuꝝ q̄d facturū ve pn̄s ſemꝑ ipa diri-
gebas Meminiſti inq̄ꝫ vero neu cum rex auidus exitij cōis maieſta-
tis crimen in Albinū delatū ad cūctum ſenatꝰ ordinē tranſferre mo-
liref. vniuerſi innocētiā ſenatꝰ q̄ꝫta mei ꝑiculi ſecuritate defenderim
Scis me hec ꝛ vera ꝓferre ꝛ in nulla vnq̄ꝫ mei laude iactaſſe Mi-
nuit enī quodāmō ſe ꝓbantis ꝯſciētie ſecretū q̄tiens oñtando q̄s
factū. recipit fame p̄ciū Sꝫ innocētiā nr̄am q̄s excepit euentꝰ vides
ꝑ vere ꝟtutis p̄mijs falſi ſceleris poenas ſubimꝰ Et cuiꝰ vnq̄ꝫ faci-
noris manifeſta ꝯfeſſio ita iudices habuit in ſeueritate ꝯcordes vt
nō obliq̄s vl' ipe ingenij error hūane vl' fortune ꝯditio cunctis mor
talibꝰ incerta ſummitteret Si inflāmare ſacras edes voluiſſe. ſi ſa
cerdotes ipio iugulare gladio. ſi bonis oībꝰ necē ſtruxiſſe diceremur
pn̄tem tn̄ ſnīam ꝯfeſſum ꝯuictū ve puniſſet Nūc ꝟo q̄ngentis fere
paſſuū militibꝰ ꝓcul moti atqꝫ indefenſi ob ſtudiū ꝓpenſius in ſe-
natū morti ꝓſcriptōiqꝫ dānamur O meritos de ſili crimīe neminē
poſſe ꝯuinci Cuiꝰ dignitatē reatꝰ ipi etiā q̄ detulere viderūt. Quam
vti alicuiꝰ ſceleris admixtōe fuſcarēt ob ambitū dignitatis ſacrile-
gio me ꝯſciam meā polluiſſe mētiti ſūt Atq̄ ꝛ tu inſita nobis oēm
reꝝ mortaliū cupiditatē de nr̄i animi ſeſe pellebas Et ſub tuis ocul'
ſacrilegio fas locū eē nō erat Inſtillabas enī auribꝰ cogitatōibꝰqꝫ
meis q̄ttidie pythagoricū illud deo ſeruias ꝛ nō dijs Nec cōuenie
bat viliſſimoꝝ me ſpūum p̄ſidia captare. que tu in hāc excellentiā ꝯ-
ponebas vt ꝯſilem deo faceres Preterea penetral innocēs domꝰ ho-
neſtiſſimorūqꝫ cetꝰ amicoꝝ ſocer etiā ſctūs ꝛ eq̄ actu ipe reuerēdꝰ ab
oī nos crimīs huiꝰ ſuſpitōe defendūt Sꝫ o nefas Illi ꝟo de te tanti

criminis capiūt fidē Atqꝫ h̔ ipo videmur affines fuiſſe maleficio q̄ tuis inſtituti moribꝫ ībuti diſciplis ſumꝰ Itaqꝫ nō ē ſatꝫ nihil mihi ꝓ fuiſſe tuā reuerentiā. niſi vltro tu potius mea offenſiōe lacereris At vero h̔ etiā noſtris malis cumulꝰ accedit q̄ eſtimatio plurimoꝝ nō reꝝ merita. ſꝫ fortūe ſpectat euētū eaqꝫ tm̄ īdicat eē ꝓuiſa q̄ felicitas ꝯmēdauerit Quo fit vt eſtimatio bona prima oīm deſerat infelices Qui nūc populi rumores q̄ꝫ diſſone multiplicesqꝫ ſnīe piget remīſci Hoc tm̄ dixeri Ultimā eē aduerſaꝫ fortūe ſarcinā q̄ dū miſeris aliqđ crimē affigit q̄ ꝑferūt meruiſſe credūt Et ego q̄ dē bonis oībꝫ pulſus. dignitatibꝫ exutꝰ. exiſtiatōe fedatꝰ. ob beneficiū ſupplicium tuli Uidere aūt videor nefarias ſceleratoꝝ officinas gaudio. leticia affluitātes. ꝑditiſſimū quēqꝫ nouis delationū fraudibꝫ imminērē iacere bonos nr̄i diſcrimīs terrore ꝓſtratos. flagitioſum quēqꝫ ad audendū q̄dem facinꝰ īpunitate. ad efficiēdū ꝟo p̄miјs īcitari. īſontes aūt nō mō ſecuritate verū ipa etiā defenſōe priuatos Itaqꝫ libet exclamare.

¶ Metrū quintum primi libri

O Stelliferi ꝯditor orbis Qui perpetuo nixus ſolio
Rapido celū turbine verſas Legemqꝫ pati ſidera cogis
Ut nūc pleno lucida cornu. Totis fratris obuia flāmis
Condat ſtellas luna minores Nūc obſcuro pallida cornu
Phoebo propior lumia ꝑdat Et q̄ prime tempore noctis
Agit algentes heſꝑus ortꝰ Solitas iteꝝ mutet habenas
Phoebo pallēs lucifer ortu Tu frondiflue frigore brume
Stringis lucē breuiore mora Tu cū feruida venerit eſtas
Agiles noctis diuidis horas Tua vis variū tēꝑat annum
Ut q̄s boree ſpūs aufert Reuehat mitꝫ zephyrus frondes
Queqꝫ arcturus ſemīa vidit Syrius altas vrat ſegetes
Nihil antiqua lege ſolutū Linquit proprie ſtatōis opus
Oia certo fine gubernas Hoīm ſolos reſpuis actus
Merito rector cohibere mō. Nā cur tantas lubrica verſat
Fortuna vices. premit inſontes Debita ſceleri noxia poena
At peruerſi reſident celſo Mores ſolio. ſanctaqꝫ calcant
Iniuſta vice colla nocentes Latet obſcuris condita virtus

Clara tenebris iuſtuſq; tulit Crimen iniqui
Nil piuria.nil nocet ipſis Fraus mendaci.compta colore
Sed cū libuit virib9 vti Quos innūeri metuūt populi
Sūmos gaudent ſubdere reges Oia miſeras reſpice terras
Quiſquis rer̄ foedera nectis Ops tanti ps non vilis
Hoies.quatimur fortūe ſalo Rapidos rector ꝯprime fluctus
Et q̄ celū regis immenſum Firma ſtabiles federe terras.

¶ Proſa quinta libri primi

HEc vbi ꝯtinuato dolore delatraui illa vultu placido nihilq; mē
is queſtib9 mota. P. Cū te inq̄t meſtū lachrymātēq; vidiſſem
ilico miſer exulēq; cognoui Sz q̄ꝫ id longinquū eēt exiliū.niſi tua
ꝑdidiſſet orō neſciebā Sz tu q̄ꝫ ꝓcul a patria nō q̄dē pulſus es ſz
aberraſti. At ſi pulſuz exiſtimari mauis.te poti9 ipe depuliſti Nā id
q̄dē de te nūq̄ꝫ cuiq; fas fuiſſz eēt. Si eēt cui9 oriūd9 ſis patrie remē
niſcar̄ nō vti athenienſiū q̄ndā m̄ltitudīs ipio regit̄ ſz vn9 dn̄s ē. vn9
rex vn9 ꝛ pnceps q̄ regit eā. q̄ frequētia ciuiū nō depulſiōe letat̄ Cui9
agi frenꝫ atq; obtēpare iuſticie ſumma libertas ē An ignoras illā tue
ciuitatis ātiq̄ſſimā legē q̄ ſancitū ē ei ius exulare nō eē. q̄ſquis in eā
ſedē fundare maluerit Nā q̄ vallo eius ac munimine ꝯtinet̄ nullus
met9 eſt ne exul eē mereat̄ At q̄ſquis ihabitare eā velle deſierit. ꝑiter
deſinit etiā mereri Itaq; nō tā me loci huius quā tua facies mouet
Nec bibliotece poti9 comptos ebore ac vitro parietes q̄ꝫ tue mētis
ſedē requiro In q̄ nō libros.ſed id qđ libris preciū facit.librorū q̄n
dam meor̄ ſententias collocaui Et tu quidē de tuis in cōe bonū me-
ritis ꝟa quidē ſz ꝓ multitudine geſtor̄ tibi pauca dixiſti De obie-
ctor̄ quidē tibi vel honeſtate vel falſitate cūctis nota memoraſti De
ſceleribus fraudibuſq; delatorum recte tu quidē ſtrictim attingendum
putaſti. q̄ ea melius vbiq̄ recognoſcētia oia vulgi ore celebrent̄.
Increpuiſti etiā vehemēter iniuſti factū ſenat9. de nr̄a etiā criminatōe
doluiſti Leſeq; opiniōis dāna fleuiſti Poſtremo aduerſus fortunā do
lor incanduit ꝯq̄ſtuſq; nō equa meritis premia penſari In extremo
muſe ſeuientis vt q̄ celū.terras q̄ꝫ pax regeret vota poſuiſti Sz q̄m
plurim9 tibi affectuū tumult9 icubuit Diuerſūq; te dolor.ira.meror

Diſtrahunt vti nūc mentis es. nōdum te validiora remedia contingunt Itaqꝫ leuioribꝰ paulisꝑ vtemur vt q̄ in tumorē ꝑturbatiōibꝰ influētibꝰ indurueruͤt ad acrioris vim medicamīs recipiēdā tactu blandiore molleſcāt. ¶ Metrū ſextū primi libri

CUm phoebi radijs graue Cancri ſidus ineſtuat
Tum qui larga negantibꝰ Sulcis ſemina credidit
Eluſus cereris fide Quernas pergat ad arbores
Nunqꝫ purpureum nemus Lecturus violas petas
Cum ſeuis aquilonibꝰ Stridens campus inhorruit
Nec queras auida manu Vernos ſtringere palmites
Uuis ſi libeat frui Autūno potius ſua Bacchus mūera ꝯtulit
Signat tempora proprijs. Aptans officijs deus
Nec quas ipē coercuit Miſceri patitur vices Sic qđ ꝑcipiti via
Certum deſerit ordinem Letos non habet exitus.

¶ Proſa ſexta primi libri

PRimū igiť pateris ne me pauculis rogatōibꝰ ſtatum tue mētis attingere atqꝫ tentare. vt q̄ modus ſit tue curationis intelligam. B. Tu vero arbitratu inquā tuo que voles vt reſponſuꝝ rogato. P. Tum illa. Hunccine inq̄t mundū temerarijs agi fortuitiſqꝫ caſibus putas An vllū credis ei ineſſe regimē rōnis Boetius At q̄ inqꝫ nullo exiſtimauerim mō vt fortuita temeritate tam certa mouerenť Veꝝ operi ſuo ꝯditorē ꝑſidere deū ſcio Nec vnqꝫ fuerit dies qui me ab hac ſentētie veritate depellat. P. Ita ē inquit Nam id etiā paulo ante cecinisti hoīeſqꝫ tm̄ diuine exortes cure eſſe declaraſti Nam de ceteris quin rōne regerenť nihil mouebare. Pape aūt vehementer admiror cur in tam ſalubri ſententia locatus egrotes Verū altius perſcrutemur neſcio q̇d abeſſe coniecto Sed dic mihi qm̄ a deo mundū regi non ambigis quibꝰ etiā gubernaculis regať aduertis. B. Vix inqꝫ rogatōis tue ſententiā noſco nedum ad inquiſita reſpondere queā. P. Num me inquit fefellit abeſſe aliquid per quod velut hiante valli robore in animū tuū ꝑturbationū morbꝰ irrepſerit Sꝫ dic mihi: Meminiſti ne q̇s ſit rerū finis q̄ ve totius nature tendat intentio: B. Audieram inquā ſꝫ memoriā meror hebetauit. P.

Atq̄ ſcis vn̄ cuncta ꝓceſſerint B. Noui inqʒ deūqʒ eē reſpondi P.
Et q̄ fieri pt̄ vt principio cognito q̄s ſit rex finis ignores. Verū hē
ꝑturbationū mores eaqʒ valentia eſt. vt mouere quidē loco hoīem
poſſint. euellere aūt ſibiqʒ totū extirpare non poſſint. Sed hoc q̄/
qʒ reſpondeas velim hoīem ne te eſſe miminiſti B. Quid ni inquā
meminerim P. Quid igitur homo ſit poteris ne proferre? Boetiꝰ
Hoccine interrogas an eſſe me ſciam rationale animal atqʒ morta
le Scio Et id me eſſe confiteor P. Et illa. Nihil aliud eſſe nouiſti?
B. Nihil P. Iā ſcio īquit morbi tui aliam vel maximam cauſam
quid ipſe ſis noſſe deſiſti Quare pleniſſime vel egritudinis tue
rationem vel aditum reconciliande ſoſpitatis inueni Nā quoniam
tui obliuione confunderis. ꝛ exulem te ꝛ expoliatū proprijs bonis
eſſe doluiſti. quoniā vero quis ſit precipuus ꝛ verus rex finis igno/
ras. nequam hoīes atqʒ nefarios potentes feliceſqʒ arbitraris Qm̄
vero quibus gubernaculis mundus regatur oblitus es. has fortu
narum vices eſtimas ſine rectore fluitare. magne non ad morbū mo
do verum ad interitū quoqʒ cauſe Sed ſoſpitatis auctori grates ꝙ
te nondum totū natura deſtituit Habemus maximū tue fomitē ſa/
lutis verā de mundi gubernatōe ſententiā ꝙ eā non caſuuz temeri/
tati ſed diuine rationi ſubditā credis. nihil igitur pertimeſcas iā
tibi ex hac mīma ſcintilla vitalis color illuxerit Sʒ qm̄ firmioribꝰ re
medijs nōdū tēpus eſt ꝛ eā mētiū cōſtat eē naturā. vt q̄tiēs abiece
rint veras. falſis opiniōibꝰ īduant̄. ex q̄bꝰ orta ꝑturbationū caligo
verū illuʒ confundit intuitū Hanc pauliſper lenibꝰ mediocribuſ/
qʒ fomentis attenuare tētabꝰ vt dimotis fallaciū affectionū tn̄bris
ſplendorem vere lucis poſſis agnoſcere ¶ Metr. vij. p̄mi libri

NVbibus atris. Condita nullū Fundere poſſunt
Sidera lumen Si mare voluens Turbidus auſter
Miſceat eſtum Vitrea dudum Parqʒ ſerenis Vnda diebꝰ
Mox reſoluto Sordida ſceno Viſibꝰ obſtat Quicqʒ vagat̄.
Montibꝰ altis Defluus amnis Sepe reſiſtit Rupe ſoluti.
Obice ſaxi. Tu quoqʒ ſi vis Lumine claro Cernere verum
Tramite recto Carpere callem Gaudia pelle Pelle timorem

Spemqꝫ fugato Nec dolor aſſit Nubila mens eſt Vinctaqꝫ frenis
Hec vbi regnant.

¶ Finitur hic liber primus Boetij
de conſolatione philoſophie.

¶ Incipit liber ſecundus ¶ Proſa prima

Poſt hec paulisꝑ obticuit. atqꝫ vbi attentōem meā modeſta taciturnitate collegit. ſic exorſa eſt. P. Si penitꝰ egritudis tue cauſas habitūqꝫ cognoui fortune prioris affectu deſiderioqꝫ tabeſcis. ea tm̄ animi tui ſtatū ſicuti fingis mutata ꝑuertit Intelligo multiformes illiꝰ ꝓdigij fucos. ⁊ eouſqꝫ cū h̄s eludere nitit̄ blādiſſimā familiaritatē exercet. dū intolerabili dolore ꝯfundat q̄s inſꝑata reliq̄rit Cuius ſi naturam mores ac meritum reminiſcare. nec habuiſſe te in ea pulchꝛū nec aliq̄d amiſiſſe cognoſces Sꝫ vt arbitror haud multū tibi hec in memoriā reuocare laborauerim Solebas eīm pñtem blandientē q̄ꝫ viribꝰ inceſſere verbis. eāqꝫ de nr̄o aditu ꝓlatis inſectabare ſentētijs Verū ois ſubita mutatio rerū nō ſine q̄dā quaſi cōflictu ꝯtingit aiorū Sic factū ē vt tu q̄ꝫ paulisꝑ a tua tranq̄llitate diſceſſeris Sꝫ tp̄s ē haurire te aliq̄d ac degustare molle atqꝫ iucūdū qđ ad iteriora trāſmiſſum validioribꝰ hauſtibꝰ viā fecerit Aſſit igit̄ rhetorice ſuadela dulcedis q̄ tūc tm̄ calle recto ꝓcedit cū nr̄a īſtituta nō deſerit Cūqꝫ hac muſica laris nr̄i vernula nūc leuiores nūc grauiores modos ſuccinat Quid ē igit̄ o hō qđ te ī meſticiam luctūqꝫ deiecit. Nouū credo aliq̄d inuſitatūqꝫ vidiſti Tu ſi fortunā putas erga te eē mutatā erras Hi ſꝑ eius mores ſūt. iſta natura Seruauit circa te ꝓpriā potiꝰ in ip̄a ſui mutabilitate ꝯſtātiā Talis erat cū blandiebat̄ cū tibi falſe illecebris felicitatis alluderet dep̄hendiſti ceci numis ābiguos vultꝰ Que ſeſe adhuc velat alijs tota tibi ꝓrſus innotuit Si ꝓbas vtere moribꝰ. ne q̄raris Si ꝑfidiā ꝑhorreſcis ſꝑne atqꝫ obijce ꝑniciosa alludētē Nā que nūc meroris tibi cā tāti ē. hec eadē trāq̄llitatis eē debuiſſz relīq̄t eīm te quā nō relicturā ſe nemo vn̄q̄ poterit eē ſecurꝰ An vero p̄cioſū eſtimas ābiturā felicita-

tem Et chara tibi eſt fortuna pñs nec manēdi fida ⁊ cū diſceſſerit al
latura merorē Qđ ſi nec arbitrio retineri pt ⁊ calamitoſos fugiens
facit. q̇d eſt aliud fugax q̄ʒ future quoddā calamitatis indiciū Ne-
qʒ eñī qđ ante oculos ſitū eſt ſuffecerit ītueri Rerū exitꝰ prudentia
metiť Eademqʒ in alterutro mutabilitas nec formidādas fortune
minas nec exoptādas facit eſſe blandicias Poſtremo equo animo
tolleres oportet quicq̇d intra fortune areā geritur. cū ſemel iugo eius
colla ſūmiſeris. qđ ſi manēdi abeūdiqʒ ſcribere legem velis ei. quā tu
tibi dominā ſponte elegiſti nōne iniurioſus fueris Et īpatiētia tua
ſortē exacerbabis quā ꝑmutare nō poſſis Si ventꝭ vela ꝯmitteres nō
q̄ volūtas peteret ſʒ q̄ flatꝰ īpelleret ꝓmoueres. ſ. ſi aruis ſemīa crede-
res fertiles inter ſe ānos ſterileſqʒ penſares. fortune te regēdū dediſti
dñe moribꝫ oportet obtemperes Tu ꝟo voluentis rote impetū retī-
nere conaris At oīm mortaliū ſtolidiſſime. ſi manere incipit. ſors
eſſe deſinit. ¶ Metrū primū libri ſecundi

HEc cum ſupba v̉terit vices dextra Exeſtuantis more fert euripi
Dudū tremēdos ſeua proterit reges Humilēqʒ victi ſubleuat
fallax vultū Nō illa miſeros audit aut curat fletus Vltroqʒ gemi-
tus dura q̄s fecit ridet Sic illa ludit. ſic ſuas probat vires Mag
nūqʒ ſuis monſtrat oſtentū Si q̄s viſať vna ſtratꝰ ac felix hora.

¶ Proſa Secunda libri ſecundi

VEllem aūt pauca tecū fortune ipius v̉bis agitare Tu igiť an
ius poſtulet aīaduerte. q̇d tu o homo ream me q̄tidianꝭ agis
querelis Quā tibi fecimꝰ iniuriam. Que tibi tua detraximus bona
Quouis iudice de opum dignitatumqʒ mecum poſſeſſione ꝯtende
Et ſi cuiuſquā mortalium ꝓpriū q̇d horū eſſe me nſtraueris ego iā
tua fuiſſe q̄ repetis ſponte ꝯcedam Cū te de matris vtero natura p-
duxit. nudū rebꝫ oībꝫ inopēqʒ ſuſcepi. meis opibꝫ foui. ⁊ q̇d te nūc
impatientem noſtri facit. fauore prona indulgentius educaui. om-
niumqʒ q̄ mei ſunt iuris affluentia ⁊ ſplēdore circūdedi. Nūc mihi
retrahere manuʒ libet. habes gr̄as velut vſus alienis. Non habes
ius querele tanq̄ʒ tua ꝑdideris ꝓrſus Quid ergo ingemiſcis nulla
tibi a nobis illata ē violētia Opes honores ceteraqʒ taliū mei ſūt iuris

Dominã famule cognoſcũt. mecũ veniũt me abeũte diſcedũt Au/
dacter affirmẽ ſi tua forẽt q̄ amiſſa cõquereris nullo mõ ꝑdidiſſes
An ego ſola meum ius exercere ꝓhibebor. licet celo proferre lucidos
dies eoſdẽqꝫ tñbroſis noctibꝰ ꝯdere Licet anno terre vultũ nũc flo
ribꝰ frugibꝰqꝫ redimire Nũc nymbis frigoribꝰqꝫ ꝯfundere Jus eſt
mari nũc ſtrato equore blandiri. nũc procellis ac fluctibꝰ inhorreſce
re Nos ad ꝯſtantiã nr̃is moribꝰ alienaꝫ inexpleta hoĩm cupiditas
alligabit Hec noſtra vis eſt. hunc continuũ ludũ ludimus Rotaꝫ
volubili orbe verſamꝰ. īfima ſummis ſumma infimis mutare gau
demus Aſcende ſi placet. ſed ea lege ne vti cũ ludicri mei ratio poſ/
ſet deſcendere iniuriã putes An tu mores ignorabas meos? Neſcie/
bas Creſum regẽ lidoꝝ Cyro paulo ante formidabilẽ mox deinde
miſerandũ rogi flammis traditũ miſſo celitus imbre defenſum Nũ
te preterit Paulũ perſi regis a ſe capti calamitatibꝰ pias impendiſſe
lachrymas Quid tragediarũ clamor aliud deflet niſi indiſcreto ic/
tu fortunã felicis regna vertentem Nõne adoleſcentulus duo do/
lia. vnũ quidẽ malũ aliud aũt bonũ in iouis limĩe iacere didiciſti
q̄d ſi vberiꝰ de bonoꝝ ꝑte ſũpſiſti Quid ſi a te nõ tota diſceſſi Quid
ſi hec ip̄a mei mutabilitas iuſta tibi cã ẽ ſꝑandi meliora Tñ ne aĩo
ꝯtabeſcas Et itra cõe oĩbꝰ regnũ locatꝰ ꝓprio iure viuere deſideres

¶ Metrum ſcd̃m ſecundi libri.

SI quantas rapidis flatibꝰ incitus Pontus verſat harenas
Aut q̄t ſtelliferis edita noctibꝰ Celo ſidera fulgent Tantas
fundat opes nec retrahat manũ Pleno copia cornu Humanũ mi/
ſeras haud ideo genus Ceſſat flere querelas Quãuis vota libens
excipiat deꝰ Multi prodigus auri Et claris auidos ornet honori/
bus Nil iã parta videnť Sed queſita vorãs ſeua rapacitas Alios
pandit hiatus Que iã precipitẽ frena cupidinẽ Certo fine retineãt
Largis cũ potius mũeribus fluens Sitis ardeſcit habendi Nũq̄
diues agit qui trepidus gemens Seſe credit egentem

¶ Proſa tertia ſcd̃i libri

HIs igitur ſi ꝓ ſe tecum verbis fortuna loq̄ret. q̄d profecto ꝯtra
hiſceres nõ haberes At ſi q̄d eſt q̄ q̄relaꝫ tuam iure tuearis ꝓ

ferās oportet. dabim⁹ dicēdi locū. B. Tū ego ſpecioſa quidez iſta
ſūt inquā oblitaqꝫ rhetorice ac muſe melle dulcedinis tū tm̄ cū audi
unt oblectāt Sz miſeris maloꝝ altior ſenſus ē Itaqꝫ cū hec aurib⁹
inſinuare deſierit. inſit⁹ animū moeror p̄grauat. P. Et illa Ita ē in/
quit Hec em̄ nondū morbi tui remedia. ſz adhuc ↄtumacis aduer/
ſum curatōem doloris fomenta quedā ſunt Nā q̄ in profundū ſeſe
penetrent. cū tēpeſtiuū fuerit admouebo Uerūtamē ne te miſerū ex/
iſtimari velꝭ. an nūerū modūqꝫ tue felicitatis oblit⁹ es Taceo ꝙ deſo
latū parente ſummoꝝ te viroꝝ cura ſuſcepit Delectuſqꝫ in affinita/
tē principū (qd̄ precioſiſſimū ꝓpinq̄tatis genus ē) prius charus q̄ꝫ
proxim⁹ eē cepiſti Quis nō te feliciſſimū cū tāto ſplendore ſoceroꝝ
cū ↄiugꝫ pudore. cū maſculeqꝫ prolis oppotunitate p̄dicabit Pre/
terea. libet em̄ p̄terire cōmunia aſſumptas in adoleſcentia negatas
ſenib⁹ dignitates ad ſingularē felicitatis tue cumulū venire delectat
Si quis rerū mortaliū fructus vllū beatitudinis pōdus habet po/
terit ne illius memoria lucis quātalibet ingruētiū maloꝝ mole dele/
ri Cū duos pariter ↄſules liberos tuos domos ꝓuehi. ſub frequētia
patrū ſub plebis alacritate vidiſti. cū eiſdē in curia curules inſiden
tib⁹ tu regie laudis orator ingenij gloriā facūdieqꝫ meruiſti Cū ic/
circo duoꝝ medius ↄſulū circūfuſe multitudinis expectationē triū/
phali largione ſatiaſti. dediſti vt opinor v̄ba fortune. dum te nulla
demulcet. dū te vt ſuas delicias fouet Mun⁹ qd̄ nulli vnq̄ꝫ priuato
ↄmodauerat abſtuliſti Uis ne ergo cū fortuna calculū ponere Nūc
te primū liuenti oculo ꝑſtrinxit Si nūerū modūqꝫ letoꝝ triſtiūue
conſideres. adhuc te felicem negare nō poſſis Qd̄ ſi iccirco te for/
tunatū eē non eſtimas qm̄ q̄ tūc leta videant̄ abierunt Nō eſt qd̄ te
miſerū putes. qm̄ q̄ nūc moeſta credunt̄ p̄tereūt An tu in hanc vite
ſcenā nūc primū ſubitus hoſpeſqꝫ veniſti. vllā ne hūanis reb⁹ ineſſe
conſtantiā reris. cū ipm ſepe hoiem velox hora diſſoluat Nā ꝛ ſi ra
ra eſt fortuitis manēdi fides. vltimus cuꝫ vite dies mors quedam
fortune eſt. etiam manentis. Quid ergo inferre putas Tu ne illam
moriendo deſeras An te illa fugiendo.

Metrum tertium ſecundi libri

Cum polo phoebꝰ roſeis q̄drigis Lucē ſpargere cepit Palleſcit albentis hebetata vultus Flammis ſtella prementibus Cum nemus flatu zephiri tepētis Uernis irrubuit roſis Spiret inſanū nebuloſus auſter Jam ſpinis abeat decus Sepe trāquillo radiat ſereno Jmmotis mare fluctibꝰ Sepe feruentes aquilo procellas Verſo concitat equore Rara ſi conſtat ſua forma mundo Si tātas variat vices Crede fortunis hoīm caducis Bonis crede fugacibus Conſtat eterna poſitūqꝫ lege eſt Ut conſtet genitū nihil.

¶ Proſa quarta ſecundi libri

Tum ego. vera inq̄ cōmemoras o virtutū oīm nutrix nec inficiari poſſum pſperitatis mee velociſſimū curſum. ſed hoc eſt qđ recolentē vehemētius coquit Nā in oī aduerſitate fortune infeliciſſimū genꝰ eſt infortunij fuiſſe felicem. P. Sed qđ tu inquit falſe opinionis ſuppliciū luis. id rebꝰ iure imputare non poſſis Nā ſi te hoc inane nomē fortuite felicitatis mouet ꝙ plurimis maximiſqꝫ abūdes mecū reputes licet Igit̄ ſi qđ in oī fortune tue cenſu precioſiſſimū poſſidebas id tibi diuinitꝰ illeſum adhuc inuiolatumqꝫ ſeruat̄ Poteris ne meliora queqꝫ retinēs de infortunio iure cauſari. At quī viget incolumis illud precioſiſſimū humani generis decus Symachus ſocer ⁊ qđ vite precio non ſegnis emeres vir totus ex ſapientia virtutibuſqꝫ factꝰ ſuarꝫ ſecurꝰ tuis ingemiſcit iniurijs. Uiuit vxor ingenij modeſta. pudicicie pudore precellēs. ⁊ vt oīnes eiꝰ dotes breuiter ꝯcludam patri ſimilis Uiuit inquā tibiq̄ tm̄ vite huius exoſa ſpiritū ſeruat Queqꝫ vna felicitatē minuit tuā vel ipa ꝯceſſerim tui deſiderio lachrymis ac dolore tabeſcit Quid dicā libros ꝯſulares quorꝫ iā vt in id etatis pueris vel paterni vel auiti ſpecimē elucet ingenij Cū igit̄ precipua ſit mortalibꝰ vite cura retinende O te ſi tua bona cognoſcas felicē. cui ſuppetūt etiā nūc q̄ vita nemo dubitat eē chariora Quare ſicca iā lachrymas nondum ē ad vnū te oīs exoſa fortuna Nec tibi nimiū valida tēpeſtas incubuit quoniā tenaces herent anchore q̄ nec pn̄tis ſolamē nec futuri ſpē tpis abeē patiat̄ B. Et hereant inq̄ pcor. illis nāqꝫ manētibꝰ vtcūqꝫ ſe res habeāt enatabimꝰ Sꝫ ꝗ̄tū decus ornamentis nr̄is deceſſerit vides. P. Et ille

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-139740-p0034-0

Promouimus inq̄t aliquātulū ſi te nondum totꝰ tue ſortis piget
Sed delitias tuas ferre nō poſſum. q̄ abeē aliq̄d tue beatitudini taz
luctuoſus atq; anxius ꝯquereris Quis eſt em̄ tā ꝯpoſite felicitatis
vt nō aliqua ex parte cū ſtatus ſui qualitate rixetur Anxia em̄ res
eſt humanoꝝ ꝯditio bonorū ⁊ que vł nunq̄ tota proueniat vel nū-
q̄ ꝑpetua ſubſiſtat Huic ſenſus exuberat. ſed eſt pudori degener ſang
uis. Hunc nobilitas notū facit ſed anguſtia rei familiaris incluſus
eē mallet ignotꝰ Ille ꝯ vtraq; circūfluꝰ vitā celebē deflet Ille nup-
tijs felix orbus liberis alieno cenſum nutrit heredi Alius prole leta-
tus filij filie ve delicijs meſtus illachrimat Idcirco nemo facile cum
fortune ſue conditione concordat Ineſt em̄ ſingulis ꝙ inexpertus
ignoret ⁊ expertꝰ exhorreat Adde ꝙ feliciſſimi cuiuſq; delicatiſſimꝰ
ſenſus eſt ⁊ niſi ad nutū cuncta ſuppetant om̄is aduerſitatis inſo-
lens minimis quibuſq; proſternit᷑. adeo ꝑexigua ſunt q̄ fortunatiſſi
mis beatitudis ſummā detrahūt. Quā multos eē ꝯiectas q̄ ſeſe celo
proximos arbitrent᷑ ſi de fortune tue reliquijs pars eis minima ꝯtin
gat Hic ipe locꝰ quē tu exiliū vocas incolentibꝰ patria ē Adeo ni-
hil eſt miſeꝝ niſi cū putes Contraq;. beata ſors oīs ē eq̄nimitate to-
lerantis. Quis ē ille tam felix qui cū dederit impatiētie manꝰ ſtatū
ſuū mutare nō optet Quam multis amaritudinibꝰ hūane felicita
tis dulcedo reſꝑſa ē. q̄ ſi etiā fruenti iocūda eē videat᷑ tn̄ q̄ minus cū
velit abeat retineri nō poſſit Liquet igit᷑ q̄ ſit mortaliū rerū miſera
beatitudo q̄ nec apđ equanimos ꝑpetua ꝑdurat nec anxios tota de-
lectat Quid igit᷑ o mortales extra petitis itrā vos poſitā felicitatez
error vos inſcitiaq; ꝯfundit Oſtendā breuiter tibi ſumme cardinē
felicitatis Eſt ne aliq̄d tibi teipo p̄cioſius? nihil īquies Igit᷑ ſi tui cō
pos fueris poſſidebis qđ nec tu amittere vnq̄ vł nec fortuna poſſit
auferre Atq; vt agnoſcas in his fortuitis rebꝰ beatitudiem cōſtare
nō poſſe. ſic collige Si btitudo ē ſummū bonū nature rōne degētꝭ nec
illđ ē ſummū bonū qđ eripi vllo mō p̄t. qm̄ p̄cellit id qđ neq̄t aufer
ri manifeſtū ē ꝙ ad btitudinē ꝑcipiēdā fortune inſtabilitas aſpira-
re nō poſſit Ad hec quē caduca iſta felicitas vehit vł ſcit eā vł neſ-
cit eſſe mutabilē. ſi neſcit q̄ nā beata ſors eē poteſt ignorātie cecitate

Si ſcit metuat necē eſt ne amittat qđ amitti poſſe nō dubitat q̄re
ↄtinuus timor nō ſinit eſſe felicē An vł ſi amiſerit negligendū pu/
tat Sic quoqȝ pexile bonuz eſt qđ eq̄ aīo ferat amiſſum. Et qm̄ tu
idem es cui pſuaſum ē atqȝ īſitū pmultis demōſtratōibꝫ ſcio mētes
hoim nullo mō eē mortales Cūqȝ clarū ſit fortuitā felicitatē corpis
morte finiri dubitariqȝ neq̄t ſi hec auferre btitudinē pt. q̄n oē mor/
taliū genus in miſeriā mortis fine labat. Qđ ſi multos ſcimus non
morte ſolū verūetiā doloribꝫ ſupplicijſqȝ btitudinis fructū queſiſſe
q̄nā mō preſens vita facere beatos pt q̄ miſeros transacta nō efficit.

¶ Metrū quartum libri ſecundi

QUiſq̄s volet perennē Cautus ponere ſedem
Stabiliſqȝ nec ſonori Sterni flatibꝫ euri
Et fluctibꝫ minantē Curat ſpernere pontum.
Mōtis cacumē alti Bibulas vitet arenas Illđ proteruꝰ auſter
Totis viribꝫ vrget He pēdulū ſolute Pōdus ferre recuſant
Fugiens piculoſaȝ Sortē ſedis amene Hūili domū memento
Certꝰ figere ſaxo Quāuis tonet ruinis Miſcēs eq̄ra ventꝰ
Tu ↄditus q̄eti Foelix robore vallū Duces ſerenus euum
Ridens etheris iras.

¶ Proſa quinta libri ſecundi

SEd qm̄ rōnū iā ī te meaȝ fomēta deſcēdūt paulo validioribꝫ
vtendū puto Age em̄ ſi iā caduca ⁊ momētanea fortune dona
nō eſſent Quid in eis eſt qđ aut veſtrū vnq̄ȝ fieri queat. aut nō per/
ſpectū ↄſideratūue vileſcat Diuicie ne vł vr̄a vł ſui natura p̄cioſe ſūt
Quia eaȝ potius. aurū an vis ↄgeſta pecunie Atq̄ he effundendo
magis q̄ȝ coaceruādo melius nitent Siquidē auaritia ſp odioſos
claros largitas efficit Qđ ſi manere apđ quēq̄ȝ nō pt qđ transfert in
alterū. tūc ē precioſa pecunia quū tranſlata ī alios vſu largiendi de/
ſinit poſſideri At eadē ſi apđ vnū quāta eſt vbiqȝ gentiū ↄgerat ce/
teros ſui inopes facit Et vox quidē tota pariter multoȝ replet audi
tū Ueſtre ꝟo diuicie niſi ↄminute in plures trāſire nō pn̄t Qđ cuȝ
factū eſt paupes necē eſt faciāt q̄s relinquunt. O igit anguſtas ino
peſqȝ diuitias quas nec habere totas pluribꝫ licet ⁊ ad quēlibet ſine
ceteroȝ pauptate nō veniūt An gemmaȝ fulgor oculos trahit Sȝ

ſt quid eſt in hoc ſplendore precipui gemmarū eſt lux illa nō hoīs
Quas quidē mirari homines vehemēter admiror Quid ē eñ carē
tis motu atq membror cōpage. q̄ ꝺ̄ animate rōnabiliq nature pul
chrū eē iure videat Que tametſi ꝯditoris opa ſuiq diſtinctiōe poſ
treme aliquid pulchritudīs trahūt infra vrām tñ excellentiā collo-
cate admiratōem veſtrā nullo mō merebāt An vos agror pulchri-
tudo delectat. B. Quid ni: Eſt eñ pulcherrimi oper pulchra por
tio Sic quadā ſereni maris facie gaudemus. ſic celū ſydera. ſolem.
lunāq miramur. P. Num te hor alqd attingit? Nū audes alicu
ius talū ſplendori gloriari An vernis floribꝫ ipe diſtingueris aut
tua in eſtiuos fluctꝰ intumeſcit vbertas. Quid inanibꝫ gaudijs ra
peris? Quid externa bona p tuis āplexaris. Nūq tua faciet eē for-
tuna q̄ a te natura rer facit aliena Terrar quidē fructus aīantium
pculdubio debent alimentis Sed ſi quod nature ſatis eſt replere i-
digentiā velis nihil ē quod fortune affluentiā petas Paucis enim
minimiſq natura contenta ē. Cuius ſacietatē ſi ſupfluis vrgere ve-
lis aut iniucūdū quod infuderis fiet aut noxiū Jā vero pulchrum
varijs fulgere veſtibꝫ putas Quarū ſi grata intuitu ſpēs eſt aut ma
terie naturā aut ingeniū mirabor artificis An vero te longus ordo
famulor facit eē felicē Qui ſi vitioſi moribꝫ ſint pernitioſa domus
ſarcina ꝛ ip̄. dño vehementer inimica Sin vero probi ſint. quonam
mō in tuis opibꝫ aliena probitas nūerabit? Ex quibꝰ oībus nihil
hor q̄ tu in tuis ꝯputas bonis tuū eſſe bonū liquido mōſtrat Qui-
bus ſi nihil ineſt appetende pulchritudīs q̇d eſt q̄ vl' amiſſis doleas
vel leteris retentis Qꝺ̄ ſi natura pulchra ſunt q̇d id tua refert Nam
hec per ſe a tuis q̄q opibꝫ ſequeſtrata placuiſſent Neq eñ icirco
ſūt precioſa q̄ i tuas venere diuitias ſed qm̄ precioſa videbant tuis
ea diuitijs annūerare maluiſti Quid aūt tanto fortune ſtrepitu de-
ſideratis. fugare credo indigentiā copia q̄ritis Atq̄ hoc vobis in-
contrariū cedit Pluribꝫ quippe adminiculis opus eſt ad tuendā
precioſe ſupellectilis varietatem Verūq illud eſt pmultis indigere
eos q̇ pmulta poſſident Contraq minimo indigere q̇ abūdantiā
ſuā nature neceſſitate nō ābitus ſui ſupfluitate metiant Jta ne autem

nullum ē propriū vobis atqꝫ inſitū bonū vt in externis ac ſepoſitis
reb9 bona veſtra queratis Sic rerū verſa ꝯditio eſt. vt diuinū meri
to rōnis aīl non aliter ſibi ſplendere niſi inanimate ſupellectilis poſ
ſeſſione videat Et alia q̇dē ſuis ꝯtenta ſunt. vos aūt deo mēte ꝯſi-
miles a reb9 īfimis excellētis nature ornamēta captatꝭ. nec ītelligitis
q̄ztā ꝯditori vr̄o faciatis iniuriā Jlle genus hūanū terrenis oīb9
preſtare voluit. vos dignitatē veſtrā infra q̄qꝫ infima detrudiꝭ Nā
ſi oē cuiuſqꝫ bonū id eo cui9 ē ꝯſtat eē precioſi9. cū viliſſima rez vr̄a
bona eē iudicatꝭ eiſdē voſmetipōs vr̄a exiſtimatōe ſummittitis. qđ
q̇dē haud īmerito cadit Hūane q̇ppe nature iſta ꝯditio ē. vt tūc tm̄
ceteris reb9 cū ſe ꝯgnoſcit excellat Eadem tn̄ infra beſtias redigatur
ſi ſe noſſe deſierit Nā ceteris animantib9 ſeſe ignorare natura ē. hoīb9
vero vitio venit Quā v̇o late pt3 veſter hic error. q̇ ornari poſſe ali
quid ornamentis exiſtimatis alienis At id fieri neq̇t Nā ſi quid ex
oppoſitis luceat ip̄a q̇dem q̄ ſunt oppoſita laudantur. illud v̇o his
tectū atqꝫ velatū in ſua nihilomin9 feditate ꝑdurat Ego v̇o nego il
lud eē bonū qđ noceat habenti Nū id mentior Mīme inq̄s Atq̄
diuitie poſſidentib9 ꝑſepe nocuerūt Cū peſſim9 q̄ſqꝫ eris alieni ma
gis auid9 q̇cq̇d vſq̄ꝫ auri gēmaz ē ſe ſolū q̇ habeat digniſſimū pu-
tat Tu igit qui nunc cōtum gladiumqꝫ ſollicitus ꝑtimeſcis ſi vi-
te huius callē vacuus viator intraſſes corā latrone ſecurus cantares
O preclara opū mortaliū btitudo. quā cū adeptus fueris ſecurus
eſſe deſiſtis

¶ Metrū quintū libri ſecundi

O felix nimiā prior etas Contenta fidelib9 aruis
Nec inerti perdita luxu. Facili que ſera ſolebat
Jeiunia ſoluere glande Nec bacchica munera norat
Liquido ꝯfundere melle Nec lucida vellera ſerum
Tyrio miſcere veneno Somnos dabat herba ſalubres
Potum q̇qꝫ lubricus amnis Umbras altiſſima pinus
Nondum maris alta ſecabat Nec mercib9 vndiqꝫ lectis
Noua littora viderat hoſpes Tunc claſſica ſeua tacebant
Odijs neqꝫ fuſus acerbis Cruor horrida tinxerat arma
Quid eīm furor hoſticus vlla Vellet prior arma mouere

Cum vulnera ſeua videret Nec premia ſanguinis vlla
Utinā mō noſtra redirent In mores tempora priſcos
Sed ſeuior ignibꝰ ethne. Feruens amor ardet habendi
Heu primus quis fuit ille Auri qui pondera tecti
Gemmaſqꝫ latere volentes. precioſa ꝑicula fodit

¶ Proſa ſexta libri ſecundi

Quid aūt de dignitatibꝰ potētiaqꝫ diſſerā q̄s vos vere dignitatis ac ptātis inſcij celo exequatis. q̄ ſi in īprobiſſimū quēqꝫ ceciderint q̄ īcendia flāmis ethne eructātibꝰ qđ diluuiū tātas ſtrages dederit Certe (vti meminiſſe te arbitror) ꝯſulare īpium (qđ libertatis pricipiū fuerat) ob ſupbiā ꝯſulū vr̄i veteres abolere cupierunt Qui ob eādē ſupbiā priꝰ regiū de ciuitate nomē abſtulerāt At ſi qñ (qđ prarū ē) ꝓbis honores deferunt. qđ in eis aliud q̄ ꝓbitas vtentium placet. Ita fit vt nō ẜtutibꝰ ex dignitate ſed ex ẜtute dignitatibus honor accedat. Que ẜo ē iſta vr̄a expetibilis ac p̄clara potētia Nōne terrena aīalia cōſideratis quibus preſidere videamini. Nū ſi inter mures videres vnū aliquē ius ſibi ac ptātem pre ceteris vendicātem q̄nta moueeris cachinno Quid ẜo ſi corpꝰ ſpectes imbecilliꝰ homīe repire nihil q̄as. quos ſepe muſculaꝝ q̄z vl' morſus vl' in ſecreta q̄qꝫ reptātiū necat introitꝰ Quō vero q̄ſqꝫ ius aliqđ in quēpiā niſi ī ſolū corpus ⁊ qđ ē infra corpus (fortunam loquor) poſſit exercere Num vnqꝫ libero imperabis aīo? Num mentē firma ſibi rōne cohērentē de ſtatu proprie quietis amouebis? Cum liberū quendā virum ſupplicijs ſe q̄dā tyrānus adactuꝝ putaret vt aduerſum ſe facte coniuratiōis ꝯſcios ꝓderet linguā ille momordit atqꝫ abſcidit ⁊ in os ſeuientis tyranni abiecit Ita cruciatus quos putabat tyrannus materiā crudelitatꝭ vir ſapiens fecit eſſe virtutis. Quid autem eſt qđ in aliū quiſquā poſſit facere. qđ ſuſtinere ab alio ip̄ nō poſſit? Buſiridē accepimꝰ necare hoſpites ſolitū. ab Hercule hoſpite fuiſſe mactatū. Regulꝰ plures penoꝝ bello captos ī vincula ꝯiecerat. ſꝫ mox ip̄e victoꝝ cathenis manus prebuit Ullā ne igit' eius hoīs potentiā putas qui qđ ip̄e in aliū poteſt ne id in ſe alter valeat efficere nō poſſit? Ad hec Si ip̄is dignitatibꝰ ac ptātibꝰ ineſſet aliquid

naturalis ac ꝓprij boni nūq̄ꝫ peſſimis prouenirent Neqꝫ em̄ ſibi ſo/
lent aduerſa ſociari Natura reſpuit vt ꝯtraria queqꝫ iungant̄ Ita
cum peſſimos plerūqꝫ dignitatibꝫ fungi dubiū nō ſit illud etiā li/
quet natura ſui bona nō eſſe q̄ ſe peſſimis herere patiant̄ Qđ quidē
de cunctis fortune muneribꝫ dignius exiſtimari poteſt. q̄ ad impro
biſſimū queq̄ꝫ vberiora ꝓueniūt De quibꝫ etiā illud ꝯſiderandū pu
to qđ nemo dubitat eſſe fortem cui fortitudinē ineē ꝯſpexerit Et cu
ſcunqꝫ velocitas adeſt manifeſtū eſt eſſe velocem Sic muſica q̄dē
muſicos medicina medicos rhetorica rhetores facit Agit em̄ cuiuſ/
qꝫ rei natura qđ propriū eſt nec ꝯtrariaꝝ reꝝ miſcet̄ effectibꝫ ſꝫ vltro
q̄ ſunt aduerſa depellit Atq̄ nec opes inexpletā extinguere auariciā
queunt Nec poteſtas ſui ꝯpotem facit quē vitioſe libidines inſolu/
bilibꝫ aſtrictū retinent cathenis Et collata iprobis dignitas nō mō
nō efficit dignos. ſed prodit potius ⁊ oſtentat indignos Cur ita ꝓ/
uenit Gaudetis em̄ ſeſe res aliter habentes falſis ꝯpellare noībus q̄
facile rerū ipſarū redarguunt̄ effectu. Itaqꝫ nec ille diuitie. nec illa
potentia nec hec dignitas iure appellari p̄t Poſtremo idem de tota
fortuna ꝯcludere licꝫ. in q̄ nihil expetendū. nihil natiue bonitatis i/
eſſe manifeſtū ē. Que nec ſe bonis ſp̄ adiūgit ⁊ bonos q̄bꝫ fuerit ad/
iuncta non efficit ¶ Metrū ſextū libri ſecundi.

NOuimus quantas dederit ruinas
Urbe flammata patribuſqꝫ ceſis
Fratre qui quondam ferus interempto
Matris effuſo maduit cruore
Corpus ⁊ viſu gelidum pererrans
Ora non tinxit lachrymis ⁊ eſſe
Cenſor extincti potuit decoris
Hic tamen ſceptro populos regebat
Quos videt condens radios ſub vndas
Phoebꝫ extremo veniens ab ortu
Quos premunt ſeptem gelidi triones
Quos nothus ſicco violentus eſtu
Torret ardentes recoquens harenas

Celſa num tandem valuit poteſtas
Uertere praui rabiem Neronis.
Heu grauem ſortem quotiens iniquus
Additur ſeuo gladius veneno

¶ Proſa ſeptima libri ſecundi

CUm ego. ſcis inq̄ꝫ ipa minimū nobis ambitōem mortalium
rerꝫ fuiſſe dn̄atā ſed materiā gerendis rebꝫ optauimus quo ne
virtus tacita ꝯseneſceret P. At illa Atq̄ hꝫ vnū eſt qḋ preſtantes q̄-
dem natura mentes ſed nondū ad extremā manū virtutū ꝑfectiōe
ꝑducas allicere poſſit. glorie ſcꝫ cupido ⁊ optiorꝫ ī rem publicā fa-
ma meritorū Que q̄ꝫ ſit exilis ⁊ totius ponderis vacua ſic conſidera
Omnem terre ambitū (ſicuti aſtrologicis demonſtratōibꝫ accepiſti)
ad celi ſpaciū pūcti ꝯſtat obtinere rōeꝫ Jd eſt vt ſi ad celeſtis globi
magnitudinem ꝯferat nihil ſpacij prſus habere iudicet Huius igit
tā exigue in mundo regionis q̄rta fere portio eſt. ſicut Ptolomeo p
bante didiciſti q̄ a nobis cognitis aīantibꝫ incolat Huic quarte ſi
q̄ꝫtū maria paludeſq̄ꝫ premūt quātūq̄ꝫ ſiti vaſta regio diſtenditur
cogitatione ſubtraxeris vix anguſtiſſima inhabitādi hoībꝫ area re-
linquet Jn hoc minio igit puncti quodā pūcto circūſepti atq̄ꝫ cō
cluſi de ꝑuulganda fama de proferendo noīe cogitatis At q̄d habet
amplū magnificūq̄ꝫ gloria tam anguſtis exiguiſq̄ꝫ limitibꝫ artata
Adde ꝙ hoc ipm breuis habitaculi ſeptū plures incolūt natiōes li-
gua moribꝫ totius vite ratiōe diſtantes ad quas tū difficultate iti-
nerū. tū loquendi diuerſitate tū cōmertij inſolentia. non mō fama
hoīm ſingulorꝫ ſed nec vrbiū quidē. ꝑuenire q̄at Aetate deniq̄ꝫ Mar
ci Tullij ſicut ipe quodā loco ſignificat nondū caucaſum montem
romane reipublice fama tranſcenderat. ⁊ erat tūc adulta parthis eti
am ceteriſq̄ꝫ id locorꝫ gentibꝫ formidoloſa Uides ne igit q̄ꝫ ſit an-
guſta. quaꝫ compreſſa gl'a quā dilatare ac ꝓpagare laboratis An
vbi romani noīs tranſire fama neq̄t. romani hoīs gloria progredi-
et: Quid q̄t diuerſarꝫ gētiū mores inter ſe atq̄ꝫ īſtituta diſcordāt:
vt qḋ apud alios laude apd̄ apud ſupplicio dignū iudicet. Quo
fit vt ſi quē fame ꝑdicatio delectet huicin plurios populos nomē

proferre nullo mō conducat Erit igit̄ pagata iter ſuos gloria q̄ſq3
cōtentus ⁊ intra vnius gentis termīos preclara illa fame immorta
litus coartabitur. Sʒ q̄3 multos clariſſimos ſuis tpib9 viros ſcrip
toꝝ inops deleuit obliuio Quanq̄3 q̇d ipa ſcripta pficiunt q̄ cū ſuis
auctorib9 premit lōgior atq3 obſcura vetuſtas Vos vo īmortalita
tem vobis ppagare videmini cū futuri famā tpis cogitatis Quod
ſi ad eternitatis infinita ſpacia ptractes q̇d habes qd̄ de nois tui di
uturnitate leteris? Unius etem̄ mora momēti ſi decem milib9 ꝯfera
tur annis quoniā vtrūq3 ſpacium definitū ē. minimā licet. habet tn̄
aliquā proportionē At hic ipſe numerus annorum eiuſq3 quan
tumlibet multiplex ad interminabilem diuturnitatē ne comparari
quidē poteſt. etem̄ finitis ad ſe inicē fuerit quedā infiniti. vero atq3
finiti nulla vnq̄3 poterit eſſe collatio. Ita fit vt quanticūq3 prolixi
tpis fama ſi cū inexhauſta eternitate cogitetur. non parua ſed pla
ne nulla eſſe videat̄ Uos aūt niſi ad populares aures inaneſq3 ru
mores recte facere neſcitis. Et relicta ꝯſcientie vtutiſq3 preſtantia. de
alienis premia ſermūculis poſtulatis Accipe in huiuſmodi arrogā
tie leuitate quā feſtiue aliq̄s illuſerit Nā cū quidā adorſus eſſet ho
minē ꝯtumelijs q̄ nō ad vere vtutis vſum. ſed ad ſupbā gloriā fal
ſum ſibi phi nomē induerat. adiecīſſetq3 iam ſe ſciturum an ille phi
loſophus eēt ſiq̇dem illatas iniurias leuiter paciēterq3 tolerasſʒ Ille
patientiā pauliſp aſſumpſit. acceptaq3 ꝯtumelia velut inſultans iā
tandē inquit Intelligis ne me eē phm? Tum ille nimiū mordaci
ter. intellexeram inquit ſi tacuiſſes. Quid aūt eſt qd̄ ad precipuos
viros (de his em̄ ſermo eſt) qui virtute gloriā petūt Quid inq̄3 eſt qd̄
ad hos de fama poſt reſolutū morte ſuprema corpus attineat? Nā
ſi (qd̄ nr̄e rōnes credi vetāt) toti moriunt̄ hoīes. nulla eſt oīno gl'a.
cū is cuius ea eē dicitur nō extet oīno Sin vo bene ſibi mens con
ſcia terreno carcere reſoluta celū libera petit. nōne oē terrenū nego
ciū ſpernet. que ſe celo fruens terrenis gaudet exemptam

¶ Metrum ſeptimum libri ſecundi

Quicunq3 ſolam mente precipiti petit
Summumq3 credit gloriam,

Late patentes etheris cernat plagas
Arctumqꝫ terrarum ſituz
Breuem replere non valentis ambitum
Pudebit aucti nominis
Quid o. ſuperbi colla mortali iugo
Fruſtra leuare geſtiunt?
Licet remotos fama per populos means
Diffuſa linguas explicet.
Et magna titulis fulgeat claris domus
Mors ſpernit altam gloriam
Jnuoluit humile pariter ꝛ celſum caput
Aequatqꝫ ſummis infima
Ubi nunc fidelis oſſa Fabricij manent?
Quid brutus aut rigidus Cato?
Signat ſuperſtes fama tenuis pauculis Jnane nomē lrīs
Sed quid decora nouimus vocabula
Num ſcire conſumptos datur
Jacetis ergo prorſus ignorabiles
Nec fama notos efficit
Quod ſi putatis longius vitam trahi
Mortalis aura nominis
Cum ſera vobis rapiet hoc etiā dies
Jam vos ſecunda mors manet

¶ Proſa octaua libri ſecundi

SEd ne me inexorabile ɔtra fortunā bellum gerere putes. Eſt aliquando cū de hoīb9 illa fallax nō nihil bene mereat᷑. cū ſcꝫ cū ſe apit. cū frontē detegit moreſqꝫ ꝓfitet᷑ Nondū forte q̇d loq̄r ītelligis Mirꝫ ē qđ dicere geſtio. eoqꝫ ſniam ṽbis explicare vix queo Etenī plus reor hoīb9 aduerſam q̄ꝫ proſperā prodeſſe fortunā Jlla enī ſp ſpecie felicitatis cum videt᷑ blanda mentit᷑ Hec ſp vera eſt cū ſe inſtabilem mutatōe demōſtrat Jlla fallit. hec inſtruit Jlla mendaciū ſpecie bonoꝝ mentes fruentiū ligat. hec cognitione fragilis felicitatis abſoluit Jtaqꝫ illam videas ventoſam. fluentem. ſuiqꝫ ſp ignaram

Hanc ſobriam ſuccinctāq; ⁊ ipſius aduerſitatis exercitatōe prudentē. Poſtremo felix a vero bono deuios blādicijs trahit. aduerſa plerū ad vera bona reducens velut vnco retrahit An hoc inter minima eſtimandū putas ꝙ amicoꝝ tibi fideliū mentes hec aſpa hec horribilis fortuna detexit Hec tibi ceteros ſodalium vultꝰ āmbiguoſq; ſecreuit Diſcedens ſuos abſtulit tuos reliquit Quanti hoc integer ⁊ (vt videbaris tibi fortunatus) emiſſes Deſine nūc amiſſas opes querere. qđ precioſiſſimū diuitiaꝝ genus eſt amicos inueniſti

¶ Metrū octauuū libri ſcđi

QUod mundus ſtabili fide Concordes variat vices
Qđ pugnantia ſemina. Foedus perpetuū tenent
Qđ phoebꝰ roſeum diem. Curru prouehit aureo
Ut quas duxerit heſperus Phoebe noctibꝰ imperet
Ut fluctus auidū mare Certo fine coerceat
Ne terris liceat vagis. Latos tendere terminos
Hanc rerū ſeriem ligat Terras ac pelagus regens
Et celo imperitans amor. Hic ſi frena remiſerit
Quicquid nunc amat inuicē. Bellū continuo geret
Et quam nūc ſocia fide. Pulchris motibꝰ incitant
Certant ſoluere machinā Hic ſancto populos q̄q;
Junctos foedere cōtinet. Hic ⁊ coniugij ſacrū
Caſtis nectit amoribꝰ Hic fidis etiā ſua
Dictat iura ſodalibꝰ O felix hoīm genus
Si veſtros animos amor Quo celum regit regat

¶ Finit liber ſcđs de conſolatione phie

¶ Sequit Proſa prima libri tertij

TAm cantū illa finierat. cū me audiendi auidum ſtupentemq; arrectis adhuc auribꝰ carminis mulcedo defixerat Jtaq; paulo poſt o inq̄ ſummū laſſoꝝ ſolamen animoꝝ. quantū me vel ſententiaꝝ pondere vel canendi etiā iocūditate refouiſti. adeo vt me iam poſthac ipare

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-139740-p0044-5

fortune ictibꝰ non arbitrer. Itaqꝫ remedia q̄ paulo ante acriora eſſe dicebas. nō modo non phorreſco. ſed audiendi auidus vehemēter efflagito P. Tum illa Senſi inquit cū verba noſtra tacitꝰ attentuſqꝫ rapiebas. cūqꝫ tue mentis habitū vel expectaui. vel qđ ē veriꝰ ipa pfeci Talia ſunt q̇ ppe. q̄ reſtāt vt degustata quidem mordeant interius aūt recepta dulceſcāt. Sꝫ qꝛ tu te audiendi cupiduꝫ dicis. quanto ardore flagrares. ſi q̄ nā te ducere aggrediamur agnoſceres Boec. Quo nam inqꝫ. P. Ad verā inquit felicitatē quam tuus q̄qꝫ ſomniat animus. ſꝫ occupato ad imagines viſu ipam illā nō pt intueri. B. Tum ego. fac obſecro ꝛ que illa vera ſine cunctatione demonſtra P. Faciā inqt illa tui cā libēter. ſꝫ q̄ tibi cā notior ē eā priꝰ deſignare vbis atqꝫ informare conabor. vt ea pſpecta cū in ɔtrariā ptem flexeris oculos. vere ſpecimen beatitudīs poſſis agnoſcere.

¶ Metrū primū tertij libri

Qui ſerere ingenuū volet agrum
Liberat arua prius frutibus.
Falſe rubos filicemqꝫ reſecat
Ut noua fruge grauis ceres eat
Dulcior eſt apium mage labor.
Si malus ora prius ſapor edat
Gratius aſtra nitent vbi nothus
Deſinit imbriferos dare ſonos
Lucifer vt tenebras pepulerit
Pulchra dies roſeos agit equos
Tu quoqꝫ falſa tuens bona prius
Incipe colla iugo retrahere
Uera dehinc animum ſubierint

¶ Proſa ſecunda libri tertij

Cum defixo paululū viſu ꝛ velut in anguſtā ſue mentis ſedem recepta ſic cepit. P. Dis mortaliuꝫ cura quā multiplicium ſtudiorū labor exercet. diuiſo quidem calle procedit. ſed ad vnū tn̄ beatitudīs finē nitit̄ puenire. Id aūt eſt bonū quo adepto nihil vlterius deſiderari q̄at Qđ q̇dē eſt omniū ſummū bonoꝝ cunctaqꝫ intra

ſe cōtinēs bona Cui ſi q̄d abforet summū eē nō poſſet. qm̄ relinque ret extrinſecus qđ poſſet optari. Liquet igit eē beatitudinem ſtatum bonoꝝ oīm aggregatiōe pfectū Hunc vti diximus diuerſo tramite mortales oēs conant adipiſci. Eſt em̄ mentib hoīm veri boni natu raliter inſerta cupiditas. ſed ad falſa deuius error abducit Quorū quidem alij summū eſſe bonū nihilo indigere credentes. vt diuitijs effluant elaborant Alij vero bonū qđ ſi digniſſimum veneratione iudicantes adeptis honoribus reuerendi ciuib ſuis eſſe nituntur Sunt qui ſummum bonum in ſumma potentia eſſe conſtituant. qui vel regnare ipi volūt. vel regnantib adherere conantur At q̄b optimum quiddā claritas videt. hi vel belli vel pacis artib glorio ſum nomen ppagare feſtinant Plurimi vero boni fructū gaudio le ticiaqꝫ metiunt. hi feliciſſimum putant voluptate diffluere Sunt etiā q̄ hoꝝ fines cauſaſqꝫ alterutro permutent. vt q̄ diuitias ob po tentiam voluptateſqꝫ deſiderant vel qui potentiā. ſeu pecunie cau ſa. ſeu proferendi noīs petūt. In his igitur ceteriſqꝫ talib humanoꝝ actuū votorūqꝫ verſat intentio. veluti nobilitas fauorqꝫ popularis q̄ videtur quādam claritudinem comparare. vxor ac liberi qui iocū ditatis grā petunt Amicoꝝ vero qđ ſanctiſſimū quidem genus eſt non in fortuna. ſed in virtute numerat Reliquū vero vl' potētia cā vel delectationis aſſumitur Jam vero corpis bona promptū ē vt ad ſuperiora referant Robur enim magnitudoqꝫ vident preſtare valē tiā. pulchritudo atqꝫ velocitas celebritatem. ſalubritas voluptatē Quibus oīb ſolam beatitudinē deſiderari liquet Nā q̄d q̄ſqꝫ pre ceteris petit id ſummū iudicat eē bonū. qđ eē beatitudinē definim Quare beatum eē iudicat ſtatum quē preceteris q̄ſqꝫ deſiderat Ha bes igit ante oculos ppoſitā fere formam felicitatis hūane. opes. ho nores. potentiā. gloriā. voluptates Que q̄dem ſola ꝯſiderans Epi cur ꝯſeq̄nter ſibi ſummū bonū voluptatē eē ꝯſtituit. eo ꝙ cetera oīa iocūditatē aīo videant afferre Sꝫ ad hoīm ſtudia reuertor q̄ꝝ ani mus etſi caligante memoria tn̄ bonū ſummū repetit. ſꝫ velut ebrius domū q̄ tramite reuertat ignorat Nū em̄ vident errare hi q̄ nihilo indigere nitunt Atq̄ nō eſt aliud qđ eq̄ pficere beatitudinē poſſit quā

copioſus bonoꝝ oīm ſtatus nec alieni egens ſed ſibi ipſi ſufficiens Nū vero labunt̄ hi. q̄ q̄d ſit optimū id etiā reuerentie cultu digniſſimū putāt? Mime. Neq̄ enī vile q̄ddā ꝯtemnendū eſt qđ adipiſci oīm fere mortaliū laborat intentio An in bonis nō ē numerāda potentia? Quid igit̄. Nū imbecillū ac ſine virib⁹ eſtimādū eſt? qđ oīb⁹ conſtat eſſe preſtantius An claritudo nihili pendenda eſt? Sed ſequeſtrari nequit q̄n omne quod excellentiſſimū ſit id etiā videat̄ eē clariſſimū Nā non eſſe anxiā triſtemq̄ beatitudinem. nec doloribus moleſtiiſq̄ ſubiectam quid attinet dicere? quando in minimis q̄q̄ rebus id appetit̄ quod habere fruiq̄ delectet Atqui hec ſunt que adipiſci hoīes volūt eaq̄ de cā diuitias. dignitates. regna gloriā. voluptateſq̄ deſiderant. q̄ꝑ hec ſibi ſufficientiā. reuerentiā. potentiā. celebritatē. letitiā credūt eē venturā Bonū ē igit̄ qđ tam diuerſis ſtudiis hoīes petūt. In q̄ quāta ſit nature vis facile monſtrat̄ cū licet varie diſſidenteſq̄ ſnīe. tn̄ in diligendo boni fine conſentiūt.

Metrum ſecundum tertii libri

QUantas rerū flectat habenas Natura potens q̄b⁹ immenſum
Legib⁹ orbem ꝓuida ſeruet Stringatq̄ ligās irreſoluto
Singula nexu placet arguto fidib⁹ lentis ꝓmere cantu
¶ Quāuis peni pulchra leones Vincula geſtent. manibuſq̄ datas
Captēt eſcas. metuātq̄ trucē Soliti verbera ferre magiſtri
Si cruor horrida tinxerit ora Reſides olim redeūt animi
Fremituq̄ graui meminere ſui Laxant nodis colla ſolutis
Primuſq̄ lacer dente cruento Domitor rabidas imbuit iras.
¶ Que canit altis garrula ramis. Ales caueę claudit̄ antro
Huic licet illata pocula melle Largaſq̄ dapes dulci ſtudio
Ludens hoīm cura miniſtret Si tn̄ arcto ſaliens tecto
Nemoꝝ gratas viderit vmbras Sparſas pedib⁹ ꝓterit eſcas
Siluas tm̄ meſta requirit. Siluis dulci voce ſuſurrat
¶ Validis quondā virib⁹ acta Pronū flectit virga cacumen
Hanc ſi curuās dextra remiſerit Recto ſpectat vertice celum
¶ Cadit heſperias phebꝰ in vndas Sed ſecreto tramite rurſus
Currū ſolitos vertit ad ortus Repetūt ꝓprios queq̄ recurſus

Reditu𝗊ꝫ ſuo ſingula gaudent Nec manet vlli traditus ordo
Niſi qđ fini iunxerit ortū Stabilemqꝫ ſui fecerit orbem

¶ Proſa tertia libri tertij

VOs quoqꝫ o terrena aīalia. tenui licet imagine vr̄m tm̄ prin-
cipiū ſomniatis. verū𝗊ꝫ illū beatitudis finē (licet minīe ꝑſpica
ci) qualicunqꝫ tm̄ cogitatōe ꝓſpicitis eoqꝫ vos ⁊ ad verū bonū natu
ralis ducit intentio. ⁊ ab eodē multiplex error abducit Conſidera
nāqꝫ an ꝑ ea quibꝰ ſe hoīes adepturos btītudinē putāt. ad deſtina-
tū finem valeant ꝑuenire. Si eñ vel pecunia vel honores. cetera𝗊ꝫ
tale q̇d afferant cui nihil bonoꝝ abeſſe videat᷑. nos quoqꝫ fateamur
fieri aliquos hoꝝ adeptōe felices Qđ ſi neqꝫ id valent efficere qđ
promittunt boniſqꝫ pluribꝰ carent. nonne liquido falſa in eis btītu
dinis ſpecies deprehendit᷑: Primū igit᷑ tipm qui paulo an̄ diuitijs
affluebas interrogo Inter illas abūdantiſſimas opes. nūq̄ ne aīm
tuū ꝯcepta ex qualibet iniuria ꝯfudit anxietas: B. Atq̇ inq̄ tā libe
ro me fuiſſe animo q̇n aliq̇d ſꝑ angerer reminiſci neq̄o P. Nonne
q: vel aberat quod abeē nō velles. vel aderat qđ adeē noluiſſes: B.
Ita ē inq̄ P. Illiꝰ igit᷑ p̄ntiā. huius abſentiā deſiderabas B. Con-
fiteor inq̄ P. Eget vero (inquit) eo qđ quiſqꝫ deſiderat: B. Eget in-
q̄ P. Qui vero eget aliquo. nū eſt vſqꝫquaqꝫ ſibi ip̄i ſufficiens: B.
Minime inq̄ P. Tu ita𝗊ꝫ hanc inſufficientiā plenus (inquit) opi
bus ſuſtinebas B. Quidni inq̄ P. Opes igit᷑ nihilo indigentē ſuf
ficientemqꝫ ſibi facere nequeunt Et hoc erat qđ promittere videbā-
tur Atq̇ hoc quoqꝫ maxime ꝯſiderādū puto. ꝙ nihil habeat ſuapte
natura pecunia vt his a quibꝰ poſſidet᷑ inuitis nequeat auferri. B.
Fateor inq̄. P. Quid ni fateare. cū eam quottidie valentior aliq̄s
eripiat inuito Unde eñ forenſes querimonie niſi qđ vel vi vel frau
dem nolentibꝰ pecunie repetunt᷑ erepte. B. Ita ē inq̄. P. Egebit igit᷑
inquit extrinſecus petito preſidio quo ſuā pecuniā quiſqꝫ tueat᷑. B.
Quis id inq̄ neget P. Atq̇ non egeret eo niſi poſſideret pecuniam.
quā poſſet amittere B. Dubitari inquā nequit P. In contrarium
igitur relapſa res ē Nam que ſufficientes ſibi facere putabant᷑ opes
alieno potius preſidio faciunt indigentes. Quis aūt modus eſt. q̄

pellatur diuitijs indigentia? Nū eñi diuites eſurire nequeunt? Nā ſitire non poſſunt? Num frigus hybernū pecunioſorū membra nō ſentiunt Sed adeſt tu inquies opulentis quo famē ſaciēt. quo ſitim frigusq̈ depellāt Sz hꝫ mō ꝯſolari quidem diuitijs indigentia poteſt. auferri penitus non poteſt. Nam ſi hec hians ſemper atq̈ aliquid poſcens opibus expletur maneat neceſſe eſt que poſſit expleri: Taceo q̄ nature minimū. q̄ auaricie nihil ſatis eſt. Quare ſi opes nec ſummouere indigentiā pñt ⁊ ipe ſuā faciunt. quid eſt q̄ eas ſufficientiam preſtare credatis?

¶ Metrum tertium libri tertij

Quamuis fluente diues auri gurgite
Non expleturas cogat auarus opes
Oneretq̈ baccis colla rubri littoris
Ruraq̈ centeno ſcindat opima boue
Nec cura mordax deſeret ſupſtitem
Defunctumq̈ leues non comitātur opes

¶ Proſa quarta libri tertij

Sed dignitates honorabilē reuerendūq̈ cui peruenerint reddūt Nū vis ea ē ingratib⁹ vt vtentiū mētib⁹ virtutes inſerāt. vitia depellāt? Atq̄ nō fugare ſz illuſtrare poti⁹ neq̄tiā ſolent Quo fit vt indignemur eas ſepe nequiſſimis hoib⁹ ꝯtigiſſe Vñ Catullus licet in curuli Noniū ſedentem. ſtrumā tñ appellat Vides ne q̄ntū malis dedecꝰ adijciant dignitates Atq̄ min⁹ eoꝝ patebit indignitas. ſi nullis honorib⁹ īclareſcāt Tu quoq̈ nū tādē tot piculis aduci potuiſti. vt cū Decorato gerere ingratū putares. cū in eo mentē neq̄ſſimi ſcurre delatoriſq̈ reſpiceres? Nō eñi poſſum⁹ ob honores reuerētiā dignos iudicare q̄s ipis honorib⁹ iudicam⁹ indignos At ſi quē ſapiētia pditū videres. nū poſſes eū vl̄ reuerētia vel ea qua preditus eſt ſapiētia nō dignū putare? B. Minime. P. Ineſt eñi dignitas ꝓpria ꝟtuti quā ꝓtin⁹ in eos q̄b⁹ fuerit adiūcta trāſfundit Qđ qr populares facere neq̄unt honores liquet eos ꝓpriā dignitatis pulchritudinē nō habere In q̄ illud ē aīaduertēdū magis Nā ſi eo abiectior ē q̄ magis a plurib⁹ q̄ſq̈ ꝯtemnit. cū reuerēdos facere neq̄at q̄s

pluribꝫ oſtentat. ꝺſpectiores potius ĩꝓbos dignitas facit. Uerū
non impune Reddūt nāqꝫ ĩꝓbi parē dignitatibꝫ vicē quas ſua
cōtagiōe ꝯmaculāt Atqꝫ vt cognoſcas verā illā reuerētiā ꝑ has vm
bratiles dignitates nō poſſe ꝯtingere. ſic collige Si qͣs multiplici
cōſolatu functꝰ in barbaras natiōes forte ꝺuenerit venerādum ne
barbaris honoꝛ faciet Atq̄ ſi hꝫ naturale munꝰ dignitatibꝫ foret ab
officio ſuo q̄quo gentiū nullo mō ceſſarēt; Sicut ignis vbiqꝫ terraꝝ
nunq̄ꝫ tn̄ calere ꝺſiſtit Sꝫ qm̄ id eis nō ꝓpͣa vis. ſꝫ hoīm fallax an/
nectit opinio vaneſcūt illico cū ad eos venerint q̄ dignitates eas eē
nō eſtimāt Sed hoc apꝺ exteras natōes Inter eos vero apꝺ quos
orte ſunt. num ꝑpetuo ꝑdurāt: Atq̄ prefectura. magna olim ptās.
nūc inane nomē ꝛ ſenatoꝝ cēſus grauis ſarcina Si qͣs q̄ndā po/
puli curaſſet annonā magnꝰ habꝺbat. nūc ea p̄fectura q̄d abiectius.
Ut eñ pauloañ diximꝰ qꝺ nihil hꝫ propꝛiū ꝺcoris opinione vtētiū
nūc ſplendoꝛe accipit. nūc amittit. Si igiꝶ reuerēdos facere neq̄unt
dignitates. ſi vltro improboꝝ ꝯtagione ſoꝛdeſcūt. ſi mutatione tem
poꝝum ſplendere ꝺſinunt. ſi gentiū eſtimatione vileſcunt quid ē qꝺ
in ſe expꝺtende pulchꝛitudinis habꝺāt. nedum aliis perſtent.

¶ Metrū quartū libri tertij

QUamuis ſe tyꝛio ſupbus oſtro Comeret ꝛ niueis lapillis.
Inuiſus tn̄ oīmibꝫ vigebat Luxurie Nero ſeuientis
Sꝫ quondā dabat improbꝫ verendis Patribꝫ ĩdecores curules
Quis illos igiꝶ putet beatos Quos miſeri tribuunt honoꝛes

¶ Proſa quinta libri tertij

AN vero regna regumqꝫ familiaritas efficere potentez valent.
Quid ni. qñ coꝝ felicitas ꝑpetuo ꝑdurat. Atq̄ plena eſt ex/
emploꝝ vetuſtas. plena etiā pn̄s etas. q̄ reges felicitatē calamitate
mutauerint. O p̄clara potētia q̄ nec ad ꝯſeruationē q̄dem ſui ſatis
efficax inueniꝶ Qꝺ ſi hec regnoꝝ ptās btitudinis auctoꝛ ē. nōne ſi
qua pte ꝺfuerit. felicitatem minuat. miſeriā ĩportet. Sꝫ q̄ꝫuis late
humana tendanꝶ impia. plures neceſſe ē gentes relinq̄. quibus regū
quiſqꝫ non imperet Qua vero parte beatos faciens ꝺſinit ptās.
hac ĩpotētia ſubintrat q̄ miſeros facit. Hoc igiꝶ mō maioꝛē regibus

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-139740-p0050-8

ineſſe nece eſt miſerie portionē. Expertus ſortis ſue piculoꝝ tyrannus regni met⁹. pēdētis ſupra vticē gladij terrore ſimilauit Que ē igitur hec ptās q̄ ſollicitudinū morſus expellere. q̄ formidinum aculeos vitare nequit. Atq̄ vellēt ipi vixiſſe ſecuri ſꝫ neq̄unt Dehinc de po/teſtate gl'ant An tu potētē cenſes quē videas velle q̄d nō poſſit efficere. Potentē cenſes q̄ ſatellite latus ambit. q̄ q̄s terret ipe plus me/tuit Qui vt potēs eē videat. i ſeruicītiū manu ſitū ē. Nam q̄d ego de regū familiarib⁹ diſſerā. cū regna ipa tāte ibecillitatis plena demon/ſtrem. Quos q̄dem regia ptās ſepe icolumis. ſepe āt lapſa ꝓſternit Nero ſenecā familiarē p̄ceptorēq́ꝫ ſuū ad eligende mortis coegit arbitriū Papinianū diu inter aulicos potētē. militū gladijs Antoni⁹ obiecit. Atq̄ vterqꝫ potētie ſue renūciare voluerūt. q̄rū Seneca opes etiā ſuas tradere Neroni. ſeqꝫ in ociū ꝯferre conat⁹ ē. ſꝫ dū ruituras moles ipa trahit. neuter qđ voluit efficit. Que ē igit̄ iſta potentia quā ꝑtimeſcūt habentes. quā nec cū habere velis tut⁹ ſis. ⁊ cū deponere cupias vitare nō poſſis An p̄ſidio ſūt amici q̄s nō ꝟtus ſꝫ for/tuna ꝯciliat. Sꝫ quē felicitas amicū fecit. iſortuniū faciet inimicū Que ꝟo peſtis efficatior ad nocendū q̄ꝫ familiaris inimicus.

¶ Metrum quintū tertij libri

QUi ſe volet eſſe potentē Animos domet ille feroces
Nec victa libidine colla. Foedis ſummittat habenis
Etenī licet indica longe Tellus tua iura tremiſcat
Et ſeruiat vltima thyle Tamen atras pellere curas
Miſeraſqꝫ fugare querelas Nō poſſe. potentia nō eſt

¶ Proſa ſexta libri tertij

GLoria ꝟo q̄ꝫ fallax ſepe. q̄ꝫ turpis ē. Vn̄ nō iniuria tragicus exclamat O gloria gl'a in milib⁹ hoim mortaliū nihil aliud facta. niſi auriū iflatio magna. Plures eñ magnū ſepe nomē. falſis vulgi opinionib⁹ abſtulerūt. q̄ q̄d turpius excogitari pt̄. Nā qui falſo p̄dicant. ſuis ipi nece ē laudib⁹ erubeſcāt. Que ſi etiam meritis ꝯq̄ſite ſint. q̄d tn̄ ſapientis adiecerint conſcientie. q̄ bonū ſuū non populari rumore. ſꝫ ꝯſcientie veritate metit̄. Qđ ſi h̄ ipm ꝓpagaſſe nomē pulchꝝ videt̄. ꝯſequens eſt vt fedū non extendiſſe iudicetur

Sed cū(vti pauloaū diſſerui)plures gentes necē ſit eē.ad q̄s vni⁹
fama hois neq̄at ꝑuenire.ſit vt que tu eſtimas gl'oſuz.eē ꝓxima pte
terrarū videat̄ inglorius Inter hec ꝟo popularē gloria'ne ↄmemo-
ratōe q̄dē dignā puto.q̄ nec iudicio ꝟo ꝓuenit.nec vnq̄ꝫ firma ꝑdu
rat Jā ꝟo q̄ꝫ ſit inane.q̄ꝫ futile nobilitatꝭ nomē q̄s nō videat.que ſi
ad claritudinē referat̄.aliena ē Videt̄ nāqꝫ eē nobilitas.q̄dā de meri
tis veniēs laus parētū Qđ ſi claritudinē ꝑdicatio facit.illi ſitꝫ clarī
necē ē q̄ ꝑdicant̄ Quare ſplendidū te.ſi tuā nō habes.aliena claritu
do nō efficit Qđ,ſi q̄d eſt in nobilitate bonū.id eē arbitror ſolum.vt
impoſita nobilib⁹ neccītudo videat̄. ne a maioꝝ ꝟtute degenerent.

¶ Metrū ſextum libri tertij

OMne hominū genus in terris Simili ſurgit ab ortu
Unus em̄ rerū pater eſt. Unus qui cuncta miniſtrat
Jlle dedit phoebo radios Dedit ⁊ cornua lune
Jlle hoies etiā terris Dedit ⁊ ſidera celo
Hic clauſit mēbris aias Celſa ſede petitos
Mortales igit̄ cunctos Edit nobile germen
Quid genus ⁊ prauos ſtrepitis Si primordia veſtra
Auctoremqꝫ deū ſpectetꝭ Nullus degener extat Ni vitijs peiora fouēs
Propriū deſerat ortū

¶ Proſa ſeptima libri tertij

QUid aūt de corporis voluptatibus loquar:appetentia quidē
plena eſt anxietatis. ſatietas vero penitentie Quantos ille
morbos.q̄ꝫ intollerabiles dolores.quaſi quendam fructum nequicie
fruentium ſolent referre corporibus. quaruꝫ motus quid habeat iu
cunditatis ignoro Triſtes vero eſſe voluptatū exitus. quiſquis re
miniſci libidinum ſuarum volet.intelliget. Que ſi beatos explicare
poſſunt nihil cauſe eſt.quin pecudes quoqꝫ beate eſſe dicantur.qua/
rum omnis ad explendam corporalem laſciuiā feſtinat intentio.ho
neſtiſſima quidem coniugis liberorumqꝫ foret iucūditas. ſed nimis
e natura dictū eſt. neſcio queꝫ filios inueniſſe tortores.quorum q̄ꝫ
ſit mordax quecunqꝫ conditio neqꝫ alias expertū te. neqꝫ nūc anx/
ium neceſſe eſt admonere Jn quo Euripidis mei ſententiā probo.
qui carentem liberis infortunio dixit eſſe felicem.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-139740-p0052-9

¶ Metrum ſeptimū libri tertij

HAbet hoc voluptas oīs Stimulis agit fruentes
Apiumq3 par volantum Ubi grata mella fudit
Fugit. ꝛ nimis tenaci Ferit icta corda morſu

¶ Proſa octaua libri tertij

NIhil igit̄ dubiū eſt q̄n he ad beatitudinē vie. deuia quedā ſint nec pducere eo queq3 valeant ad qd̄ ſe pducturas eſſe ꝓmittunt Quātis vero implicite malis ſint breuiſſime mōſtrabo Quid em̄ pecuniā ne ꝯgregare conaberis. ſed eripies habenti Dignitatibꝫ fulgere velis. donanti ſupplicabis Et qui preire ceteros honore cupis poſcendi humilitate vileſces Potentiā ne deſideras? ſubiectoꝝ inſidijs obnoxius piculis ſubiacebis Gloriam petis. ſed p aſpa q̄q3 diſtractus ſecurus eē deſiſtis Uoluptuariā vitā degas. ſed quis nō ſpernat atq3 abijciat viliſſime fragiliſſimeq3 rei corpis ſeruum. Jā vero qui bona pre ſe corpis ferūt. quā exigua quā fragili poſſeſſione nitunt̄ Nū etiā elephantes mole. tauros robore ſuperare poteritis? Nū tygres velocitate preibitis? Reſpicite celi ſpaciū. firmitudinē ꝫ celeritatem Et aliquando deſinite vilia mirari. Qd̄ quidem celum nō his potius eſt quā ſua qua regit̄ rōne mirandū. Forme vero nitor vt rapidus eſt. vt velox ꝛ vernaliū floꝝ mutabilitate fugacior Qd̄ ſi (vt Ariſtoteles ait) lynceis oculis hoīes vterent̄. vt eoꝝ viſus obſtantia queq3 penetraret. nōne introſpectis viſceribꝫ illud Alcibiadis ſupficie pulcherrimū corpus turpiſſimū videret̄ Igitur te pulchrum videri nō tua natura. ſed oculoꝝ ſpectantiū reddit infirmitas Sed eſtimate quā vultis nimio corpis bona Dum ſciatis h̄ q̄dcūq3 miramini triduane febris igniculo poſſe diſſolui Ex quibꝫ om̄ibꝫ illud in ſummā redigere licet. ꝙ hec nec preſtare que pollicentur bona poſſunt. nec omniū bonoꝝ ꝯgregatione pfecta ſunt. ea nec ad btitudinem q̄ſi q̄dam calles ferūt nec beatos ipa pficiunt.

¶ Metrum octauum libri tertij

EHeu q̄ꝫ miſeros tramite deuio Abducit ignorantia
Non aurū in viridi q̄ritis arbore Nec vite gemmas carpitis
Non altis laq̄os mōtibꝫ abditis Ut piſce ditetis dapes

Nec vobis capreas ſi libeat ſeq̄ Tyrrhena captatis vada
Ipſos quinetiā fluctibꝫ abditos Norūt receſſus equoris
Que gemmis niueis vnda feratior Uel qua rubentis purpure
Nec nō q̄ tenero piſce vel aſperis Preſtent echinis littora.
Sed q̄nā lateat qd̄ cupiūt bonū Neſcire ceci ſuſtinent
Et qd̄ ſtelliferū trāſabijt polū Tellure demerſi petunt
¶ Quid dignū ſtolidis mētibꝫ imprecer Opes honores ambiant
Et cū falſa graui mole parauerint Tū vera cognoſcant bona

¶ Proſa nona libri tertij

Hactenus mēdacis formā felicitatis oñdiſſe ſuffecerit q̄ ſi per/
ſpicaciter ītuearis ordo ē deinceps q̄ ſit vera mōſtrare B. At
q̄ video inq̄ nec opibꝫ ſufficientiā. nec regnis potentiā. nec reuerētiā
dignitatibꝫ. nec celebritatē gl'a. nec letitiā voluptatibꝫ poſſe ꝯtingere
P. An etiā cās cur id ita ſit deprehendiſti? B. Tenui q̄dē veluti ri/
mula mihi videor intueri ſꝫ ex te cognoſcere aptius malim P. At/
q̄ promptiſſima rō eſt Qd̄ em̄ ſimplex ē īdiuiſumq̄ natura id error
hūanus ſep̄at. ⁊ a vo atq̄ pfecto ad falſuꝫ impfctūq̄ traducit An
tu arbitraris: qd̄ nihilo indigeat egere potētia? B. Mime inq̄ P.
Recte tu q̄dē Nā ſi q̄d ē qd̄ ī vlla re ībecillioris valētie ſit ī hac p̄ſi
dio neceſſe ē egeat alieno B. Ita ē inq̄ P. Igit ſufficiētie potētieq̄
vna eadēq̄ ē natura B. Sic videt. P. Qd̄ vo huiuſmodi ſit ſper/
nēdū ne eē cenſes. an ꝯtra rex oīm veneratōe digniſſimū? B. Ad h̄ i/
q̄ ne dubitari q̄dē p̄t. P. Addamus igit ſufficientie potētieq̄ reue
rentiā. vt hec tria vnū eē iudicem9 B. Addam9 ſi q̄dē va volumus
cōfiteri P. Quid igit inq̄t obſcurū ne hoc atq̄ ignobile cenſes eē an
oī celebritate clariſſimū? Cōſidera vo ne q̄d nihilo īdigere qd̄ potē
tiſſimū qd̄ honore digniſſimū. eē ꝯceſſuꝫ eſt. egere claritudine. quā
ſibi preſtare nō poſſit atq̄ ob id aliq̄ ex pte videat abiecti9 B. Nō
poſſum inq̄ q̄n h̄ vti eſt ita etiā celeberrimū eſſe ꝯfitear. P. Conſe
quens igit ē. vt claritudinem ſuperioribus tribꝫ nihil differre fatea
mur. B. Conſequitur inq̄. P. Qd̄ igitur nullius egeat alieni qd̄
ſuis cuncta viribus poſſit. qd̄ ſit clarū atq̄ reuerendū nōne h̄ iam
conſtat eē letiſſimū? B. Sꝫ vñ huic inq̄ tali meror vllus obrepat

ne cogitare qdē poſſuz. P. Quare plenum eē letitie ſi qdē ſuperiora
manebūt neceſſe ē ꝯfiteri. P. Atq̄ illud q̄qꝫ ꝑ eadē neceſſariū eſt. ſuf
ficientie. potētie claritudis reuerentie. iucūditatis noīa qdē eē di
uerſa. nullo ṽo modo diſcrepare ſubſtantiā B. Neceſſe eſt inq̄ꝫ P.
Hoc igiť qđ ē vnū ſimplex qꝫ natura prauitas hoīm diſpartit Et
dū rei q̄ ꝑtibꝫ caret ꝑtē conatur adipiſci nec portõez que nulla eſt
nec ipam quā minime affectat aſſequiť. B. Qm̄ modo inq̄ꝫ. P.
Qui diuitias inq̄t petit. penurie fuga de patiētia nihil laborat. vilis
obſcuruſqꝫ eſſe mauult multas etiā ſibi naturales q̄qꝫ ſubtrahit vo
luptates ne pecuniā quā parauit amittat Sz hoc modo ne ſufficiē
tia quidem ꝯtingit ei quē valentia deſerit. quē moleſtia pungit. quē
vilitas abijcit. quē recondit obſcuritas Qui ṽo ſolū poſſe deſiderat
ꝓfligat opes. deſpicit voluptates. honoremqꝫ potētia carentē. gloriā
q̄qꝫ nihili pendit Sed huic q̄qꝫ q̄ꝫ multa deficiant vides. fit em̄ vt
aliquando neceſſarijs egeat vt anxietatibꝫ mordeatur Cumqꝫ hec de
pellere nequeat id etiaz quod maxime petebat potens eſſe deſiſtit Si
militer ratiocinari de honoribꝫ gloria voluptatibus licet Nā cum
vnumquodqꝫ hoꝝ idē ē quod cetera quiſquis horum aliquid ſine
ceteris petit ne illud quidem quod deſiderat apprehendit B. Quid
igitur inq̄ꝫ P. Si quis cuncta ſimul cupiat adipiſci ſummam qui
dem beatitudinis ille velit. ſed num in his eam reperiet q̄ demonſtra
uimus id quod pollicentur non poſſe conferre? B. Minime inq̄ꝫ
P. In his igitur q̄ ſingula qdā expetēdoꝝ preſtare credunť btītudo
nullo mō intelligenda eſt B. Fateor inq̄ꝫ ꝛ hoc nihil verius dici pͤ
P. Habes igiť inq̄t ꝛ formā falſe felicitatis ꝛ cauſas Deflecte nūc in
aduerſum mentis intuitum. ibi em̄ verā quā promiſim⁹ ſtatiz vide
bis. B. Atqui hec inq̄ꝫ vel ceco ꝑſpicua eſt. eamqꝫ tu paulo ante mō
ſtrati dum falſe cauſas aperire conabaris Nam (niſi fallor) ea vera
eſt ꝛ perfecta felicitas que ſufficientem potentem reuerendum cele
brem letumqꝫ perficiat Atqꝫ vt me interius animaduertiſſe cognoſ
cas que vnum horum (quoniaz idem cuncta ſunt) veraciter preſta
re poteſt hanc eſſe plenam beatitudinem ſine ambiguitate cognoſco
P. O te alumne. hac opinione felicē ſentio. ſi qdē h̄ inquit adiecer

B. Quidnā inqꝫ P. Eſſe ne aliq̄d in his mortalibꝰ caduciſqꝫ rebꝰ putas quod hm̄oi ſtatū poſſit afferre? B. Minime inqꝫ puto Idqꝫ a te nihil vt amplius deſideret oſtenſum eſt. P. Hec igit̄ vel imagines veri boni vel imꝑfecta quedā dare bona mortalibꝰ videnť. verū aūt atqꝫ ꝑfectū bonū conferre non poſſunt B. Aſſentor inqꝫ. P. Qm̄ igit̄ agnouiſti que vera illa ſit. que aūt beatitudinem mentiāť nunc ſupeſt vt vnde verā hanc petere poſcis agnoſcas. B. Id q̄dē inqꝫ iamdudū vehementer expecto P. Sed cū vti in thimeo platoni inquit noſtro placet In minimis q̄qꝫ rebꝰ diuinū preſidiū debeat implorari q̄d nunc faciendū cenſes. vt illius ſummi boni ſedez reperire mereamur B. Inuocādū iqꝫ rez omniū prēm q̄ pretermiſſo nullū rite fundať exordiū P. Recte iquit ac ſimul ita modulata eſt

Metrū nonū libri tertij

O Qui perpetua mundū rōne gubernas
Terraꝝ celiqꝫ ſator qui tempus ab euo
Ire iubes ſtabiliſqꝫ manens das cuncta moueri
Quem non externe pepulerunt fingere cauſe
Materie fluitantis opus verum inſita ſummi
Forma boni liuore carens. tu cuncta ſuperno
Ducis ab exemplo. pulchrum pulcherrimus ipſe
Mundum mente gerens ſimiliqꝫ in imagine formans
Perfectaſqꝫ iubens ꝑfectum abſoluere ptes
Tu numeris elementa ligas vt frigore flammis
Arida conueniant liquidis. ne purior ignis.
Euolet aut merſas deducant pondere terras
Tu triplicis mediā nature cuncta mouentem
Connectens animam per conſona membra reſoluis
Que cum ſecta duos motū glomerauit in orbes
In ſemet reditura meat mentemqꝫ profundam,
Circuit ⁊ ſimili conuertit imagine celum
Tu cauſis animas paribꝰ vitaſqꝫ minores
Prouehis. ⁊ leuibꝰ ſublimes curribꝰ aptans
In celum terramqꝫ ſeris quas lege benigna

Ad te conuerſas reduci facis igne reuerti
Da pater auguſtam menti cōſcendere ſedem
Da fontem luſtrare boni. da luce reperta
In te conſpicuos animi defigere viſus
Diſijce terrene nebulas ꝛ pondera molis
Atqꝫ tuo ſplendore mica. tu nāqꝫ ſerenum
Tu requies tranquilla pijs te cernere. finis
Principiū. vectoꝛ. dux. ſemita. terminus idem

¶ Proſa decima libri tertij

Quoniā igit̃ q̄ ſit imperfecti. q̄ etiaꝫ perfecti boni forma vidiſti. nūc demonſtranduꝫ reoꝛ q̄m felicitatis perfectio hec cōſtituta ſit In quo illud primū arbitroꝛ inquirēdū an aliq̄d huiuſmodi bonū (quale paulo an̄ definiſti) in rerum natura poſſit exiſtere. ne nos preter rei ſubiecte veritatē caſſa cogitatōis imago decipiat Sed q̄n exiſtat ſitqꝫ hoc veluti quidā omniū fons bonoꝝ. negari neq̄t Omne enī qd̄ imperfectū eē dicit̃. id diminutōe perfecti imꝑfectū eē ꝑhibetur Quo fit vt in quolibet genere imꝑfectū q̇d eē videat̃. in eo ꝑfectū quoqꝫ aliquid eē neccē ſit Etenī ꝑfectiōe ſublata vn̄ illud qd̄ imperfectū ꝑhibetur extiterit ne fingi quidē pt Neqꝫ enī ab diminutis inconſummatiſqꝫ natura rerū cepit exoꝛdiū. ſed ab integris abſolutiſqꝫ procedēs in hec extrema atqꝫ effeta dilabit̃ Qd̄ ſicuti paulo an̄ monſtrauim⁹ eſt quedā boni fragilis imꝑfecta felicitas eē aliquā ſolidā ꝑfectāqꝫ nō poteſt dubitari B. Firmiſſime inq̄ꝫ veriſſimeqꝫ cōcluſum eſt P. Quo vero inquit habitet ita ꝯſidera Deū rerū omniū principē bonū eē. cōis humanoꝝ ꝯceptio probat aīoꝝ Nam cū deo nihil melius excogitari queat. id quo meli⁹ nihil eſt bonū eſſe quis dubitat Ita vero bonū eē deū rō demonſtrat. vt ꝑfectū quoqꝫ in eo bonū eē ꝯmunicat Nam ni talis ſit. rerū omniū princeps eſſe nō poterit Erit enī eo preſtantius aliquid ꝑfectū poſſidens bonū quod hꝫ prius atqꝫ antiquius eſſe videat̃ Omnia nāqꝫ ꝑfecta min⁹ integris prioꝛa eſſe claruerūt Quare ne in infinitū rō ꝓdeat ꝯfitendū ē ſummū deū ſummi ꝑfectiqꝫ boni eē pleniſſimū Sed ꝑfectum bonū verā eſſe beatitudinem ꝯſtituimus Verā igit̃ beatitudinē in ſummo deo

ſitã eſſe neceſſe eſt B. Accipio inq̃ꝫ nec eſt qđ cõtradici vllo modo
queat P. Sed queſo inq̃t te vide quã id ſancte atq̃ꝫ inuiolabiliter
ꝓbes ꝙ boni ſummi ſummũ deũ diximus eẽ pleniſſimũ B. Quo nã
inq̃ꝫ mõ P. Ne hũc rerũ oĩm pꝛ̃em illud ſummũ bonũ quo plen⁹ eẽ
ꝓbaẗ vel extrinſecus accepiſſe vel ita naturaliter habere preſumas
quaſi habentis dei habiteq̃ꝫ btitudinis diuerſam cogites eſſe ſubſtã
tiã. Nã ſi extrinſec⁹ acceptũ putes ꝑſtantius id qđ dederit ab eo qđ
accepit exiſtimare poſſis Sꝫ hũc eẽ rerũ oĩm precellentiſſimũ dig
niſſime ↄfitemur Quod ſi natura q̇dẽ inẽ ſꝫ ẽ rõne diuerſuꝫ cũ de re
rũ principe loquamur deo fingat q̇ poteſt q̇s hec diuerſa cõiũxerit
Poſtremo qđ a q̃libet re diuerſum ẽ id nõ ẽ aliud a q̄ itelligiẗ eẽ di
uerſuꝫ q̄re qđ a ſummo bono diuerſuꝫ ẽ ſui natura id ſummũ bonũ
nõ ẽ qđ nefas ẽ de eo cogitare q̄ nihil cõſtat eẽ ꝑſtãtius oĩo em̃ nul
lius rei natura ſuo principio melioꝛ poterit exiſtere Quare qđ oĩm
principiũ ſit id etiã ſui ſubſtãtia ſummũ eẽ bonũ veriſſima rõne cõ
cluſerim B. Rectiſſime inq̃ꝫ P. Sꝫ ſummũ bonũ btitudinẽ eẽ con
ceſſum ẽ B. Ita ẽ inq̃ꝫ P. Igiẗ inq̃t deũ eẽ ipſam btitudinẽ neceẽ eſt
cõfiteri B. Nec ꝓpoſitis inq̃ꝫ prioꝛib⁹ refragari queo ⁊ ab illis hil
latũ ↄñs eẽ ꝓſpicio P. Reſpice inq̃t an hinc q̇q̃ꝫ idẽ firmi⁹ appro
beẗ ꝙ duo ſumma bona q̄ a ſe diuerſa ſint eẽ non pñt Etem̃ q̄ diſcre
pãt bona nõ eẽ alteꝝ qđ ſit alterũ liquet. q̄re neutrũ poterit eẽ ꝑfcm̃
cũ alterutri alterũ deeſt Sꝫ qđ ꝑfcm̃ nõ ſit id ſummũ nõ eſſe mani
feſtũ eſt. Nullo mõ igiẗ que ſumma ſunt bona ea poſſunt eẽ diuerſa
Atq̃ ⁊ beatitudineꝫ ⁊ deũ ſummũ bonũ eẽ collegimus quare ipſam
neceſſe eſt ſummã eẽ btitudinẽ q̄ ſit ſumma diuinitas B. Nihil inq̃ꝫ
nec re ipſa verius nec ratiocinatõe firmi⁹. nec deo dignius ↄcludi po
teſt P. Sup hec inq̃t igiẗ veluti geometre ſolent demõſtratis pro
poſitis aliq̇d inferre que poriſmata ipſi vocãt Ita ego q̇q̃ꝫ tibi veluti
corollariũ dabo nã qm̃ beatitudĩs adeptõe fiũt homines bti Bea
titudo vera ẽ ipſa diuinitas. diuinitatis adeptione fieri beatos ma
nifeſtum eſt Sꝫ vti iuſticie adeptõe iuſti. ſapiẽtie ſapientes fiũt ita
diuinitatẽ adeptos deos fieri ſimili rõne neceẽ eſt Oĩs igiẗ beatus
deus ſꝫ natura q̇dẽ vn⁹ ꝑticipatõe ꝟo nihil ꝓhibet eẽ q̃ꝫ plurimos

B. Et pulchꝛū inq̄ꝫ hoc atqꝫ precioſum ſiue poriſma ſiue cōꝛolla/
riū vocare mauis P. Atq̄ hoc q̄qꝫ pulchꝛius nihil ē qđ his anne/
ctendū eē rō pſuadet B. Quid inquā P. Cū multa inquit btitudo
cōtinere videat᷑. vtꝝ ne hec oīa vnū veluti corpꝰ btitudīs q̄dā par/
tiū varietate ꝯiugāt᷑ An ſit eoꝛū aliquid qđ beatitudinis ſubſtan/
tiā compleat ad hoc vero cetera referant᷑ B. Vellem id inq̄ꝫ ipaꝝ re/
rum ꝯmemoꝛatōe patefaceres P. Nonne inquit beatitudinē bonū
eſſe cenſuimꝰ: B. At ſummū q̄dē inquā P. Addas inquit hoc om/
nibus licet. Nam eadem ſufficientia ſumma eſt eadem ſumma po/
tentia reuerentia quoqꝫ claritas ꝛ voluptas beatitudo eſſe iudicat᷑
B. Quid igit᷑ Philoſophia Heccine omnia bona ſufficientia. po/
tentia ceteraqꝫ veluti q̄daꝫ btitudis mēbꝛa ſunt. an ad bonū veluti
ad verticē cūcta referunt᷑: B. Intelligo inq̄ꝫ q̄d inueſtigādū ꝓpo/
nas. ſꝫ q̄d conſtituas audire deſidero P. Cuius rei diſcretionem ſic
accipe Si hec oīa beatitudinis membꝛa foꝛent a ſe quoqꝫ inuicem
diſcreparent Hec eſt eñ partiū natura. vt vnū coꝛpus diuerſa com
ponant B. Atqui hec omnia idem eē mōſtrata ſunt. P. Minime
igit᷑ mēbꝛa ſunt Alioq̄n ex vno btitudo videbit᷑ eē ꝯiuncta qđ fieri
neq̄t B. Id q̄dē inq̄ꝫ dubiū nō ē ſꝫ id qđ reſtat expecto P. Ad bonū
ꝟo cetera referri palā ē Iccirco eñ ſufficientia petit᷑ qm̄ bonum eſſe
iudicat᷑ Iccirco potentia qm̄ id quoqꝫ eſſe creditur bonū idē de re/
uerētia. claritudine. iucūditate ꝯiectare licet Oīm igit᷑ expetendoꝝ
ſumma atqꝫ cā bonū ē Qđ eñ neqꝫ re neqꝫ ſimilitudīe vllū in ſe re/
tinet bonū. id expeti nullo mō poteſt Cōtraqꝫ etiā q̄ natura bona
non ſunt tñ ſi eē videant᷑ quaſi vera bona ſint appetunt᷑ Quo fit vti
ſumma cardo atqꝫ cā expetēdoꝝ oīm bonitas eē iure credat᷑ Cuiꝰ ꝟo
cauſa quid expetit᷑ id maxime videt᷑ optari Veluti ſi ſalutis cauſa
quiſpiā velit equitare nō tā equitādi motū deſiderat quā ſalutis ef/
fectū Cū igit᷑ oīa boni grā petant᷑ nō illa potiꝰ quā bonum ipm̄ deſi
deratur ab omnibꝫ Sed propter quod cetera optant᷑ beatitudinem
eſſe conceſſimus. quare ſic quoqꝫ ſola querit᷑ beatitudo Ex q̄ liq̄do
apparet ipſius boni ꝛ btitudis vnā atqꝫ eandē eē ſubſtantiā. B. Ni/
hil video cur diſſentire quiſpiā poſſit. P. Sꝫ deū veraqꝫ btitudinē

vnū atqꝫ idē eē monſtrauim⁹ B. Ita eſt inqꝫ P. Secure igit̃ cōclu
dere licet dei quoqꝫ in ip̄o bono nec vſqꝫ alio ſuā eſſe ſubſtantiam.

¶ Metrū decimū libri tertij

HUc oēs pīter venite capti Quos fallax ligat improbis cate/
nis Terrenas habitans libido mentes Hic erit nobis requies
labor̄ Hic portus placida manēs q̄ete Hoc patēs vnū miſeris aſy
lum Nō q̄cq̄d tagus aureis harenis Donat. aut hermus rutilante
ripa Aut indus calido ꝓpinquus orbi Candidis miſcens virides
lapillos Illuſtrent aciem magiſqꝫ cecos In ſuas condunt aīos te/
nebras Hoc quicq̄d placet excitatqꝫ mentes Infimis tellus aluit
cauernis Splendor quo regit̃ vigetqꝫ celum Uitat obſcuras ani/
me ruinas Hanc quiſq̄s poterit notare lucē Cādidos phebi radios
negabit

¶ Proſa vndecima libri tertij

ASſentior inqꝫ. cuncta eīm firmiſſimis nexa rōnib⁹ conſtat P.
Tū illa quāti inq̄t eſtimabis. ſi bonū ip̄m q̄d ſit agnoueris B.
Infiniti inqꝫ. ſi q̄dē mihi pīter deū q̄qꝫ qui bonū eſt contingat ag/
noſcere P. Atq̄ hoc veriſſima inquit rōne patefaciā. Maneāt mō
q̄ paulo añ ꝯcluſa ſunt B. Manebūt inquā. P. Nōne inquit mon
ſtrauimus ea que appetunt̃ a plurib⁹ idcirco v̄a pfectaqꝫ bona non
eſſe. qm̄ a ſe inuicem diſcreparent. cūqꝫ alteri abeſſet alterū plenum
abſolutūqꝫ bonū afferre non poſſe Tū āt verū bonū fieri. cū in vnā
veluti formā atqꝫ efficientiā colligunt̃. vt q̄ ſufficientia eſt eadē ſit
potentia. reuerentia claritas atqꝫ iucūditas Niſi v̄o vnū atqꝫ idē
oīa ſint nihil habere quo inter expetenda numerentur B. Demon/
ſtratū eſt inquā. nec dubitari vllo mō pt P. Que igit̃ cū diſcrepāt
minime bona ſunt. cū vero vnū eē ceperint. bona fiūt Nonne hec vt
boni ſint. vnitatis fieri adeptione ꝯtingit B. Ita inqꝫ videt̃ P. Sꝫ
oē q̄d bonū eſt pticipatōe bonū eē concedis. an minime B. Ita
P. Oportet igit̃ eē vnū atqꝫ bonū ſimili rōne concedas Eadē nāqꝫ
ſubſtantia eorū eſt quor̄ naturaliter nō eſt diuerſus effect⁹ B. Ne/
gare inquā nequeo. P. Noſti ne igit̃ inq̄t oē q̄d eſt. tā diu manere
atqꝫ ſubſiſtere q̄diu ſit vnū Sed interire atqꝫ diſſolui pariter cum
vnū eſſe deſtiterit. B. Quonā inquā mō. P. Ut in aīalibus inq̄t.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-139740-p0060-4

cū in vnū coeūt ac ꝑmanēt aīa corpuſq; id aīal vocat᷑ Cum ṽo hec
vnitas vtriuſq; ſeꝑatione diſſoluit᷑. interire. nec iam eſſe aīal liquet
Jpm quoq; corpus cū in vna forma membroꝝ ꝯiunctione perma-
net hūana viſit᷑ ſpecies At ſi diſtribute ſegregateq; ꝑtes corꝑis diſ
traxerint vnitatem deſinit eſſe qḋ fuerat Eoq; mō percurrenti cetera
proculdubio patebit. ſubſiſtere vnūquodq; dū vnū eſt. cū ṽo vnū
eſſe deſinit interire B. Conſiderāti mihi inq̄ plura minime aliud vi
det᷑ P. Eſt ne igit᷑ inquit qḋ inquantū naturaliter agat. relicta ſub-
ſiſtendi appetentia. venire ad interitū corruptioneq; deſideret. B.
Si aīalia inq̄ ꝯſiderem q̄ habēt aliquā volendi nolendiq; naturā
Nihil inuenio qḋ nullis extra cogentib; abiiciant manendi inten
tionē ⁊ ad īteritū ſponte feſtinēt Oīe nāq; aīal tueri ſalutē laborat
mortē vero ꝑniciēq; deuitat Sed quid de herbis arboribuſq; q̇d
de iaīatis oīno ꝯſentiā rebus. prorſus dubito P. Atqui non eſt ꝙ
de hoc poſſis ambigere cū herbas atq; arbores intuearis primū ſibi
conuenientib; innaſci locis. vbi quātū earū queat natura cito exa-
reſcere atq; interire nō poſſunt. Nā alie quidē campis. alie montib;
oriunt᷑. alias ferūt paludes. alie ſaxis herent aliaꝝ fecūde ſunt ſteri-
les harene. quas ſi in alia quiſpiā loca transferre conet᷑ areſcāt Sȝ
dat cuiq; natura qḋ ꝯuenit. ⁊ nedū manere poſſunt. ne intereāt. ela-
borat Quid ꝙ dicam oīes veluti in terras ore dimerſo trahūt ali
menta radicib;. ac ꝑ medullas robur corticemq; diffundūt Quid
ꝙ nobiliſſimū q̇dq; ſicuti medulla ē. ī interiore ſꝑ ſede recōdit᷑. extra
vera quadā ligni firmitate tuet᷑. vltimus āt cortex aduerſum celi in-
temperiē quaſi mali patiens defenſor opponit᷑ Jā vero quāta eſt na
ture diligentia vt cuncta multiplicato ſemine propagent᷑. q̄ oīa nō
modo ad tp̄s manendi verū generatim quoq; quaſi inꝑpetuū per-
manendi veluti quaſdā machinas eē q̇s neſciat Ea etiā que inaīata
eſſe credunt᷑. nōne qḋ ſuum eſt queq; ſimili rōne deſiderāt Cur em̄
flammas quidē ſurſum leuitas vehit. terras vero deorſum pondus
deprimit. niſi ꝙ hec ſingulis loca motioneſq; ꝯueniunt Porro āt qḋ
cuiq; ꝯſentaneū eſt. id vnūquodq; ꝯſeruat ſicuti ea q̄ ſunt inimica
corrūpunt. Jā vero que dura ſunt vt lapides adherent tenaciſſime

partib⁹ ſuis ⁊ ne facile diſſoluant̄ reſiſtūt Que ỽo liquentia vt aer atqꝫ aqua facile quidē diuidentib⁹ cedūt ſꝫ cito in ea rurſus a quib⁹ ſunt abſciſa relabunt̄ Ignis ỽo oēm refugit ſectionē Neqꝫ nūc nos de volūtarijs aīe cognoſcētis motib⁹ ſꝫ de naturali intentōe tracta/mus Sicuti ē ꝙ acceptas eſcas ſine ꝯgnitōe tranſigim⁹ ꝙ in ſom/no ſpūm ducim⁹ neſcientes Nā ne in aīalib⁹ quidē manēdi amor ex aīe voluntatib⁹ veꝝ ex nature pꝛīcipijs venit Nā ſepe mortē cogen/tib⁹ cauſis quā natura reformidat volūtas amplectit̄ Cōtraqꝫ illud (quo ſolo mortaliū rerū durat diuturnitas) gignēdi op⁹ qđ natu/ra ſēp appetit interdū coercet voluntas Adeo hec ſui charitas nō ex animali motione ſꝫ ex naturali intentōe ꝓcedit Dedit em̄ ꝓuidētia creatis a ſe reb⁹ hāc vel maximā manēdi cauſam vt q̄ ad pn̄t natu/raliter manere deſiderēt Quare nihil ē ꝙ vllo mō q̄as dubitare cun/cta q̄ ſt̄ appetere naturaliter ꝯſtantia ꝑmanēdi deuitare ꝑnicīē B. Cōfiteor inqꝫ nūc me indubitato cernere q̄ dudū incerta videbant̄ P. Qđ aūt inq̄t ſubſiſtere ac ꝑmanere appetit id vnū eſſe deſiderat Hoc em̄ ſublato ne eē cuiqꝫ ꝑmanebit B. Verū eſt inqꝫ P. Om̄ia igit̄ inq̄t vnū deſiderāt. B. Conſenſi P. Sꝫ vnū idipm̄ mōſtraui/mus eē qđ bonū B. Ita quidē P. Cuncta igit̄ bonū petūt qđ q̄dē ita deſcribas licet ipm̄ bonū eē qđ deſideret̄ ab oīb⁹. B. Nihil inqꝫ verius excogitari p̄t Nā vel ad nihilū cūcta referunt̄. ⁊ vno veluti ỽtice deſtituta. ſine rectore fluitabūt. aut ſi q̄d ē ad qđ vniuerſa feſti/nēt id erit oīm ſummū bonoꝝ P. Et illa nimiū inq̄t o alumne le/tor ipam em̄ medie veritatis notā mēte fixiſti Sꝫ in h̄ patuit tibi qđ ignorare te paulo an̄ dicebas B. Quid inqꝫ P. Quis eēt inq̄t reꝝ oīm finis Is ē em̄ ꝑfecto q̄d deſiderat̄ ab oīb⁹ qđ qꝛ bonū eē col/legimus oportet rerū omniū finem bonū eē fateamur.

¶ Metrum vndecimum libri tertij

Quiſquis profunda mēte veſtigat verum Cupitqꝫ nullis ille deuijs falli In ſe reuoluat intimi lucem viſus Longoſqꝫ in or/bem cogat inflectens motus Animūqꝫ doceat quicquid extra mo/litur. Suis retruſum poſſidere theſauris Dudum qđ atra texit er/roris nubes Lucebit ipſo perſpicacius phebo Nō om̄e nāqꝫ men/

re depulit lumẽ Obliuioſam corpus inuehens molem Heret ꝓfe-
cto ſemen introꝛſum veri Qđ excitaꝶ ventilante doctrina Nã cur ro-
gati ſponte recta cenſetis Ni merſus alto viueret fomes corde Qđ
ſi platonis muſa ꝑſonat verũ Qđ q̃ſq; diſcit immemoꝛ recoꝛdatur.

¶ Proſa duodecima libri tertij

TUm ego. platoni inq̃ vehementer aſſentioꝛ. naz me hoꝛum
iam ſcđo commemoꝛas Primũ ꝙ memoꝛiam coꝛpoꝛea con-
tagiõe. dehinc cũ meroꝛꝭ mole oppreſſus amiſi P. Tũ illa. ſi prioꝛa
inquit conceſſa reſpicias ne illud quidem longius aberit quin recoꝛ-
deris qđ te dudum neſcire confeſſus es B. Quid inq̃ P. Quibꝰ ait
illa gubernaculis mũdus regaꝶ B. Memini inq̃ me inſcitiã meam
fuiſſe confeſſum Sꝫ q̇d afferas. licet iã ꝓſpiciã. planius tñ ex te au-
dire deſidero P. Mundũ hũc inq̇t a deo regi paulo añ minime du-
bitãdũ putabas B. Ne nũc quidẽ arbitroꝛ inq̃ nec vnq̃ dubitan-
dũ putabo Quibuſq; in hꝫ rõnibꝰ accedã breuiter exponã Mũdus
hic ex tã diuerſis cõtrarijſq; ptibꝰ in vnã foꝛmã minime cõueniſſet
niſi vnus eẽt q̇ tã diuerſa ↄiũgeret. ↄiuncta vero naturarũ ipſa diuer-
ſitas inuicẽ diſcoꝛs diſſociaret atq; diuelleret niſi eſſet vnꝰ q̇ qđ nex-
uit ↄtineret Nõ tã vero certꝰ nature oꝛdo ꝓcederet nec tã diſpoſitos
motus locis tpibꝰ efficiẽtia ſpacijs q̃litatibꝰ explicaret niſi vnꝰ eſſet
q̇ has mutationũ varietates manẽs ipſe diſponeret Hoc q̇cq̇d ẽ quo
cõdita manẽt atq; agitanꝶ. vſitato cunctis vocabulo deũ noĩo. P.
Tũ illa Cũ hec inq̇t ita ſentias ꝑuã mihi reſtare opam puto. vt fe-
licitatis cõpos patriã ſoſpes reuiſas ſed q̃ ꝓpoſuimus intueamur
Nõne in btitudĩe ſufficiẽtiã nũerauimꝰ deũq; beatitudinẽ ipam eſſe
cõſenſimꝰ: B. Ita q̇dẽ P. Et ad mũdũ igiꝶ inq̇t regẽdũ nullis ex-
trinſecꝰ adminiculis ĩdigebit. alioq̇n ſi q̃ egeat plenã ſufficiẽtiã nõ
habebit B. Id inq̃ ita ẽ neceſſariũ P. Per ſe igiꝶ inq̇t ſolũ cũcta diſpo-
nit B. Negari inq̃ nõ pt. P. Atq̇ deꝰ ipm bonũ eẽ mõſtratꝰ eſt. B.
Memini inq̃. P. Per bonũ igiꝶ cũcta diſponit ſi q̇dem ꝑ ſe regit
oĩa que bonũ eẽ cõceſſimꝰ ⁊ hic ẽ veluti q̇dã clauus atq; gubernacu-
lum quo mundana machina ſtabilis atq; incoꝛrupta ſeruatur. B.
Uehementer aſſentioꝛ inq̃ ⁊ id te paulo ante dicturam tenui licet

ſuſpitōe ꝓſpexi P. Credo inquit iā em̄ vt arbitror vigilantius ob
cernenda vera oculos deducis. ſed qđ dicā nō minus ad ꝯtuendū
patet B. Quid inq̄ P. Cū deus inquit oīa bonitatis clauo guber/
nare iure credat᷑ eadēq; oīa ſicuti docui ad bonū naturali intentione
feſtinent. Nū dubitari pt̄ quin voluntarie regant᷑ ſeq; ad diſponen/
tis nutū veluti cōuenientia ꝯtemꝑataq; rectori ſponte ꝯuertāt. B.
Ita inq̄ neceſſe ē nec beatum regimen eē videret᷑. ſiq̄dem detrectan/
tiū iugū foret nō obtemꝑantiū ſalus Nihil eſt igit᷑ quod naturam
ſeruans. deo contra ire conet᷑ B. Nihil. inq̄. P. Quid ſi conet᷑ ait
nū tandē ꝓficiet q̄cq̄ aduerſus eū quē iure potētiſſimū beatitu/
dinis eſſe conceſſimus B. Prorſus inq̄ nihil valeret P. Nō ē igit᷑
aliquid quod ſummo huic bono vł velit vel poſſit ꝯſiſtere. B. Nō
inquā arbitror. P. Eſt igit᷑ ſummū bonū inq̄t qđ regit cuncta for/
titer ſuauiterq; diſponit B. Tū ego. q̄ inq̄ me nō mō ea que con/
cluſa eſt ſumma rōnū. verū multo magis hec ipa quibꝫ vteris verba
delectāt. vt tandē aliquando ſtultitiā magna latrantē ſui pudeat.
P. Accepiſti inq̄t in fabulis laceſſentes celū gigantes ſed illos q̄q;
(vti condignū fuit) benigna fortitudo depoſuit Sz vis ne rōes ip/
ſas inuicē collidamus forſitā ex huiuſmodi ꝯflictatōe pulchra q̄dā
veritatis ſcintilla diſſiliat B. Tuo inq̄ arbitratu P. Deū inq̄t eſſe
omnipotentē nemo dubitauerit B. Qui quidē inq̄ mente ꝯſiſtat
nullus prorſus ambigat P. Qui vero eſt inq̄t oīpotens nihil ē qđ
ille non poſſit B. Nihili inq̄ P. Nū igit᷑ deus facere malū pt̄. B.
Minime inq̄. P. Malū igit᷑ inquit. nihil eſt cū id facere ille non
poſſit q̄ nihil nō poteſt B. Ludis ne inq̄ me inextricabilē labyrin/
thū rōnibꝫ texens Quo nūc quidē q̄ egrediaris introeas nūc vero q̄
introieris egrediare. an diuine mirabilē quendā ſimplicitatis orbē
complicas Etem̄ paulo añ a btitudine incipiēs eā ſummū bonum
eſſe dicebas quā in ſummo deo ſitā loquebare Ipſum q̄q; deū ſum/
mū eē bonū plenāq; beatitudinē diſſerebas ex q̄ neminē btm̄ fore ni
ſi q̄ ꝑiter deus eſſet. quaſi munuſculū dabas Rurſus ipam boni for/
mā dei beatitudiniſq; loquebaris eē ſubſtantiā Ipmq; vnum idipm
eſſe bonū dicebas qđ ab oī rez natura peteret᷑ Deū q̄q; bonitatis.

gubernaculis vniuerſitatē regere diſputabas volētiaq̧ cūcta parere illi nec vllam mali eſſe naturaz atq̧ hec nullis extrinſecus ſumptis ſed altero ex altero fidē trahente inſitis domeſticiſq̧ probatōibꝫ explicabas P. Tū illa Minime inquit ludimꝰ remq̧ oīm maximā dei munere quē dudū deprecabamur exegimꝰ Ea eſt eīn diuine forma ſubſtantie vt neq̧ in externa dilabaꝛ nec in ſe externū aliq̄d ipa ſuſcipiat Sed ſicut de ea Permenides ait oēm tu circulo adducis ſponte multitudinē id eſt Rerū orbem mobilē rotat dū ſe immobilem ipa conſeruat Quod ſi rationes quoq̧ nō extra petitas. ſed intra rei quā tractabamus ambitū collocatas agitauimꝰ. nihil eſt q̄d admirere cū platone ſentiente didiceris. cognatos de q̄bꝫ loquūtur rebꝫ oportere eē ſermones.

¶ Metrū duodecimū libri tertij

Felix qui potuit boni. fontem viſere lucidum
felix qui potuit grauis Terre ſoluere vincula
Quondā funera coniugis. Uates threicius gemens
Poſtq̄ flebilibus modis Siluas currere mobiles
Amnes ſtare coegerat Iunxitq̧ intrepidum latus
Seuis cerua leonibꝫ Nec viſum timuit lepus
Iam cantu placidum canem Cū flagrantior intima
Feruor pectoris vreret Nec qui cūcta ſubegerant
Mulcerent dn̄m modi Immites ſuperos querens
Infernas adijt domos Illic blanda ſonantibꝫ
Chordis carmina temperans Quicquid precipuis dee
Matris fontibus hauſerat Qd̄ luctus dabat impotens
Qd̄ luctū geminans amor Deflet tenara cōmouens
Et dulci veniā prece Umbrarū dn̄os rogat
Stupet tergeminus nouo Captus carmine ianitor
Que ſontes agitāt metu. Ultrices ſcelerum dee
Iam meſte lachrymis madent. Nō ixioniū caput
Uelox precipitat rota Et longa ſiti perditus
Spernit flumina tantalus Uultur dū ſatur eſt modis
Non traxit ticij iecur Tandem vincimur arbiter
Umbrarum miſerans ait Donemus comitem viro

Emptā carmine coniugem Sed lex dona coerceat
Ne dū tartara liquerit Fas ſit lumina flectere
Quis legem det amantibꝫ Maior lex amor eſt ſibi
Heu noctis prope terminos Orpheus eurydicen ſuam
Uidit. perdidit. occidit. Uos hec fabula reſpicit
Quicunq̄ʒ in ſuperū dić. Mentem ducere queritis
Nam qui tartareum in ſpecus. Uictus lumina flexerit
Quicquid precipuū trahit Perdit dum videt inferos

¶ Finito libro tertio

¶ Incipit liber quartus de conſolatōe philoſophie

¶ Proſa prima quarti libri

Hec cū phīa dignitate vultus ⁊ oris grauitate ſeruata leniter ſuauiterq̄ʒ cecinisſet, Tū ego nōdū penitus inſiti meroris oblit⁹ intētōem dicere adhuc aliq̄d parātis abrupi Et o inq̄ʒ veri preuia lumīs q̄ vſq̄ʒ adhuc tua fudit oratio tū ſui ſpeculatōe diuina. tū tuis rōnibꝫ īuicta patuerūt Eaq̄ʒ mihi ⁊ſi ob iniurie dolorē nup oblita. nō tñ añhac ꝓrſus ignorata dixiſti Sʒ ea ipa ē vel maxia nr̄i cā meroris ꝙ cū rex bon⁹ rector exiſtat vl' eſſe oīno mala poſſint vl' īpunita pretereāt Qđ ſolū quāta dignū ſit admiratōe ꝑfecto ꝯſidera Atq̄ʒ huic aliud maius adiūgiť Nā impante florēte neq̄cia. ꝟt⁹ nō ſolū p̄mijs caret. verꝫ etiā ſceleratorū pedibꝫ ſubiecta calcať ⁊ ī locū facinorꝫ ſupplicia luit Que fieri ī regno ſciētis oīa. potētis oīa. ſʒ bona tm̄mō volētis dei nemo ſatꝭ p̄t nec admirari nec cōqueri ꝑ. Tū illa ⁊ eēt inq̄t īfiniti ſtuporis oībuſq̄ʒ horribili⁹ monſtrꝭ. ſi vti tu eſtimas ī tāti velut patriſfamilias diſpoſitiſſima domo vilia vaſa colerenť. p̄cioſa ordeſcerent Sʒ nō ita ē Nā ſi ea q̄ paulo ante ꝯcluſa ſꝭ īcōuulſa ſeruanť. ipo de cui⁹ nūc regno loquimur auctore cognoſceres ſp q̄dē potētes bonos eē. malos ꝟo abiectos ſp atq̄ʒ imbecilles. nec ſine pena vn̄ꝗ̄ eē vitia. nec ſine p̄mio ꝟtutes. bonis felicia. malis ſp īfortunata ꝯtingere Multaq̄ʒ id genus que ſopitis querelis firmate ſoliditate corroborent. Et qm̄ vere formam

beatitudis me dudū monſtrante vidiſti. q̄ etiā ſita ſit agnouiſti. decurſis oībꝫ q̄ pretermittere necāriū puto. viā tibi q̄ te domū reuehat oñdā Pennas etiā tue mēti qbꝫ ſe in altū tollere poſſit affigā vt perturbatōe depulſa ſoſpes ī patriā meo ductu. mea ſemita. meis etiā vehiculis reuertaris

¶ Metrū primū quarti libri.

SUnt etiā penne volucres mihi Que celſa cōſcendāt poli
Quas ſibi cū velox mens induit Terras peroſa deſpicit
Aeris immēſi ſuperat globū. Nubeſqꝫ poſt tergū videt
Quiqꝫ agili motu calet etheris. Tranſcendit ignis verticem
Donec in aſtriferas ſurgat domos Phoeboqꝫ coniungat vias
Aut comitet iter gelidi ſenis Miles coruſci ſideris
Uel quocūqꝫ micans nox pingit. Recurrat aſtri circulum
Atqꝫ vbi iā exhauſtū fuerit ſatis Polū relinquat extimum
Dorſaqꝫ velocis premat etheris Compos verendi luminis
Hic regū ſceptrū dñs tenet Orbiſqꝫ habenas temperat
Et volucrē currū ſtabilis regit. Rerum coruſcus arbiter
Huc te ſi reducē reuehat via. Quā nūc requiris immemor
Hic dices. memini patria ē mihi Hinc ortus. hic ſiſtā gradus
Quod ſi terrarꝫ placeat tibi. Noctē relictā viſere
Quos miſeri toruos populi timent Cernes tyrānos exules

¶ Proſa ſecunda quarti libri

TUm ego pape inq̄ꝫ vt magna promittis. nec dubito quin poſſis efficere. tu modo quē excitaueris ne moreris P. Primum igit̃ inquit bonis ſp̄ adeē potētiā. malos cūctis viribꝫ eē deſertos agnoſcas licebit. quꝫ q̄dē alterꝫ demōſtrat̃ ex altero Nā cū bonū malūqꝫ ꝯtraria ſint. ſi bonū potēs eſſe ꝯſtiterit. liquet ībecillitas mali. at ſi fragilitas clareſcat mali. boni firmitas nota ē Sꝫ vti nr̄e ſnīe fides abundātior ſit alterutro calle ꝓcedā. nūc hic nūc īn ꝓpoſita ꝯfirmās Duo ſūt q̄bꝫ oīs hūanorꝫ actuū ꝯſtat effect᷒. volūtas ſcꝫ ac ptās. quarū ſi alterutrū deſit nihil ē qđ explicari q̄at deficiēte etenī volūtate ne aggredit̃ quidē q̄ſqꝫ qđ nō vult. at ſi ptās abſit. volūtas fruſtra ſit Quo fit vt ſi quē videas velle adipiſci qđ minime adipiſcatur huic obtinendi qđ voluerit defuiſſe valentiā dubitare non poſſis. Boetius

Perſpicuũ eſt inq̄ nec vllo modo negari poteſt. P. Quem vero effe ciſſe qđ voluerit videas nũ etiã potuiſſe dubitabis? B. Minime P. Qđ vero quiſq̄ poteſt in eo validus. qđ vo nõ p̄t in hoc imbecillis eẽ cencendus ẽ B. Fateor inq̄. P. Meminiſti ne igiť inq̄t ſuperioribꝫ rõnibꝫ eſſe collectũ intentõem omnẽ volũtatis humane q̄ diuerſis ſtudijs agiť ad beatitudinem feſtinare B. Memini inq̄ id quoq̄ eſſe demõſtratũ. P. Nũ recordaris btitudinẽ ip̄m eſſe bonũ eoq̄ mõ cũ btitudo petiť ab oibꝫ deſiderari bonũ? B. Minime inq̄ recordor qm̄ id memorie fixũ teneo P. Omnes igiť hoies boni pariter ac mali indiſcreta intentõe ad bonũ ꝑuenire nituntur. B. Ita inq̄ cõſequens eſt. P. Sed certũ eſt adeptione boni bonos fieri B. Certũ. P. Adipiſcunť igiť boni qđ appetũt. B. Sic videť P. Mali vero ſi adipiſcerenť qđ appetũt bonũ. mali eſſe nõ poſſent. B. ita eſt. P. Cũ igiť vtriq̄ bonũ petant ſed hi quidẽ adipiſcantur illi vero minime. non dubiũ eſt bonos quidẽ potentes eſſe. qui vo mali ſunt imbecilles B. Quiſquis inq̄ dubitat. nec rerũ naturam nec conſequentiã p̄t conſiderare rationũ P. Rurſus inquit. Si duo ſint quibꝫ idem ſm naturã ꝓpoſitũ ſit. eorumq̄ vnus naturali officio idip̄m agat atq̄ perficiat. alter vero naturale illud officiũ minime adminiſtrare queat. Alio vero mõ q̄ nature conuenit non quidẽ impleat propoſitũ ſuũ ſed imiteť implentem. quẽ nã hoꝝ valentiorẽ eſſe decernis? B. Et ſi cõiecto inq̄ quid velis. planius tñ audire deſidero P. Ambulandi inquit motũ ſm naturã eſſe hoibꝫ negabis? B. Minime inq̄ P. Eiuſq̄ rei pedũ officiũ eſſe naturale nũ dubitas? B. Nec hoc quidem inq̄ P. Si q̄s igiť pedibꝫ incedere valens ambulet. aliuſq̄ cui hoc naturale pedũ deſit officiũ manibꝫ nitens ambulare coneť quis iure hoꝝ valentior exiſtimari poteſt? B. Contexe inq̄ cetera. nã qui naturalis officij potens. eo qui idẽ nequeat valentior ſit nullus ãbigit P. Sed ſummũ bonũ quidem eque malis boniſq̄ ꝓpoſitũ. boni quidẽ naturali officio virtutum petunt. Mali vero ſvariã ꝑ cupiditatẽ qđ adipiſcendi boni naturale officiũ nõ ẽ idip̄m conanť adipiſci An tu aliter exiſtimas? B. Minime inq̄. nec etiã qđ eſt conſequens patet Ex his em̄ que con

ceſſerim bonos quidē potentes. malos vero eſſe neceſſe ē imbecilles
P. Recte inquit ꝑcurris (idq; vti medici ſperare ſolent) indiciū eſt
erecte iā reſiſtētiſq; nature Sed qm̄ te ad intelligendū promptiſſi
mū eē ꝯſpicio. crebras coaceruabo rōnes Vide eñ q̄nta vitioſoꝝ ho
minū pateat infirmitas. q̄ ne ad h̄ q̄dē ꝑuenire queūt. ad qd̄ eos na
turalis ducit ac pene ꝯpellit itentio Et q̄d? ſi h̄ tā magno ac pene
inuicto ꝑeuntis nature deſerentur auxilio? Cōſidera ꝟo q̄nta ſcelera/
tos hoīes habeat ipotētia Neq; eñ leuia aut ludicra p̄mia petūt. q̄
cōſeq̄ atq; obtinere nō pn̄t. ſ3 circa ipa3 rerū ſummā verticēq; defici
unt. nec in eo miſeris ꝯtingit effcūs ꝙ ſolū dies nocteſq; moliuntur
In q̄ re bonoꝝ vires eminēt Sicut eñ eū q̄ pedibꝫ icedēs. ad eū lo
cū vſq; ꝑuenire potuiſſet. q̄ nihil vlterius ꝑuiū iaceret inceſſui. ābu
landi potentiſſimū eē cēſeres. ita eū q̄ expetēdoꝝ finē q̄ nihil vltra ē
app̄hendit. potentiſſimū neceſſe ē iudices. Ex q̄ fit qd̄ huic obiacet.
vt q̄dē ſceleſti viribꝫ oībꝫ videant̄ eē deſerti Cur eñ relicta ꝟtute vi/
tia ſectant̄? inſcitia ne bonoꝝ? ſ3 q̄d eneruati⁹ ignorantie cecitate? An
ſectā da nouerūt? ſ3 tranſuerſos eos libido ꝑcipitat. ſic q̄q; itempan
tia fragiles ſunt. q̄ obluctari vitio nequeūt An ſciētes volenteſq;
bonū deſerūt. ad vitia deflectūt̄ S3 h̄ mō nō ſolū potētes eē. ſ3 oīno
eē deſinūt Nā q̄ cōem oīm q̄ ſūt finē relinquūt. ꝑiter q̄q; eē deſiſtunt
qd̄ q̄dē cuipiā mirū forte videat̄. vt malos q̄ plures hoīm ſūt eoſ/
dem nō eē dicam⁹. ſ3 ita ſeſe res habet. Nam q̄ mali ſunt. eos malos
eſſe nō abnuo. ſ3 eoſdē eē pure atq; ſimpliciter nego. Nā vti ⁊ cada/
uer hoīem mortuū dixeris. ſimplr̄ ꝟo hoīe3 appellare nō poſſis. ita
vitioſos. malos q̄dē eē ꝯceſſerim. ſ3 eē abſolute nequeam ꝯfiteri Eſt
eñ qd̄ ordinē retinet. ſeruatq; naturā Qd̄ ꝟo ab hac deficit. eē etiā
qd̄ in ſui natura ſitū ē derelinq̄t S3 pn̄t inq̄es mali. nō ego q̄dē nega
uerim. ſ3 hec q̄dē eoꝝ potentia nō a viribꝫ ſ3 ab ībecillitate deſcendit
Pn̄t eñ mala q̄ minime valerēt ſi ī bonoꝝ efficiētia manere potui/
ſſent Que poſſibilitas eos euidentius nihil poſſe demonſtrat. Nā
ſi (vti pauloan̄ collegimus) malu3 nihil eſt. cū mala tm̄mō poſſint
nihil poſſe improbos liq̄t B. Perſpicuum eſt. P. Atq; vt intelli/
gas que nā ſit huius potentie vis. ſummo bono nihil potentius eſſe

paulo añ deffiniuimꝰ B. Ita ē inq̄ P. Sȝ idē (inq̄t) facere malū ne-
quit B. Minime. P. Eſt igitᷣ inq̄t aliq̄s q̄ oīa poſſe hoīes putet? B.
Niſi q̄s inſaniat. nemo. P. Atq̄ iidē pn̄t mala. B. Utinā quidē inq̄
nō poſſent P. Cū igitᷣ bonoꝝ tantūmō potēs poſſit oīa. nō vero
queāt oīa potentes etiā maloꝝ. eoſdē qui mala pn̄t. minꝰ poſſe ma
nifeſtū ē Huc accedit. q̄ oēm potentiā inter expetēda nūerandam.
oīaq̄ȝ expetenda referri ad bonū. velut ad q̄ddaȝ nature ſue cacumen
oñdimꝰ Sȝ patrādi ſceleris poſſibilitas referri ad bonū nō poteſt
Expetēda igitᷣ nō ē Atq̄ oīs potētia expetenda ē Liq̄t igitᷣ maloruȝ
poſſibilitatē nō. eē potentiā E q̄bꝫ oībꝫ bonoꝝ quidē potentia. ma-
loꝝ ꝟo minime dubitabilis apparet īfirmitas Ueraq̄ȝ illā platonis
eē ſniam liquet Solū eos qd̄ deſiderēt facere poſſe ſapiētes. īprobos
ꝟo exercere q̄dē q̄d libeat. qd̄ ꝟo deſiderēt explere nō poſſe Faciūt em̄
que libet. dū ꝑ ea q̄bꝫ delectanᷣ. id bonū qd̄ deſiderant ſe adepturos
putāt. ſȝ mīme adipiſcūᷣ. qm̄ ad btītudinē probra nō veniunt.

¶ Metrū ſcđm libri quarti

Quos vides ſedere celſo Solij culmine reges
Purpura claros nitente Septos triſtibꝫ armis
Ore toruo comminātes Rabie cordis anhelos
Detrahat ſi quis ſuperbis Uani tegmina cultus
Jam videbit intus arctas Dominos ferre cathenas
Hinc em̄ libido verſat Auidis corda venenis
Hinc flagellat ira mentē Fluctus turbida tollens
Meror aut captos fatigat Aut ſpes lubrica torquet
Ergo cū caput tot vnū Cernas ferre tyrannos
Non facit quod optat ipſe Dominis preſſus iniquis

¶ Proſa tertia libri quarti

Vides ne igitᷣ quāto in ſceno ꝓbra voluanᷣ? q̄ ꝓbitas lucere-
ſplendeat? In q̄ ꝑſpicuū eſt nūq̄ȝ bonis p̄mia. nūq̄ȝ ſua ſcele-
ribꝫ deeē ſupplicia Reꝝ em̄ q̄ gerunᷣ. illud ꝓpter qd̄ vnaq̄q̄ȝ res ge
riᷣ. eiuſdē rei p̄miū eē nō iniuria videri pt. vti currēti ī ſtadio ꝓpter
quā curriᷣ. iacet p̄miū corona Sȝ btītudinē eē id ip̄m bonū ꝓpter
qd̄ oīa gerunᷣ. oſtendimꝰ Eſt igitur humanis actibꝫ ip̄m bonum

velutí premiũ cõe propoſitũ. Atq̃ hoc a bonis non p̃t ſepari Neq̃ eñi bonus vltra iure vocabit̃. q̃ careat bono. quare pbos mores ſua premia nõ relinquũt Quantũlibet igit̃ ſeuiant mali. ſapiẽti tamen corona nõ decidet. non areſcet Neq̃ eñi probis animis ppriũ decus aliena decerpit ĩprobitas Qđ ſi extrinſecus accepto letarent̃. poterat h̃ vl' alius q̃ſpiã. vl' ipe etiã q̃ ꝯtuliſſet auferre Sꝫ qm̃ id ſua cuiq̃ pbitas ꝯfert. cũ ſuo premio carebit cũ pbus eſſe deſierit Poſtremo cũ omne premiũ iccirco appetat̃. qm̃ bonũ eſſe credit̃. q̃s boni cõpotẽ p̃mij iudicet expertẽ? At cui⁹ p̃mij? oĩm pulcherrimi maximiq̃ Memẽto eñi illi⁹ corollarij qđ pauloan̄ precipuũ dedi. ac ſi collige Cũ ip̃m bonũ btitudo ſit. bonos oẽs eo ip̃o q' boni ſunt. fieri beatos liquet Sꝫ q̃ btĩ ſunt. deos eẽ ꝯuenit Eſt igit̃ premiũ bonoꝝ qđ nullus deterat dies. nullius minuat ptãs. nulli⁹ fuſcet ĩprobitas deos fieri Que cũ ita ſint. de maloꝝ q̃q̃ ĩſepabili pena dubitare ſapiẽs neq̃at Nã cũ bonũ malũq̃. itẽ pena atq̃ p̃miũ aduerſa frõte diſſideãt. q̃ in boni p̃mio videm⁹ accidere. eadẽ necẽ ẽ in mali pena cõtraria pte rñdeãt Sicut igit̃ pbis pbitas ip̃a ſit p̃miũ. ita ĩprob neq̃cia ip̃a ſuppliciũ ẽ Jã ṽo q̃ſq̃s afficit̃ pena. malo ſe affcm̃ eẽ nõ dubitat Si igit̃ ſeſe ip̃i eſtiare velĩt pñt ne ſibi ſupplicij exptes videri? q̃s oĩm maloꝝ extrema neq̃cia nõ afficit mõ veꝝ etiã vehemẽter inficit Uideãt ex aduerſa pte bonoꝝ q̃ ĩprobos pena comitet̃. Oẽ nãq̃ qđ ſit. vnũ eẽ. ip̃mq̃ vnũ bonũ eẽ pauloan̄ didiciſti Cui ꝯñs ẽ vt oẽ qđ ſit id etiã bonũ eẽ videat̃ Hoc igit̃ mõ q̃cq̃d a bono deficit. eſſe deſiſtit. q̃ fit vt mali deſiſtant eẽ qđ fuerãt Sꝫ fuiſſe hoĩes. adhuc ip̃a humani corpis relicta ſpecies oñtat Quare verſi in maliciã. hũanã q̃q̃ amiſere naturã Sꝫ cũ vltra hoĩes quẽq̃ puehere ſola pbitas poſſit Nece ẽ vt q̃s ab hũana ꝯditõe deiecit ĩfra hoĩs meritũ detrudat improbitas Euenit igit̃ vt quẽ tranſformatũ vitijs videas. hominẽ eſtimare nõ poſſis Auaricia feruet alienaꝝ opũ violent⁹ ereptor. ſimilẽ lupo dixeris Ferox atq̃ ĩquiet⁹ linguã litigijs exercet. cani cõparabilis Inſidiator occultus ſurripuiſſe fraudibus gaudet. vulpeculis exequit̃ Ire intemperãs fremit leonis animum geſtare credat̃ Pauidus ac fugax nõ metuẽda formidat. ceruis ſimil' habeat̃

Segnis ac ſtupidus torpet. aſinū viuit. Leuis ac inconſtans ſtudia permutat. nil ab auibus differt. Fedis imūdiſqȝ libidinib⁹ imergit. ſordide ſuis voluptate detinet. Ita fit vt qui probitate deſerta homo eſſe deſierit. cū in diuinā ꝯditionē tranſire nō poſſit vertat in beluam.

¶ Metrum tertiū quarti libri

Vela neritij ducis Et vagas pelago rates
Eurus appulit inſule. Pulchra qua reſidens dea
Solis edita ſemine. Miſcet hoſpitib⁹ nouis
Tacta carmine pocula Quos vt in varios modos
Vertit herbipotens manus Hunc apri facies tegit
Ille marmaricus leo Dente creſcit ⁊ vnguibus
Hic lupis ſuperadditus flere dum parat vlulat
Ille tigris vt indica Tecta mitis obambulat
Sed licet varijs malis. Numen arcadis alitis
Obſitū miſerans ducem. Peſte ſoluerit hoſpitis
Iam tamē mala remiges Ore pocula traxerant
Iam ſues cerealia Glande pabula verterant
Et nihil manet integrū. Voce. corpore perditis
Sola mens ſtabilis ſupereſt Monſtra que patitur gemit.
O leuem nimiū manum. Nec potentia gramina
Membra que valeant licet Corda vertere non valet
Intus eſt hominū vigor. Arce conditus abdita
Hec venena potentius Retrahunt hoīem ſibi
Dira que penitus meant. Nec nocentia corpori
Mentis vulnere ſeuiunt

¶ Proſa quarta quarti libri

Tum ego. fateor inqȝ nec iniuria dici video. vitioſos tam etſi humani corporis ſpeciem ſeruent. in beluas tm̄ animorum qualitate mutari. Sed quoꝝ atrox ſceleratacqȝ mēs bonoꝝ pnicie ſeuit. idipm̄ eis licere noluiſſeȝ. P. Nec licet inq̄t. vti cōuenienti monſtrabit loco. ſȝ tm̄ ſi id ipm qd̕ eis licere credit auferat. magna ex pte ſceleratoꝝ hoīȝ pena releuet. Etem̄ qd̕ icredibile cuiqȝ forte videat. infeliciores eē neceē malos. cū cupita pfecerit. qȝ ſi ea q̄ cupiūt iplere

non poſſint Nã ſi miſerũ eſt voluiſſe praua. potuiſſe miſerius eſt. ſine q̃ voluntatis miſere langueret effectus. Itaqꝫ quũ ſua ſingulis miſeria ſit. triplici infortunio necẽ eſt vrgeant͛ quos videas ſcelus velle et poſſe ⁊ pficere B. Accedo inqꝫ ſed vti hoc infortunio cito careant patrandi ſceleris poſſibilitate deſerti vehemẽter exopto P. Carebũt inq̇t oci⁹ q̄ꝫ vl' tu forſitã velis vl' illi ſeſe exiſtimẽt eẽ cariturꝫ Neqꝫ em̃ eſt aliq̇d in tã breuibꝫ vite metis ita ſecurum. qđ expectare longũ imortalis preſertim anim⁹ putet Quoꝝ magna ſpes ⁊ excelſa facinoꝝ machĩa repentio atqꝫ iſeparato ſepe fine deſtituit͛ Qđ q̇dẽ illis miſerie modũ ſtatuit Nã ſi neq̇cia miſeros facit. miſerioꝛ ſit neceſſe eſt diuturnioꝛ neqꝫ Quos infeliciſſimos eſſe iudicarẽ ſi nõ eorum maliciã ſaltẽ mors extrema finire. Etem̃ ſi deprauitatis infortunio vera concluſim⁹. infinitã liquet eſſe miſeriã. quã eẽ cõſtat eternã. B. Tũ ego mira quidez inqꝫ ⁊ conceſſu difficilis illatio ſed his eã que prius ꝯceſſa ſunt nimiũ ꝯuenire cognoſco P. Recte inquit eſtimas ſed qui ꝯcluſioni accidere durũ putat. equũ ẽ vel falſuꝫ aliquid preceſſiſſe demonſtret vl' collatõem ppõnũ nõ eſſe efficacẽ neceſſarie ꝯcluſiõis oſtendat Alioquin ꝯceſſis precedentibꝫ nihil proꝛſus ẽ qđ de illatõe cauſet͛ Nã hꝫ quoqꝫ qđ dicã nõ min⁹ mirũ videat͛ ſed ex his q̃ ſumpta ſunt eq̇ue eſt necãriũ B. Quidnã inqꝫ P. feliciores eſſe inquit improbos ſupplicia luentes quã ſi eos nulla iuſticie pena coerceas Neqꝫ id nũc molioꝛ qđ cuiuis veniat in mẽtem corrigi vltione prauos mores. ⁊ ad rectuꝫ ſupplicij terrore deduci. ceteris quoqꝫ exemplũ eẽ culpanda fugiẽdi Sꝫ alio quodã modo infeliciores eſſe iprobos arbitroꝛ impunitos tametſi nulla rõ correctionis. nullus reſpectus habeat͛ exẽpli B. Et quis erit inqꝫ pter hos alius mod⁹ P. Et illa. bonos inq̇t eẽ felices malos vo miſeros nõne conceſſimus? B. Ita ẽ inqꝫ P. Si igit͛ inquit miſerie cuiuſpiã bonũ aliqđ addat͛ nõne felicioꝛ eſt eo cuius pura ac ſolitaria ſine cuiuſpiã boni admixtione miſeria ẽ? B. Sic videt͛ inqꝫ. P. Quid ſi eidẽ miſero q̃ cunctis careat bonis. preter ea q̇bꝫ miſer eſt malũ aliud fuerit annexũ nõne multo infelicioꝛ eo cenſend⁹ ẽ. cuius infortuniũ boni participatiõe releuat͛. B. Quidni inqꝫ. P. Habent igit͛ iprobi

cū puniunt̄ quidē boni aliq̄d annexū penā ipam ſcʒ q̄ rōne iuſticie bo
na ē.ijdēqꜫ cū ſupplicio carēt ineſt eis aliq̄d alterius mali ipa impu
nitas. quā iniq̄tatis merito malū eē ꝯfeſſus es B. negare nō poſſuꝫ
P. Multo igitur infeliciores īprobi ſūt iniuſta īpunitate donati q̄ꝫ
iuſta vltōe puniti Sʒ puniri īprobos iuſtū. īpunitos ꝟo elabi ini
quū eē manifeſtū ē B. Quis id neget P. Sʒ nec illud q̄dē ait q̄ſq̄ꝫ ne
gabit bonū eē oē qđ iuſtū ē. ꝯqꜫ qđ iniuſtū ē malū liq̄t eē P. Tū ego
Iſta q̄dē ꝯſequētia ſūt eis q̄ paulo an̄ ꝯcluſa ſūt Sʒ q̄ſo iq̄ꝫ te nulla
ne aīarū ſupplicia poſt defūctū morte corp⁹ relinq̄s P. Et magna q̄
dē inq̄t q̄ꝝ alia penali acerbitate. alia ꝟo purgatoria clemētia exerce
ri puto Sʒ nūc de his diſſerere ꝯſiliū nō ē Id ꝟo hacten⁹ egim⁹. vt
que idigniſſima tibi videbat̄ maloꝝ poteſtas eā nullā eē cognoſce
res. quoſqꜫ impunitos querebare videres nūq̄ꝫ improbitatis ſue ca
rere ſupplicijs. Licentiā quā cito finiri precabaris nec longā eē di
ſceres īfelicioreqꜫ fore ſi diuturnior ī feliciſſimaꝫ vero ſi eſſet eterna
Poſt hec miſeriores eſſe improbos iniuſta īpunitate dimiſſos q̄ꝫ
iuſta vltione punitos Cui ſnīe ꝯſequēs ē vt tū demū grauioribꝫ ſup
plicijs vrgeant̄ cū impuniti eē credunt̄. B. Tū ego cū tuas inq̄ꝫ ra
tiones conſidero nihil dici verius puto. At ſi ad hoīm reuertar iu
dicia quis ille eſt cui hec nō credenda modo ſed ſaltem nō audiēda
videantur? P. Itaqꜫ ē inquit illa. nequeunt em̄ oculos tenebris aſ
ſuetos ad lucē perſpicue veritatis attollere ſimileſqꜫ auibꝫ ſunt q̄rū
intuitū nox illuminat. dies cecat Dū em̄ nō rerū ordinē. ſed ſuos in
tuent̄ affectus. vel licentiā. vl' īpunitatē ſcelerū putāt eē felicē. Uide
aūt q̄d eterna lux ſanciat Melioribꝫ animū ſi confirmaueris nihil
opus ē iudice premiū deferēte. tu te ipē excellentioribꝫ addidiſti Si
ſtudiū ad peiora deflexeris extra ne q̄ueſieris vltorē. tu te ipē in dete
riora detruſiſti veluti ſi vicibꝫ ſordidā humū celūqꜫ reſpicias. cūctis
extra ceſſantibꝫ ipa cernēdi rōne. nūc ceno. nūc ſideribꝫītereſſe videa
ris At vulg⁹ iſta nō reſpicit Quid igit̄. his ne accedam⁹ quos beluis
ſimiles eē monſtrauim⁹ Quid ſi q̄s amiſſo penitus viſu ipm etiam
ſe habuiſſe obliuiſceret̄ intuitū. nihilqꜫ ſibi ad humanam perfecti
onem deeſſe arbitraret̄. nū videntes eadē cecos putaremus. Nonne

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-139740-p0074-2

Illud quidē acquieſcent. qđ eq̄ validis rōnū nitit̄ firmamētis infe-
liciores eſſe eos q̄ faciūt q̄ȝ q̄ patiāt̄ iniuriā B. Uellē inq̄ȝ has ipas
audire rōnes P. Omēm igr̄ iprobū nū ſupplicio dignū negas B.
Minime inq̄ȝ P. Infelices ꝟo eē q̄ ſunt iprobi multipl'r liquet. B.
Ita ē inq̄ȝ P. Qui igit̄ ſupplicio digni ſīt miſeros eē num dubitas
B. Conuenit inq̄ȝ P. Si igit̄ cognitor ait reſideres. cui ſuppliciū
inferendū putares. ei ne q̄ feciſſet an q̄ ꝑtuliſſet iniuriā B. Nec am
bigo inq̄ȝ q̄n in ꝑpeſſo ſatiſfacerē dolore facientis P. Miſerior igit̄ ti-
bi iniurie illator quā acceptor eē videret̄. B. Cōſeq̄tur inq̄ȝ Hac igit̄
aliiſq̄ȝ de cauſis ea radice nitētibꝰ q̄ turpitudo ſuapte natura miſe-
ros faciat. apparet illatā cuilibet iniuriā nō accipientis ſȝ inferētis
eē miſeriā P. Atq̄ nūc ait ↄtra faciūt oratores Pro his enī q̄ graue
q̄d acerbū q̄ȝ ꝑpeſſi ſunt miſeratiōem iudicū excitare conant̄. cū ma
gis admittētibꝰ iuſtior miſeratio debeat̄. q̄s nō ab iratis ſȝ a ꝓpiciis
potiꝰ miſerātibuſq̄ȝ accuſatoribꝰ ad iudicium veluti egros ad me-
dicū duci oportebit vt culpe morbos ſupplicio reſecarēt. q̄ pacto de-
fenſoꝝ opa vl' tota frigeret. vel ſi ꝓdeſſe hoībꝰ mallet in accuſatōis
habitū vertere᷑t Ipi quoq̄ȝ iprobi ſi eis aliq̄ rimula virtutē relictam
fas eſſet aſpicere vitiorumq̄ȝ ſordes penaꝝ cruciatibꝰ ſe depoſituros
viderēt. ↄpenſatōe adipiſcende probitatis nec hos cruciatꝰ eē ducere-
rent defenſorumq̄ȝ opam repudiarent ac ſe totos accuſatoribus iu-
dicibuſq̄ȝ permitterent Quo fit vt apud ſapientes nullus prorſus
odio locus relinquatur Nam bonos q̄s niſi ſtultiſſimꝰ oderit ma-
los vero odiſſe rōne caret Nā ſicuti corpoꝝ languor ita vitioſitas
quidem eſt quaſi morbꝰ aīoꝝ Cū egros corpe minime dignos odio
ſed potius miſeratōe iudicemꝰ. multo magis nō in ſequendi ſȝ miſe
randi ſunt q̄ꝝ mētes oīmi languore atrocior vrget improbitas

Metrum quartū libri quarti

Quid tātos iuuat excitare motꝰ. Et ꝓꝑa fatū ſolicitare manu
Si mortē petitis ꝓpinq̄t ipa Spōte ſua volucres nec remorat̄
eq̄s Quos ſerpēs leo tigris vrſus aper Dente petūt. iīdē ſe tū enſe pe
tūt An diſtāt q̄r diſſidētq̄ȝ mores Iniuſtas acies ⁊ fera bella mouēt
Alteriuſq̄ȝ volūt perire telis. Nō eſt iuſta ſatis ſeuitie ratio

Uis aptã meritis vicẽ referre Dilige iure bonos ꝛ miserescе malis

¶ Prosa quinta quarti libri

HJnc ego video inq̃ q̃ sit felicitas vl' miseria in ipis proborum atq₃ improboꝝ meritis ↄstituta Sꝫ in hac ipa fortuna populari nõ nihil boni mali ve inesse ꝑpendo Neq₃ eñi sapientũ q̃spiam exul inops ignominiosusq₃ esse malit poti⁹ q̃ȝ pollens opibus honore reuerẽdus potẽtia validus in sua ꝑmanẽs vrbe florere Sic eñi clarius tenaciusq₃ sapiẽtie tractaꝛ officiũ cũ in ↄtingentes populos regentiũ quodaꝫ modo beatitudo transfundiꝛ Cũ presertim carcer lex ceteraq₃ legalium tormenta penaꝝ ꝑniciosis potius ciuib⁹ propter quos etiã ↄstituta sunt debeanꝛ Cur hec igiꝛ versa vice mutenꝛ scelerũq₃ supplicia bonos premãt. ꝓmia ꝟtutũ mali rapiãt vehemẽter admiror. queq₃ tã iniuste ↄfusionis rõ videaꝛ ex te scire desidero Min⁹ etem̃ mirarer si misceri oĩa fortuitis casib⁹ crederẽ Nũc stuporem meũ deus rector exaggerat q̃ cũ sepe bonis iucũda. malis aspa cõtraq₃ bonis dura tribuat. malis optata ↄcedat. nisi cã deꝑhendaꝛ q̃d ẽ q̃d a fortuitis casib⁹ differre videaꝛ P. Nec mirũ inq̃t si quid ordinis ignorata rõne temerariũ confusumq₃ credaꝛ Sed tu q̃uis causaꝫ tante dispositiõis ignores. tñ q̃m bon⁹ mũdũ rector tẽpat. recte fieri cũcta ne dubites.

¶ Metrũ quintũ quarti libri

SJ quis arcturi sidera nescit Propinqua summo cardine labi
Cur legat tard⁹ plaustra bootes Mergatq₃ seras eq̃re flammas
Cũ nimis celeres explicet ortus Legẽ stupebit etheris alti
Palleant plene cornua lune Infecta metis noctis opace
Queq₃ fulgenti texerat ore Cõfusa phebe detegat astra
Cõmouet gentes publicus error Lassantq₃ crebris pulsib⁹ era
Nemo miraꝛ flamia cori Littus feruenti tondere fluctu
Nec niuis durã frigore molẽ Feruenti phebi soluier estu.
Hic eñi causas cernere promptũ ẽ Illic latentes pectora turbant
Cũctaq₃ rara ꝓuehit etas Stupetq₃ subitis mobile vulgus
Cedat inscitie nubilus error Cessent ꝓfecto mira videri

¶ Prosa sexta libri quarti

ITa ē inq̄ꝫ Sed cū tui muneris ſit latentiū rer cauſas euolue-
re velataſqꝫ caligine explicare rōnes. queſo vti hinc decernas ⁊
qm̄ h̄ me miraculū maxīe ꝑturbat ⁊ ediſſeras. P. Tū illa pauliſꝑ
arridens ad rem me oīm inquit queſitu maximā vocas. cui vix ex-
hauſti quicqꝫ ſatis eſt. talis nāqꝫ materia eſt vt vna dubitatōe ſuc-
ciſa innūerabiles alie velut hydre capita ſuccreſcāt nec vllus fuerit
modus. niſi q̄s eas viuaciſſimo mētis igne coerceat In hac eīm de
prouidētie ſimplicitate. de fati ſerie. de repentinis caſibꝰ. de cognitōe
ac predeſtinatōe diuina de arbitrij libertate queri ſolet Que quanti
oneris ſint ipē ꝑpendis Sꝫ qm̄ hec quoqꝫ te noſſe quedā medicine
tue portio eſt quāq̄ꝫ anguſto limite tp̄is ſepti tn̄ aliq̄d delibrare co-
nabimur Qđ ſi te muſici carminis oblectamenta delectant hāc. pau
liſꝑ oportet differas voluptatē dū nexas ſibi ordine ꝯtexto rōnes
B. Vt libet inq̄ꝫ P. Tum velut ab alio orſa principio ita diſſeruit
Oīm generatio rerū cūctuſqꝫ mutabiliū naturarum progreſſus et
quicquid aliquo mouet̄ modo cauſas. ordinem. formas. ex diuīe
mentis ſtabilitate ſortit̄. hec in ſue ſimplicitatis arce poſita multi-
plicem rebꝰ gerendis modū ſtatuit. qui modus cū in ipā diuine in-
telligentie puritate ꝯſpicitur prouidentia noīat̄ Cū vero ad ea que
mouet atqꝫ diſponit refertur. fatū a veteribꝰ appellatū eſt Que di-
uerſa eſſe facile liquebit ſi quis vtriuſqꝫ vim mente cōſpexerit Nam
prouidentia eſt ipā illa diuina ratio im ſummo oīm principe cōſti-
tuta q̄ cuncta diſpōnit. Fatū vero inherēs rebꝰ mobilibꝰ diſpoſitio
per quā ꝓuidentia ſuis queqꝫ nectit ordinibꝰ Prouidētia nāqꝫ cun
cta pariter. quāuis diuerſa. quāuis infinita ꝯplectit̄ Fatū ſꝫo ſingu-
la digerit ī motu loc̄ formis ac tp̄ibꝰ diſtributa vt hec tp̄alis ordīs
explicatio in diuīe mētis adunata ꝓſpecta ꝓuidētia ſit Eadē ſꝫo
adunatio digeſta atqꝫ explicata tp̄ibus fatū vocet̄ Que licet di-
uerſa ſint. alterū tamē pendet ex altero Ordo nāqꝫ fatalis ex proui-
dentie ſimplicitate procedit Sicut eīm artifex faciende rei formam
mente ꝑcipiēs mouet opis effectū ⁊ qđ ſimpliciter p̄ſentarieqꝫ pro-
ſpexerat ꝑ tp̄ales ordines ducit. ita deus prouidentia quidē ſingu-
lariter ſtabiliterqꝫ faciēda diſponit. fato ſꝫo hec ipā q̄ diſponit mul

ſīpliciter ac tꝑaliter adminiſtrat Siue igit̃ famulātib⁹ q̄buſdā ꝓui-
dentie diuinis ſpiritib⁹ fatū exercet̃. ſeu aīa. ſeu tota ſeruiēte natura
ſeu celeſtib⁹ ſideꝝ motib⁹ ſeu angelica virtute. ſeu demonū varia ſo-
lertia. ſeu aliq̄b⁹ hoꝝ. ſeu oīb⁹ fatalis ſeries texit̃ illud certe maīfeſtū
eſt. īmobilē ſimplicemq̃ʒ gerendaꝝ formā rerū eē ꝓuidentiā. fatū v̾o
eorū q̄ diuina ſimplicitas gerenda eē diſpoſuit mobilē nexū atq̃ʒ or-
dinē tꝑalē Quo fit vt oīa q̄ fato ſubſunt. prouidentie quoq̃ʒ ſubie-
cta ſint. cui ip̄m etiā ſubiacet fatū Quedā v̾o que ſub ꝓuidentia lo-
cata ſunt. fati ſeriē ſupant Ea v̾o ſunt q̄ prime ꝓpinqua diuinitati
ſtabiliter fixa fatalis ordinē mobilitatis excedūt Nā vt orbiū cir-
ca eūdē cardinē ſeſe vertentiū. q̄ ē intim⁹. ad ſimplicitatē mediocrita-
tis accedit. ceterorūq̃ʒ extra locatorum veluti cardo quidā circa quē
verſet̃ exiſtit Extim⁹ v̾o maiore ambitu rotat⁹. quāto a pūcti media
īndiuiduitate diſcedit. tanto āplioribꝰ ſpacijs explicat̃ Si q̄d v̾o il-
li ſe medio ꝯnectat ⁊ ſociet. ī ſimplicitatē cogit̃. diffundiq̃ʒ ac difflu-
ere ceſſat Simili rōne q̄ longius a prima mēte diſcedit. maioribus
fati nexib⁹ īplicat̃ Ac tāto aliq̄d fato liberū eſt. quāto illū rerū cardi-
nem vicinius petit Q̄d ſi ſupne mentis heſerit firmitati motu ca-
rens. fati quoq̃ʒ ſupgredit̃ neceſſitatē Igit̃ vti ē ad intellectū rōcina-
tio. ad id q̄d ē id q̄d gignit̃. ad eternitatē tp̄s. ad pūctū mediū circu-
lus. ita ē fati ſeries mobilis. ad prouidētie ſtabilē ſimplicitatē Ea ſe-
ries celū ac ſidera mouet. elemēta in ſeinuicem tēperat. ⁊ alterna cō-
mutatōe transformat Eadē naſcentia occidentiaq̃ʒ oīa ꝑſimiles fe-
tuū ſeminūq̃ʒ renouat ꝓgreſſus. Hec act⁹ etiā fortunaſq̃ʒ hoīm indi-
ſſolubili cauſaꝝ ꝯnexiōe ꝯſtringit. q̄ cū ab īmobilib⁹ ꝓuidentie ꝓfi-
ciſcāt̃ exordijs. ip̄aſ quoq̃ʒ immutabiles neceē eſt eē Ita enī res opti-
me regunt̃. ſi manēs in diuina mēte ſimplicitas. īdeclinabilē cauſaꝝ
ordinē promat Hic vero ordo res mutabiles ⁊ alioquin temere
fluituras ꝓpria īcōmutabilitate coerceat Quo fit vt tametſi nobis
hūc ordinē minime ꝯſiderare valētib⁹. ꝯfuſa oīa ꝑturbataq̃ʒ vide-
ant̃ nihiloin⁹ tñ ſu⁹ mod⁹ ad bonū dirigēs cūcta diſponat Nihil ē
enī q̄ mali cā (nec ab ipis quidem īprobis) fiat. quos (vt vberrime
demonſtratū eſt) bonum querentes. prauus error auertit. nedū ordo

de ſummi boni cardīe ꝓficiſcens. a ſuo quoqꝫ deflectat exordio. Que
vero inquies pt̄ vlla inquior eē ꝯfuſio q̄ꝫ vt bonis tum aduerſa tum
proſpera. malis etiā tū optata tū odioſa cōtingāt Nū igit̄ ea mētis
integritate hoīes degūt. vt quos ꝓbos īprobos ve cenſuerit. eos
quoqꝫ vti exiſtimāt eē nec̄e ſit. Atqui in h̄ hoīm iudicia repugnāt.
vt quos alij p̄mio. alij ſupplicio dignos arbitrant̄ Sꝫ ꝯcedamus
vt aliquis poſſit bonos malos ve diſcernere Nū igit̄ poterit intueri
illā intimā tēperiē. velut in corporibꝫ dici ſolet aīoꝝ Nō eñ diſſimi
le eſt miraculū. neſcienti cur ſanis corporibꝫ. his q̇dā dulcia. illis ꝟo
amara conueniāt Cur egri etiā. quidā lenibꝫ. quidā ꝟo acribꝫ adiu-
uant̄ Ad hoc medicus qui ſanitatis ipius atqꝫ egritudinis modū
ꝑamentūqꝫ dignoſcit. minime mirat̄ Quid ꝟo aīoꝝ aliud ſalus
videt̄ eē q̄ꝫ ꝓbitas? Quid egritudo q̄ꝫ vitia? Quis eñ aliꝰ vel ſerua
tor bonoꝝ vel maloꝝ depulſor. q̄ꝫ rector ac medicator mentiū deus?
Qui cū ex alta prouidentie ſpecula reſpexerit. q̇d vnicuiqꝫ cōueniat
agnoſcit Et qd̓ ꝯuenire nouit. accōmodat Hinc iā fit illud fatalis
ordis īſigne miraculū. a ſciente gerit̄. qd̓ ſtupeāt ignorātes Nā vt
pauca q̄ valet rō humana de diuina ꝓfunditate ꝑſtringā. De h̄ quē
tū iuſtiſſimū ⁊ eq̄ ſeruātiſſimū putas. oīa ſcienti ꝓuidētie diuerſum
videt̄. Et victricē q̇dē cām dijs. victā ꝟo Catoni placuiſſe familia-
ris nr̄ Lucanus admonuit Hic igit̄ quicq̇d citra ſpem videas geri.
rebꝫ quidē rectus ordo ē. opinioni ꝟo tue ꝑuerſa ꝯfuſio Sed ſit ali
quis ita bñ moratꝰ. vt de eo diuinū iudiciū ꝑiter hūanūqꝫ ꝯſentiat
ſed eſt animi viribꝫ infirmus. cui ſi quid eueniat aduerſi. deſinit cole-
re forſitā innocētiā. ꝑ quā nō potuit retinere fortunā Parcit itaqꝫ
ſapiēs diſpenſatio ei quē deteriorē facere poſſit aduerſitas. ne cui nō
conuenit laborare patiat̄ Et alius cunctis virtutibꝫ abſolutꝰ ſāctuſ
qꝫ ac deo proximꝰ. hūc ꝯtingi q̇buſlibet aduerſis. nefas ꝓuidētia iu
dicat. adeo vt ne corporeis quidē morbis agitari ſinat Nā vt q̇dā
me quoqꝫ excellentior ait. Uir aūt ſacerdotalis verꝰ nō laborat. ſcī
āt viri corpora ſua edificauerunt virtute Fit autē ſepe vti bonis ſum-
ma rerum regenda deferatur. vt exuberans retundatur improbitas
Alijs mixta quedā ꝑ animoꝝ q̄litate diſtribuit. Quoddā remor-

det ne lōga felicitate luxurient Alios duris agitari ſinit vt virtutes animi patiētie vſu atqꝫ exercitatōe ꝯfirment Aliȷ̄ plus equo metuunt qd̄ ferre poſſunt Aliȷ̄ plus eq̄ deſpiciūt qd̄ ferre nō pñt Hos in experimentū ſui triſtibꝫ ducit Nō nulli venerādū ſeculi nomē glorioſe precio mortis emerunt Quidā ſupplicijs inexpugnabiles exemplū ceteris pretulerūt iniunctam malis eē virtutem Que qꝫ recte atqꝫ diſpoſite ⁊ ex eoꝝ bono quibꝫ accidere videnť fiant nulla dubitatio eſt Nā illud quoqꝫ qd̄ improbis nunc triſtia nūc optata ꝓueniūt ex eiſdez duciť cauſis ac de triſtibꝫ quidem nemo miretur ꝙ eos male meritos oēs exiſtimant quoꝝ quidē ſupplicia cū ceteros ab ſceleribꝫ deterrent. tū ipos quibꝫ inuehunť emendant Leta vero magnū bonis argumentū loquunť quid de huiuſcemodi felicitate debeāt iudicare quā familiari ſepe improbis cernant In qua re illud etiā diſpenſari credo ꝙ forſitan alicuius tā preceps atqꝫ importuna natura ē vt cū eum ſcelerata potius exacerbare poſſit rei familiaris inopia huius morbo prouidentia collate pecunie remedio medetur Hic fedatā probris ꝯſcientiā ſpectās Et ſecū fortunā ſuā cōparās forſitā ptimeſcit ne rei cuius iucūdus vſus ē ſit triſtis amiſſio Mutabit igiť mores ac dū fortunā metuit amittere neqciā derelinquit Alios in clade meritā ꝑcipitauit indigne acta felicitas Quibuſdā permiſſuz puniendi ius ē vt exercitiū bonis ⁊ malis eē cauſa ſupplicij Nā vt probis atqꝫ improbis nullū fedus eſt. ita ipi inter ſe improbi nequeūt ꝯuenire. Quidni. cū a ſemetipis diſcerpentibꝫ conſcientiā vitijs quiqꝫ diſſentiāt. faciantqꝫ ſepe que cū geſſerint nō fuiſſe gerenda decernāt Ex q̄ ſepe ſumma illa ꝓuidentia protulit inſigne miraculū. vt malos mali bonos facerent. Nā dum iniqui ſibi a peſſimis quedā ꝑperi videntur. noxioꝝ odio flagrantes ad virtutis frugem. rediere dū ſe eis diſſimiles ſtudent eē q̄s oderāt Sola eſt eñ diuina vis cui mala quoqꝫ bona ſunt cū eis ꝯpetenter vtēdo alicuius boni elicit effectū Ordo eñ quidā cuncta cōplectiť vt qd̄ ab aſſignata ordinis rōne diſceſſerit. hoc idez in aliū tñ ordinē relabatur. ne quid in regno ꝓuidentie liceat temeritati Fortiſſimus in mundo deus cūcta regit cū oia ſecula preuidet ac proſpicit Neqꝫ eñ fas

eſt homini cũctas diuini opis machinas. vel ingenio cõprehẽdere.
vl' explicare ſermone Hoc tm̄ ꝓſpexiſſe ſufficiat ꝙ naturaꝝ oĩm pro
ditor deus id ad bonũ dirigẽs cũcta diſponat. dũ ea q̄ ꝓtulit in ſui ſi-
militudine retinere feſtinat. malũ oĩe de rei publice ſue terminis ꝑ
fatalis ſeriem neceſſitatis eliminet Quo fit vt in terris abundare
credunt. ſi diſponẽtẽ ꝓuidentiã ſpectes nihil vſqȝ mali eſſe ꝑpendas
Sed video iam dudũ te ⁊ pondere queſtionis oneratũ ⁊ rõnis ꝓ-
lixitate fatigatũ aliquã carminis expectare dulcedinẽ Accipe igit
hauſtum quo refectus. firmior in vlteriora contendas.

¶ Metrũ ſextum quarti libri

SI vis celſi iura tonãtis Pura ſollers cernere mente
Aſpice ſummi culmina celi Illic iuſto federe rerum
Veterem ſeruãt ſidera pacem. Nõ ſol rutilo concitus igne
Gelidũ phebes impedit axem Nec que ſummo vertice mundi
Flectit rapidos vrſa meatus. Nunqȝ occiduo lota profundo
Cetera cernẽs ſidera mergi Cupit oceano tingere flammas
Semper vicibus temporis equis. Veſper ſeras nũciat vmbras
Reuehitqȝ diem lucifer almũ Sic alternos refici curſus
Alternus amor. ſic aſtrigeris Bellũ diſcors exulat oris.
Hec concordia temꝑat equis Elementa modis. vt pugnantia
Vicibus cedãt humida ſiccis. Iungãtqȝ fidẽ frigora flammis
Pendulus ignis ſurgat in altũ Terreqȝ graues pondere ſidant
Hiſdẽ cauſis vere tepenti Spirat florifer annus odores
Aeſtas cererẽ feruida ſiccat Remeat pomis grauis autũnus
Hyemẽ defluus irrigat imber Hec tẽperies alit ac profert
Quicq̃d vitam ſpirat in orbe Eadẽ rapiens ꝯdit ⁊ aufert
Obitu mergens orta ſupremo Sedet interea cõditor altus
Rerumqȝ regens flectit habenas Rex ⁊ dominus fons ⁊ origo.
Rex ⁊ ſapiens arbiter equi Et que motu concitat ire
Siſtit retrahens ac vaga firmat Nã niſi rectos reuocãs ictus
Flexos iterũ cogat in orbes Que nũc ſtabilis ꝯtinet ordo
Diſſepta ſuo fonte fatiſcãt Hic eſt cunctis continuus amor
Repetuntqȝ boni fine teneri Quia nõ aliter durare queant

Niſi conuerſo rurſus amore Refluant cauſe que dedit eſſe

¶ Proſa ſeptima libri quarti

IAm ne igitur vides q̇d hec oīa q̄ diximus ꝯſequat̃ B. Quidnã inq̃ꝫ P. Omnē inq̇t bonā ꝓrſus eē fortunā B. Et q̇ inq̃ꝫ fieri poteſt P. Attēde inq̇t cū oīs fortuna vel iucunda vel aſpera. tū re/numerandi exercendi ve bonos. tū puniēdi corrigendiꝙ ip̄robis cā deferat̃. om̄is bona quā vel iuſtā conſtat eſſe vel vtilem. B. Nimis quidē inq̃ꝫ vera rō Et ſi quā pauloan̄ docuiſti ꝓuidentiā. fatū ve cō ſiderē firmis viribꝰ nixta ſententia Sꝫ eandeꝫ ſi placet inter eas q̄s inopinabiles pauloan̄ poſuiſti nūeremꝰ P. Et qui inq̇t? B. Quia inq̃ꝫ id hoīm ſermo cōis vſurpat ꝛ q̇dē crebro q̄rundā malā eē fortunā P. Vis ne igit̃ inq̇t pauliſper vulgi ſermonibus accedamus Ne nimium velut ab humanitatis vſu receſſiſſe videamur B. Ut placet inq̃ꝫ P. Nōne igit̃ bonū cēſes eē qđ ꝓdeſt? B. Ita ē inq̃ꝫ P. Que ṽo aut exercet aut corrigit prodeſt. B. Fateor inq̃ꝫ P. Bona igit̃ B. Quidni? P. Sꝫ hec eoꝝ eſt q̇ vel in virtute poſiti ꝯtra aſ/pera bellū gerūt. vel a vitio declinantes virtutis iter arripiūt B. Ne/gare inq̃ꝫ neq̄o P. Quid ṽo iucūda q̄ in premiū tribuit̃ bonis Nū vulgꝰ malā eē definit? B. Nequaq̃ꝫ Verū vti ē ita quoꝙ eē optimā cenſet. P. Quid reliqua que cū ſit aſp̄a ꝛ iuſto ſupplicio malos coercet Num bonā populus putat? B. Immo oīm inq̃ꝫ que excogi/tari poſſunt iudicat eē miſerrimā P. Uide igit̃ ne opinionem popu li ſequens quiddā valde inopinabile cōfecerimus B. Quid inq̃ꝫ? P. Ex his em̄ ait que cōceſſa ſunt. euenit eorum quidem qui ſunt vel in poſſeſſione. vel in prouectu. vel in adeptōe ṽtutis omnē que/cunꝙ ſit bonā. in ꝓbitate vero manentibꝰ oēm peſſimā eſſe fortunā B. Hoc inq̃ꝫ verū eſt ita tametſi nemo audiat confiteri P. Quare inq̇t ita vir ſapiens moleſte ferre nō debet. quotiens in fortune cer/tamen adducit̃. ꝛ viꝝ fortem nō decet indignari. quotiens increpuit bellicꝰ tumultꝰ Utriꝙ em̄ huic quidē glorie ꝓpagande. illi ṽo ꝯfir/mā de ſapiētie difficultas ip̄a materia ē Et q̄ etem̄ virtꝰ vocat̃ ꝙ ſuis viribꝰ nitēs nō ſup̄et̃ aduerſis Neꝙ em̄ vos in ꝓuectu poſiti virtu tis. diffluere delicijs ꝛ emarceſcere voluptate veniſtis. prelium cum

omi fortuna nimis acre cōſeritis. Ne vos aut triſtis opprimat aut
iocūda corrumpat. firmis mediū viribus occupate Quicquid aut
infra ſubſiſtit aut vltra progredit̄ habet cōtemptū felicitatis nō ha-
bet premiū laboris In vr̄a ē em̄ ſitū manu q̄lez vobis fortunā infor-
mare malitis Omis em̄ q̄ videt̄ aſpa. aut exercet. aut corrigit. aut
punit.

¶ Metrū ſeptimū libri quarti

BElla bis q̄nis opatus annis Ultor atrides phrygie ruinis
Fris amiſſos thalamos piauit Jlle dū graie dare vela claſſi
Optat. ⁊ vētos redimit cruore Exuit prem miſerūq̄ triſtis
Federat nate iugulū ſacerdos. Fleuit amiſſos ithacus ſodales
Quos ferus vaſto recubās in antro Merſit imani poliphem⁹ aluo
Sz tn̄ ceco furibūdus ore Gaudiū meſtis lachrymis rependit.
Herculē duri celebrāt labores Jlle centauros domuit ſupbos
Abſtulit ſeuo ſpoliū leoni Fixit ⁊ certis volucres ſagittis
Poma cernenti rapuit draconi Aureo leua grauior metallo
Cerberū traxit triplici catena. Uictor īmitē poſuiſſe fertur
Pabulū ſeuis dn̄m quadrigis Hydra ↄbuſto periit veneno
Fronte turbat⁹ achelous amnis Ora demerſit pudibūda ripis
Strauit antheū libycis harenis Lac⁹ Euādri ſatiauit iras
Quoſq̄ preſſur⁹ foret alt⁹ orbis Setiger ſpumis humeros notauit
Ultim⁹ celū labor irreflexo Suſtulit collo. preciūq̄ rurſus
Ultimi celū meruit laboris. Jte nūc fortes vbi celſa magni
Ducit exempli via. cur inertes Terga nudatis: ſupata tellus
Sidera donat.

¶ Finit hic liber quartus de ↄſolatōe philoſophie

¶ Jncipit liber quintus ac vltimus de ↄſolatiōe phie

¶ Proſa prima libri quinti

DJxerat. orōniſq̄ curſum ad alia q̄dā tractāda ⁊ expe-
dienda vertebat B. Tū ego Recta q̄dē inq̄ exhor-
tatio. tuaq̄ prſus auctoritate digniſſima Sz q̄ tu
dudū de puidentia queſtionē pluribꝫ aliis iplicatā
eſſe dixiſti. re experior Quero em̄ an eē aliq̄d oino. ⁊ q̄d nā eē caſum

arbitrere? P. Tum illa. Feſtino inq̄t debitū promiſſionis abſolue
re. viamq̃ tibi qua in patriā reueharis apire Hec aūt ꝛ ſi perutilia
cognitu tñ a ꝓpoſiti noſtri tramite pauliſꝑ auerſa ſunt. Uerendū/
q̃ eſt ne deuijs fatigatus ad emetiendū rectū iter ſufficere nō poſſis
B. Ne id inq̃ ꝓrſus vereare Nā q̄etis mihi loco fuerit ea q̄bꝫ max
ime delector agnoſcere Simul cū oē diſputatōis tue latꝰ īdubitata
fide ↄſtiterit. nihil de ſeq̄ntibꝫ ambigaꝛ P. Tū illa Morē inq̄t gerā
tibi ſimulq̃ ſic exorſa ē Si q̄dē inq̄t aliq̄s euentū temerario motu
nullaq̃ cauſaꝝ ↄnexiōe ꝓductū caſū eē definiat. nihil oīno caſum
eē cōfirmo. ꝛ p̄ter ſubiecte rei ſignificatōem īanē ꝓrſus eē vocē decerno
Quis em̄ coercēte ī ordinē cūcta deo. locꝰ eē vllꝰ temeritati reliquꝰ pt
Nā nihil ex nihilo exiſtere vera ſnīa ē. cui nemo vnq̃ veterū refraga
tus eſt q̄q̃ id illi nō de opante principio. ſ; de materiali ſubiecto h̄
eſt oīm de natura rōnū quaſi quoddā iecerint fundamentum At ſi
nullis ex cauſis oriaꝛ aliq̄d. id de nihilo ortū eſſe videbitur Qđ ſi h̄
fieri nequit. nec caſum quidē huiuſcemodi eē poſſibile ē qualē pau
loañ definiuimus B. Quid igiꝛ inq̃? Nihil ne eſt qđ vel caſus vel
fortuitū iure appellari q̄at? An ē aliq̄d tametſi vulgus lateat cui vo
cabula iſta ↄueniūt? P. Ariſtoteles meꝰ id (inq̄t) in phiſicis ꝛ breui
et veri ꝓpinqua rōne definiuit B. Quonā inq̃ mō P. Quotiēs ali
quid (ait) cuiuſpiā rei gr̄a geriꝛ. aliudq̃ quibuſdam de cauſis q̄ qđ
intendebaꝛ obtingit. caſus vocaꝛ. vt ſi quis colendi agri cā fodiens
humū. defoſſi auri pondus inueniat Hoc igiꝛ fortuitu quidē crediꝛ
accidiſſe. verū nō de nihilo eſt. Nā proprias cās habet quaꝝ īproui/
ſus inopinatuſq̃ ↄcurſus caſum videꝛ operatꝰ Nā niſi cultor agri
humum foderet. niſi eo loco pecuniā ſuā depoſitor obruiſſet. aurum
non eſſet inuentū He ſunt igiꝛ fortuiti cauſe compendi. qđ ex ob/
uijs ſibi ꝛ confluentibꝫ cauſis non ex gerentis intentione prouenit
Neq̃ em̄ vel qui aurū obruit. vel qui agrū exercuit. vt ea pecunia
reperireꝛ intendit. ſed vti dixi quo ille obruit. hunc fodiſſe conuenit
atq̃ cō currit Licet igitur definire caſum eſſe inopinatum ex cōfluen
tibus cauſis in his que ob aliquid geruntur euentū Cōcurrere ꝟo
atq̃ cōfluere cauſis. facit ordo ille ineuitabili cōnexione ꝓcedēs qui

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-139740-p0084-7

de ꝓuidentie fonte deſcendēs cūcta ſuis locis tꝑibuſqꝫ diſponit

¶ Metrū primū libri quinti

RUpis achimenie ſcopulis. vbi verſa ſequentem
Pectoribus figit ſpicula pugna fugax
Tygris ⁊ eufrates vno ſe fonte reſoluunt
Et mox abiunctis diſſociantur aquis
Si coeant curſumqꝫ iterum reuocent in vnum
Confluat alterni quod trahit vnda vadi
Conueniant puppes ⁊ vulſi flumine trunci
Mixtaqꝫ fortuitos implicet vnda modos
Quos tamen ipſa vagos terre decliuia caſus
Gurgitis ⁊ lapſi defluus ordo regit.
Sicque permixtis fluitare videtur habenis
Sors patitur frenos ipſaqꝫ lege meat

¶ Proſa ſecunda libri quinti

ANimaduerto inqꝫ. idqꝫ vti tu dicis ita eſſe ꝯſentio Sꝫ in hac herentiū ſibi ſerie cauſaꝝ eſt ne vlla nr̄i arbitrij libertas an ipſos quoqꝫ humanoꝝ mot⁹ animoꝝ fatalis catena ꝯſtringit P. Eſt inquit Neqꝫ eīm fuerit vlla rōnalis natura quin eidem libertas aſſit arbitrij Nā qđ rōne vti naturaliter poteſt. id habet iudiciū q̄ q̄dqꝫ diſcernat ꝑ ſe igit̄ fugienda optanda ve dinoſcit. Qđ vero q̄s optandū eē iudicat petit Refugit vero qđ eſtimat eē fugiendū Quare quib⁹ ineſt rō. ipſis etiā ineſt volendi nolendiqꝫ libertas Sꝫ hāc nō in omnib⁹ equā eē ꝯſtituo. Nā ſupnis diuiniſqꝫ ſubſtantijs ⁊ ꝑſpicax iudiciū ⁊ incorrupta voluntas. ⁊ efficax optatoꝝ. preſto ē poteſtas Hūanos vero alias liberiores quidē eſſe neceē eſt cū ſe in mentis diuine ſpeculatōe ꝯſeruant Minus vero cū dilabunt̄ ad corpa minuſqꝫ etiā terrenis artubus colligant̄ Extrema vo eſt ſeruitus cū vitijs dedite a rōnis ꝓprie poſſeſſiōe ceciderit Nā vbi oculos a ſumme luce veritatis ad inferiora ⁊ tenebroſa deiecerint mox inſcitie nube caligant̄ ꝑnitioſis turbant̄ affectib⁹ Quib⁹ accedendo ꝯſentiendoqꝫ quā inuexere ſibi adiuuant ſeruitutē ⁊ ſunt quodāmodo propria libertate captiue Que tn̄ ille ab eterno cūcta ꝓſpiciēs ꝓuidētie

cernit intuit⁹ ⁊ ſuis q̄q3 meritis predeſtinata diſponit. oīa videt ⁊ oīa audit ¶ Metrū ſecundū libri quinti

Puro clarū lumie phoebū Melliſluī canit oris homerus
Qui tn̄ intima viſcera terre Non valet aut pelagi radiorum
Infirma prorumpere luce Haud ſic magni conditor orbis
Huic ex alto cūcta tuēti Nulla terre mole reſiſtunt
Nō nox atris nubibꝫ obſtat Uno mentis cernit in ictu
Que ſint que fuerint veniantq3 Que(q3 reſpicit oīa ſolus)
Uerū poſſis dicere ſolē. ¶ Proſa tertia libri quinti

TUm ego. En inq̄3 difficiliori rurſus ambiguitate ꝯfundor. P. Que nā inq̄t iſta ē. iā enī q̄bꝫ ꝑturbare ꝯiecto B. Nimiū inq̄3 aduerſare ac repugnare videt̄ prenoſcere vniuerſa deū. ⁊ eē vllū libertatis arbitriū Nā ſi cuncta ꝓſpicit deus neq3 falli vllo mō poteſt. euenire neceſſe eſt qđ ꝓuidentia futurum eē preuiderit Quare ſi ab eterno nō facta hominū modo ſed etiā conſilia voluntateſq3 prenoſcit. nulla erit arbitrij libertas. Neq3 enī vel factum aliud vllum vel quelibet exiſtere poterit voluntas. niſi quam neſcia falli prouidētia diuina preſenſerit. Nam ſi aliorſum q̄3 prouiſe ſunt detorqueri valent non iam erit futuri firma preſcientia ſed opinio potius incerta quod de deo credere nefas iudico. Neq3 enī illam ꝓbo rōnem qua ſe quidā credūt hunc queſtionis nodū poſſe diſſoluere. Aiunt enī nō ideo q̄d eē euentuꝝ qm̄ id ꝓuidentia futurū eē ꝓſpexerit. ſed econtrario potius. qm̄ quod futurū eſt diuinā ꝓuidentiā latere nō poſſe Eoq3 modo neceſſarium ē hoc in contrariam relabi partem Neq3 enī neceſſe eſſe contingere que prouidētur ſed neceſſe eſſe que futura ſunt prouideri Quaſi vero que cuiuſq3 rei cauſa ſit preſcīētia ne futurorum neceſſitas ſit. aut futurorū nec̄citas cauſa prouidentie laboretur At non illud demonſtrare nitamur quoq3 modo ſe habeat ordo cauſarum. neceſſarium eē euentum preſcitarum rerum etiam ſi preſcientia futuris rebꝫ eueniendi neceſſitatem non videatur inferre Etenī ſi quiſpiam ſedeat. opinionem que eū ſedere ꝯiectat. verā eſſe necē eſt At econuerſo rurſus ſi de quopiam vera ſit opinio. quoniā ſedet. eum ſedere neceſſe eſt In vtroq3 igitur neceſſitas ineſt. in hoc

quidē ſedendi. at v̄o in altero veritatis Sȝ nō iccirco q̄ſqꝫ ſedet q̄/
niā v̄a ē opinio. ſȝ hec potius vera ē. q̄m quempiā ſedere p̄ceſſit Jta
cū cā veritatis ex altera pte ꝓcedat. ineſt tn̄ cōis in vtraqꝫ necc̄itas
Similia de ꝓuidentia futuriſqꝫ rebus rōcinari oportet Nam ſi ic/
circo q̄m futura ſunt prouidentur. non vero ideo q̄m prouidentur
eueniunt. nihilominus tn̄ a deo vel ventura prouideri. vel prouiſa
euenire neceſſe eſt. quod ad perimendam arbitrij libertatē ſolū ſatis
eſt Jam vero q̄ꝫ prepoſterū eſt. vt eterne preſcientie temporaliū rez
euentus cauſa eē dicat̄ Quid eſt autem aliud arbitrari ideo deum fu
tura quoniā ſunt euentura prouidere. q̄ꝫ putare que olim acciderūt
cauſam ſumme illius eſſe prouidentie Ad hec. ſicuti cū quid eē ſcio
idipſum eſſe neceſſe eſt. ita cū quid futurum noui. idipſum futurū
eſſe neceſſe eſt Sic fit igitur vt euentus preſcite rei nequeat euitari
Poſtremo ſi quid aliquis alioꝛſum q̄ꝫ ſeſe res habet exiſtimet. id nō
modo ſcientia non eſt. ſed eſt opinio fallax a ſcientie veritate longe
diuerſa. Quare ſi quid ita futurum eſt vt eius certus ac neceſſarius
non ſit euentus. id euēturū eē preſciri qui poterit? Sicut em̄ ſciētia
ipſa impermixta eſt falſitati. ita id quod ab ea concipit̄ nequit. Ea
nanqꝫ cauſa eſt cur mendacio ſcientia careat. q̄ꝛ ſe ita rem quāqꝫ ha/
bere neceſſe eſt vti eam ſeſe habere ſcientia comprehendit Quid igit̄
Quo nam modo deus hec incerta futura prenoſcit? Nam ſi ineui/
tabiliter euentura cenſet. que etiā non euenire poſſibile eſt fallitur.
qḋ ſentire non modo nefas eſt ſed etiam voce proferre Aut ſi ita ſunt
vti ea futura eē decernit. vt eque vl' fieri ea vl' nō fieri poſſe cognoſcat
que eſt hec p̄ſcientia q̄ nihil certū. nihil ſtabile ꝯprehendit? Aut q̄d
hoc refert vaticinio illo ridiculo tyreſie. quicq̄d dicam aut erit aut
non erit Quid etiā diuina prouidentia humana opinione preſtite
rit ſicuti homines incerta iudicāt q̄ꝝ ē incert⁹ euent⁹ Qḋ ſi apḋ il/
lū rez oim̄ certiſſimū fontē nihil icerti eē p̄t. cert⁹ eoꝝ ē euēt⁹ q̄ futu
ra firmiter ille p̄ſcierit Quare nulla eſt hūanis ꝯſilijs actionibuſqꝫ
libertas. quas diuina mens ſine falſitatis errore cuncta proſpiciens
ad vnum alligat ⁊ conſtringit euentum. quo ſemel recepto quantus
occaſus humanarum rerum conſequatur liquet. Fruſtra enim

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-139740-p0087-4

bonis maliſqꝫ premia pene ve proponūt. que nullus meruit liber ac volūtarius motus aiorū Jdcꝫ ꝙ oim videbit iniquiſſimū qd nunc equiſſimū iudicat Uel puniri improbos vel remunerari probos quos ad alterutrū non propria mittit volūtas ſ; futuri cogit certa neceſſitas Nec vicia igit nec virtutes quicqꝫ fuerint ſ; oim meritoꝝ potiꝰ mixta atqꝫ indiſcreta cōfuſio Quoqꝫ nihil ſceleratius excogitari poteſt cū ex prouidentia rerū ois ordo ducat nihilqꝫ liceat conſilijs humanis fit vt vitia queqꝫ noſtra ad bonoꝝ omniū referātur auctorem Igit nec ſperandi aliquid nec deprecandi vlla rō ē Quid eni vel ſperet quiſqꝫ vel etiā deprecetur. qn optanda oia indeflexa ſeries cōnectit Auferet igit vnicū illud inter homines deumqꝫ ꝯmerciū ſperandi ſc; ⁊ deprecandi Si quidē iuſte humilitatis precio ineſtimabilē vicem diuine gratie promeremur. qui ſolus modus eſt quo cū deo colloqui hoies poſſe videātur illiqꝫ īacceſſibili luci priꝰ quoqꝫ qꝫ impetrent ipa ſupplicandi rōne ꝯiūgi. q ſi recepta futuroꝝ neceſſitate. nihil viriū habere credant. qd erit q ſummo illi rerū pncipi ꝯnecti atqꝫ adherere poſſimus Quare nece erit hūanū genus (vti paulo aā cātabas) diſſeptū atqꝫ diſiūctū ſuo fonte fatiſcere.

¶ Metrū tertiū libri quinti

QUe nā diſcors federe rerū Cauſa reſoluit. quis tanta deus
Ueris ſtatuit bella duobus Ut que carptim ſingula cōſtēt
Eadē noluit mixta iugari. An nulla eſt diſcordia veris
Sempqꝫ ſibi certa coherent. Sed mens cecis obruta membris
Nequit oppreſſo luminis igne Rerum tenues noſcere nexus
Sed cur tanto flagrat amore Ueri tectas reperire notas.
Scit ne quod appetit anxia noſſe S; quis nota ſcire laborat
Et ſi neſcit quid ceca petit Quis eni quicqua neſcius optet
Aut quis valeat neſcita ſequi Quo ve inueniat quis repertam
Queat ignarus noſcere formā An cum mentem cerneret altam
Pariter ſummā ⁊ ſingula norat Nunc membroꝝ condita nube
Non in totū eſt oblita ſui Summāqꝫ tenet ſingula perdens
Igit quiſquis vera requirit Neutro eſt habitu nā neqꝫ nouit
Nec penitus tamen oia neſcit S; quā retinēs meminit ſummam

Conſulit alta viſa retractans
Ut ſeruatis queat oblitas. addere partes

¶ Proſa quarta libri quinti

TUm illa. vetus inq̄t hec ē de prouidentia q̄rela Marcoqꝫ Tul-
lio (cū diuinatōem diſtribuit) vehementer agitata tibiqꝫ ipſi
res diu ꝑſus multūqꝫ q̄ſita. ſꝫ haud q̄q̄ꝫ ab vllo veſtrū hacten⁹ ſa-
tis diligenter ac firmiter expedita Cui⁹ caliginis cā eſt ꝙ hūane rō-
cinatōis mot⁹ ad diuie p̄ſcientie ſimplicitatē nō p̄t admoueri Que
ſi vllo mō cogitari queat nihil ꝑſus relinquet̄ ābigui Qđ ita demū
patefacere atqꝫ expedire tentabo ſi prius ea qb⁹ moueris expendero
Quero em̄ cur illā ſoluētiū rōnē min⁹ efficacē putes q̄ q: p̄ſciam nō
eē futuris reb⁹ cām necitatis exiſtimat nihil īpediri p̄ſciētia arbitrij
libertatē putat. Nū em̄ tu aliunde argumētū futuroꝝ necitatis tra-
his. niſi ꝙ ea q̄ p̄ſciunt̄ nō euenire nō poſſunt Si igitur p̄notio nul-
lam futuris reb⁹ adijcit necitatē (qđ tu etiā paulo an̄ fatebare) quid
eſt qđ voluntarij exitus rerū ad certū cogant̄ euentū Etem̄ poſitōis
gr̄a vt quid ꝯſequat̄ aduertas Statuamus nullam eē preſcientiam
Nū igitur (quātū ad hoc attinet) que ex arbitrio eueniunt ad neceſſi-
tatē coguntur. B. Minime P. Statuamus iterum eſſe. ſed nihil
rebus neceſſitatis iniungere. manebit (vt opinor) eadem volunta-
tis integra atqꝫ abſoluta libertas Sꝫ preſcientia inquies tametſi fu-
turis eueniendi neceſſitas nō eſt. ſignū tn̄ eſt necario ea eſſe ventura
Hoc igit̄ mō etiā ſi precognitio nō fuiſſet. necarios futuroꝝ exitus
eſſe conſtaret. Om̄e etem̄ ſignū tm̄ quid ſit oñdit nō vero efficit qđ
deſignat Quare demonſtrandū prius ē nō nihil ex necitate ꝯtingere
vt prenotōnem ſignū eē huius necitatis appareat. alioquin ſi hec
nulla eſt nec illa quidē eius rei ſignū poterit eſſe que nō eſt. Jā vero
probatōem firma rōne ſubnixā ꝯſtat. nō ex ſignis neqꝫ petit̄ extrin-
ſecus argumentis. ſꝫ ex prouenientib⁹ necarijſqꝫ cauſis eē ducendaꝫ
Sꝫ qui fieri p̄t vt ea nō ꝓueniant q̄ futura eſſe ꝓuident̄. P. Quaſi
vero nos ea q̄ ꝓuidentia futura eē prenoſcit nō euentura credamus

ac nõ illud potius arbitremur licet eueniant. nihil tñ vt euenirent
ſui natura neceſſitatis habuiſſe Quod hinc facile ꝑpendas licebit
Plura etem̃ dum fiunt ſubiecta oculis intuemur. vt ea q̃ in qua-
drigis moderandis atq; flectẽdis facere ſpectãtur aurige. atq; ad
hunc modum ⁊ cetera. Nũ igitur quicq; illoꝝ ita fieri neceſſitas
vlla cõpellit. B. Minime. P. Fruſtra eñ eſſet artis effectus ſi oĩa
coacta mouerentur Que igitur cum fiunt carent exiſtendi neceſſi-
tate eadem priuſq; fiant ſine neceſſitate futura ſunt. Quare ſunt
quedam euẽtura quorum exitus ab om̃i neceſſitate abſolutus ſit
Nam illud quidem nullum arbitror eſſe dicturũ qḋ que nũc fiũt
priuſq; fierent euentura nõ fuerint Hec igitur precognita liberos
habent euentus. Nam ſicut ſcientia preſentiũ rerum nihil his que
fiunt. ita p̄ſcia futuroꝝ nihil his q̃ ventura ſunt neceſſitatis ĩpor-
tat. Sed hoc inquis ipm dubitatur. An eaꝝ rerum q̃ neceſſarios
exitus nõ habent. vlla poſſit eſſe p̄notio. Diſſonare etem̃ videtur
putaſq; ſi ꝓuideantur ꝯſequi neceſſitatẽ. ſi neceſſitas deſit minime
preſciri. nihilq; ſcientia cõprehendi poſſe niſi certum. Quod ſi q̃
incerti ſunt exitus. ea quaſi certa ꝓuidentur. opinionis id eſſe cali
ginem nõ ſcientie veritatem Aliter eñ ac ſe ſe res habeat arbitrari
ab integritate ſcientie credis eſſe diuerſum. Cuius erroris cauſa ẽ
ꝙ oĩa que quiſq; nouit ex ipoꝝ tm̃ vi atq; natura cognoſci eſtimat
que ſciũtur qḋ totum contra eſt. Om̃e eñ qḋ cognoſcitur nõ ſm̃
ſui vim. ſed ſm̃ cognoſcentiũ potius ꝯprehẽditur facultatem Nã
vt hoc breui liqueat exemplo. vnam eandẽq; corporis rotundita
tem aliter viſus. aliter tactus agnoſcit. Jlle eminus manẽs totum
ſimul iactis radijs intuetur. hic vero coherens orbi atq; ꝯiũctus.
circa ipm motus ambitum rotunditatẽ partibus comprehendit
Jpſum quoq; hoĩem aliter ſenſus. aliter imaginatio. aliter rõ. ali-
ter intelligentia intuetur. Senſus eñ figuram in ſubiecta mate-
ria ꝯſtitutam]. imaginatio vero ſolam ſine materia iudicat figu-
ram. Ratio vero hanc quoq; trãſcendit ſpeciemq; ipam q̃ ſingula
ribus ineſt vniuerſali ꝯſideratõne ꝑpendit. Intelligentie ṽo celſi-

oꝛ oculus extitit. ſupgreſſa nãq; vniuerſitatis ambitum ipſam illã ſimplicem formam pura mentis acie ꝯtuetur. In quo illud maxime cõſiderandũ eſt. Nam ſuperioꝛ vis cõpꝛehendendi amplectitur inferioꝛẽ. inferioꝛ vero ad ſupioꝛem nullo mõ ꝯſurgit. Neq; eñ ſenſus extra materiã valet vel vniuerſales ſpecies imaginatio cõtuetur vel ratio capit ſimmplicem formã. ſed intelligẽtia quaſi deſup ſpectans ꝯcepta forma q̃ ſubſunt etiam cuncta dijudicat. ſ; eo modo quo formã ipſam q̃ nulli alij nota eſſe poterit cõpꝛehendit. Nam ꝛ ratõnis vniuerſum ꝛ imaginatõnis figuram ꝛ materiale ſenſibile cognoſcit. Nec ratõne vtens nec imaginatõne nec ſenſibus. ſed illo vno ictu mẽtis formaliter. vt ita dicam. cuncta ꝓſpiciens. Ratio quoq; cum q̇d vniuerſale reſpicit. nec imaginatione nec ſenſibus vtens imaginabilia vel ſenſibilia cõpꝛehendit Hec eſt eñ que ꝯceptõnis ſue vniuerſale ita definit. Homo ẽ aĩal bipes rõnale. que cũ vniuerſalis notio ſit. tamẽ imaginabilẽ ſenſibilemq; eſſe rem nullus ignoꝛat. qḋ illa nõ imaginatõne vel ſenſu ſed in rationali conceptõne ꝯſiderat. Imaginatio quoq; tametſi ex ſenſibus viſendi formandiq; figuras ſumpſit exoꝛdium. ſenſu tamẽ abſente ſenſibilia queq; colluſtrat. nõ ſenſibili. ſed imaginaria ratõne iudicandi. Uides ne igitur vt in cognoſcendo cuncta ſua potius facultate q̃ eoꝛum que cognoſcũtur vtantur. Neq; id iniuria. Nam cum om̃e iudicium iudicantis actus exiſtat. neceſſe eſt vt ſuam quiſq; operã nõ ex aliena. ſ; ex ꝓpꝛia ptãte ꝑficiat

¶ Metrum quartũ libꝛi quinti

Quondã poꝛticus attulit Obſcuros nimiũ ſenes
Qui ſenſus ꝛ imagines E coꝛpoꝛibus extimis
Credant mentibus impꝛimi Ut quondam celeri ſtylo
Mos eſt equoꝛe pagine Que nullas habeat notas
Pꝛeſſas figere litteras. Sed mens ſi pꝛopꝛijs vigens.
Nihil motibus explicat Sed tantũ patiens iacet
Notis ſubdita coꝛpoꝛum Caſſaſq; in ſpeculi vicem

Rerū reddit imagines Unde hec ſic animis viget
Cernens oīa notio. Que vis ſingula proſpicit
Aut que cognita diuidit. Que diuiſa recolligit
Alternūqꝫ legens iter Nunc ſummis caput inſerit
Nunc decidit in infima Tum ſeſe referens ſibi
Ueris falſa redarguit Hec eſt efficiens magis
Longe cauſa potentior Quā que materie modo
Impreſſas patitur notas Precedit tn̄ excitans
Ac vires animi mouens Unio in corpore paſſio
Cum vel lux oculos ferit Uel vox aurib9 inſtrepit
Tum mentis vigor excitus Quas intus ſpecies tenet
Ad motus ſimiles vocans Notis applicat exteris
Introrſum reconditis Formis miſcet imagines

¶ Proſa quinta libri quinti

QUod ſi in corporibus ſentiendis quāuis afficiant inſtrumēta ſenſuū forinſecus obiecte qualitatis. animi quoqꝫ agentis vigorem paſſio corporis antecedat. que in ſe actū mentis ꝓuocet excitetqꝫ interim quieſcentes intrinſecus formas. ſi in ſentiēdis inqꝫ corporibus animus non paſſione inſignitur. ſed ex ſua vi ſubiectā corpori iudicat paſſionē. q̄to magis ea que cunctis corporū affectionibus abſoluta ſunt in diſcernendo nō obiecta extrinſecus ſequūt. ſed actum ſue mentis expediunt Hac itaqꝫ ratione multiplices cognitiones diuerſis ac differētibus ceſſere ſubſtāntijs Senſus enī ſolus cunctis alijs cognitōibus deſtitut9 immobilibus animātib9 ceſſit. quales ſunt cōche maris. queqꝫ alia ſaxis herentia nutriuntur Imaginatio vero mobilibus beluis quibus iā ineſſe fugiendi appetendi ve aliquis videt affectus Ratio vero humani tm̄ generis eſt. ſicuti intelligentia ſola diuini Quo fit vt ea noticia ceteris preſtet quo ſuapte natura nō mō ꝓpriū. ſed ceterarū quoqꝫ noticiarū ſubiecta cognoſcit Quid igit ſi ratiocinatiōi ſenſus imaginatioqꝫ refragentur nihil eſſe illud vniuerſale dicentes. qd̄ ſeſe intueri rō putat

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-139740-p0092-6

Quod em̄ ſenſibile, vel imaginabile eſt. id vniuerſum eſſe nō poſſe
aut igitur ratōnis verum eſſe iudiciū. nec quicq̄ eſſe ſenſibile aut
quoniā ſibi notum ſit plura ſenſibus ⁊ imaginatōni eſſe ſubiecta.
inanem ꝯceptōnem eē ratōnis. que qđ ſenſibile ſit ac ſingulare q̄
ſi quoddam vniuerſale conſideret. Ad hec Si ratio cōtra reſpon
deat ſe q̇dem ⁊ quod ſenſibile ⁊ qđ imaginabile ſit vniuerſitatꝭ ra
tione conſpicere. Illa vero ad vniuerſitatis cognitōnem aſpirare
nō poſſe quoniā eorum notio corporales figuras nō poſſit exce-
dere. De rerum vero cognitōne firmiori potius ꝑfectioriqȝ iudi-
cio eſſe credendum. In hmōi igitur lite nos, quibus tam ratioci-
nandi q̄ȝ imaginādi etiam ſentiendiqȝ vis ineſt. nōne ratōis po
tius cauſam ꝓbaremus. Simile ē ꝙ humana ratio diuinā intelli
gentiā futura niſi vt ipa cognoſcit nō putat intueri. Nā vti diſſe
ris ſi qua certos ac neceſſarios habere nō videantur euētus. ea cer
te euentura p̄ſciri nequeunt. Harum igitur nulla ē p̄ſcientia. quā
ſi etiam in his eſſe credamus nihil erit qđ nō ex neceſſitate ꝓueni
at. Si igitur vti ratōnis ꝑticipes ſumus. ita diuine iudiciū men
tis habere poſſemus. ſicut imaginatōnem ſenſumqȝ ratōni cede
re oportere iudicauimus. ſic diuine ſeſe menti humanā ſummitte
re ratōnem iuſtiſſimū cenſeremus. Quare in illius ſumme intelli-
gentie cacumen ſi poſſumus erigamur. Illic em̄ te ratio videbit.
quod in ſe non poteſt intueri. Id aūt eſt q̄nam modo etiam que
certos exitus nō habent. certa tamē videat ac diffinita prenotio ne
qȝ id ſit opinio. ſed ſumme potius ſcientie nullis terminis inclu-
ſa ſimplicitas.

¶ Metrum quintum libri quinti

Quam varijs terras animalia permeant figuris
Namqȝ alia extento ſunt corpore pulueremqȝ verrunt
Continuumqȝ trahunt vi pectoris incitata ſulcum
Sunt quibus alarum leuitas vaga verberet ventos
Et liquido longi ſpacia etheris enatet volatu
Hec preſſiſſe ſolo veſtigia greſſibus gaudent

Vel virides campos tranſmittere vel ſubire ſyluas
Que varijs videas licet omnia diſcrepare formis
Prona tamē facies hebetes valet ingrauare ſenſus.
Unica gens hominū celſum leuat altius cacumen
Atqꝫ leuis recto ſtat corpore deſpicitqꝫ terras
Hec niſi terrenus male deſipis admonet figura
Qui recto celum vultu petis exeriſqꝫ frontem
In ſublime feras. animū quoqꝫ ne grauata peſſum
Inferior ſi dat mens corpore celſius leuato.

¶ Proſa ſexta ⁊ vltima.

QVoniā igitur vti paulo ante monſtratū eſt omē qđ ſcitur. nō ex ſua. ſed ex cōprehendentiū natura cognoſcitur. intueamur nunc quantū fas eſt quis ſit diuine ſubſtantie ſtatus. vt que nam etiam ſcientia eius ſit poſſimus agnoſcere. Deum igitur eternum eſſe cunctorum ratōne degentiū cōmune iudiciū eſt. Quid ſit igitꝛ eternitas cōſideremus. hec enī nobis naturam pariter diuinā ſciētiamqꝫ patefaciet. Eternitas igitur eſt interminabilis vite tota ſimul ⁊ ꝑfecta poſſeſſio. Quod ex collatōne temporaliū clarius liquet. Nam quicqđ viuit in tempore id p̄ſens a p̄teritis in futura ꝓcedit. Nihilqꝫ eſt in tēpore cōſtitutum. qđ totum vite ſue ſpaciū pariter poſſit amplecti. Sed craſtinū quidem nondū apprehendit. heſternū vero iam ꝑdidit. In hodierna quoqꝫ vita non amplius viuitis ꝙ̄ in illo mobili tranſitorioqꝫ momento. Qđ igitur tēporis patitur ꝯditōnem licet illud (ſicut de mūdo cēſuit Ariſtoteles) ne ceperit vnqꝫ eē. nec deſinat. vitaqꝫ eius cum tēpꝛis infinitate tendatur. nondū tamē tale eſt vt eternū eē iure credatꝛ. Nō enī totum ſimul infinite. licet vite ſpaciū cōprehendit atqꝫ cōplectitur. ſed futura nondū tranſacta iam nō habet. Quod igitꝛ interminabilis vite plenitudinē totam pariter ꝯprehendit ac poſſidet cui neqꝫ futuri quicqđ abſit nec p̄teriti fluxerit. id eternum eē iure ꝑhibetur. Idqꝫ neceſſe ē ⁊ ſui ꝯpos p̄ns ſibi ſemꝑ aſſiſtere ⁊ infinitatē mobilis tꝑis habere p̄ſentem. Unī qđam nō recte q cū au-

Dixit viſum Platoni mundū hunc nec habuiſſe initiū tpis. nec
habiturū eē defectum hoc modo ꝯditori ꝯditum mūdum fieri co
eternum putant. Aliud eſt eīm per interminabilē duci vitam qḋ
mundo Plato tribuit. aliud interminabilis vite totam pariter
ꝯplexam eſſe pn̄tiam qḋ diuine mentis ꝓprium eſſe manifeſtum
eſt. Neq̧ deus conditis rebus antiq̄or videri debet temporis quā
titate. ſed ſimplicis potius ꝓprietate nature. Hunc eīm vite īmo
bilis pn̄tariū ſtatum infinitus ille temporaliū rerum mot⁹ imi-
tatur. Cumq̧ eum effingere atq̧ equare nō poſſit. ex īmobilitate de
ficit in motum ⁊ ex ſimplicitate pn̄tie decreſcit in infinitā futuri
ac p̄teriti quātitatē. Et cum totam pariter vite ſue plenitudinē ne
queant poſſidere hoc ipo q̄ aliquo modo nunq̄ eſſe deſinit. illud
qḋ implere atq̧ exprimere nō poteſt aliquatenus videtur emula
ri. alligans ſe ad qualemcūq̧ preſentiam huius exigui voluciſq̧
momenti. Que quoniā manentis illius pn̄tie quādā geſtat ima
ginem. q̇buſcunq̧ ꝯtigerit id preſtat vt eſſe videantur. Quoniā
vero manere nō potuit. īfinitū temporis iter arripuit. Eoq̧ mō fa
ctum eſt. vt ꝯtinuaret vitam eūdo cuius plenitudinē cōplecti nō
valuit ꝑmanendo. Itaq̧ ſi digna rebus nomina velimus impo
nere Platonē ſequentes deum q̇dem eternū mundū vero dicam⁹
eē ꝑpetuum. Quoniā igitur oīe iudicium ſcḋm ſui naturam que
ſibi ſubiecta ſunt cōprehendit. Eſt aūt deo ſemꝑ eternus ac pn̄ta
rius ſtatus. Scientia quoq̧ eius omnē temporis ſupgreſſa mo-
tionem in ſui manet ſimplicitate pn̄tie. infinitaq̧ p̄teriti ac futu
ri ſpacia cōplectens omnia quaſi iam gerantur in ſua ſimplici cog
nitione ꝯſiderat. Itaq̧ ſi p̄ſcientiā penſare velis que cūcta dinoſcit
nō eē p̄ſcientiā quaſi futuri. ſed ſcientiā nunq̄ deficientis inſtantie
rectius eſtimabis. Unde nō p̄uidentia. ſed ꝓuidentia potius dr̄.
q̄ porro ab rebus infimis conſtituta quaſi ab excelſo rerum cacu-
mine cuncta proſpiciat. Quid igitur poſtulas vt neceſſaria fiant
que diuino lumine luſtrentur. cum ne homīes q̇dem neceſſaria fa
ciant eē que videant. Nū eīm q̄ pn̄tia cernis aliquā eis neceſſitatē

tuus addit intuitus. B. Minime. P. Atq̄ ſi eſt diuini humaniq̄
q3 p̄ſentis digna collatio. vti vos veſtro hoc tꝑario pn̄ti quedam
videtis. ita ille oīa ſuo cernit eterno. Quare hec diuina p̄notio na
turam rerum ꝓprietatēq3 nō mutat. Taliaq3 apud ſe p̄ſentia ſpe/
ctat qualia in tempoꝛe olim futura ꝓueniant. nec rerum iudicia cō
fundit vnoq3 ſue mentis intuitu tam neceſſario q̄3 non neceſſa/
rio ventura dinoſcit. Sicuti vos cum pariter ambulare in terra
hominē ꝛ oꝛiri in celo ſolem videtis. q̄3q̄3 ſimul vtrūq3 ꝯſpectum
tamē diſcernitis. Et hoc voluntariū. illud eē necarium iudicatis
Ita igiꝛ cuncta deſpiciēs diuin⁹ intuitus q̄litatē reꝝ minime ꝑtur
bat. apud ſe q̇dem p̄ſentiū ad ꝯditōnem vero tꝑis futuraꝝ. Quo
fit vt hoc nō ſit opinio. ſed veritate potius nixa cognitio. cū exitu
rum quid eē cognoſcit qđ idem exiſtēdi necitate carere nō neſciat
Hic ſi dicas Qđ euenturū deus videt id euenire nō poſſe. qđ aūt
nō poteſt nō euenire id ex necitate dicas ꝯtingere. neq3 ad hoc no
men necitatis aſtringas. Fateboꝛ rem q̇dem ſolidiſſime veritatis.
ſed cui vix aliquis niſi diuini ſpeculatoꝛ acceſſerit. Reſpondebo
nanq3 idem futurū cum ad diuinā notionē referꝛ necarium. cum
vero in ſui natura ꝑpendiꝛ. liberū pꝛoꝛſus atq3 abſolutū videri.
Due ſunt eīn necitates ſimplex vna veluti qđ nece eſt. oīes ho/
mines eē moꝛtales Altera ꝯditōnis. vt ſi aliquē ambulare ſcias.
eum ambulare nece eſt. Qđ eīn quiſq3 nouit id eē aliter ac notum
eſt nequit. Sed hec ꝯditio minime ſecum illam ſimplicitatē tra/
hit. Hanc eīn necitatē nō ꝓpꝛia facit natura. ſed ꝯditōis adiectio
Nulla eīn necitas cogit incedere volūtarie gradientē. q̄3uis eum
tū cum gradiꝛ incedere necariū ſit. Eodē igiꝛ modo ſi quid ꝓuidē
tia p̄ſens videt id eē nece eſt. tametſi nullā habeat nature necitatē.
Atq̄ deus ea futura q̄ ex arbitrij libertate ꝓueniūt p̄ſentia ꝯtuetur
Hec igiꝛ ad intuitū relata diuinū necaria fiunt ꝑ ꝯditōnem diui/
ne notionis ꝑ ſe v̓o ꝯſiderata. ab abſoluta nature ſue libertate non
deficiūt. Fient igiꝛ ꝓculdubio cuncta q̄ futura de⁹ eē p̄noſcit. Sed
eoꝝ q̇dā de libero ꝓficiſcūꝛ arbitrio. q̄ q̄3uis eueniāt exiſtēdo tā ꝓ/

priam naturam nõ admittunt. quia priuſqꝫ fierent etiam nõ eue/
nire potuiſſent. Quid igitur refert nõ eſſe neceſſaria cum propter
diuine ſcientie conditõnem modis om̄ibus neceſſitatis inſtar eue
niant. Hoc ſcꝫ. qꝰ ea q̄ pauloante ꝓpoſui ſol oriens ⁊ gradiens ho/
mo. que dum fiunt nõ fieri nõ poſſunt. eorum tamẽ vnum prius
quoqꝫ q̄ꝫ fieret neceſſe erat exiſtere. alterum vero minime. Ita etiã
que preſentia deus habet. ꝓculdubio exiſtunt. Sed eorum hoc q̄/
dem de rerum neceſſitate deſcendit. illud vero de poteſtate fecientiũ
Haud igitur iniuria diximus hec ſi ad diuinam noticiam refe/
rantur neceſſaria ſi per ſe cõſiderentur neceſſitatis eſſe nexibus ab
ſoluta. Sicuti omne qꝺ ſenſibus patet. ſi ad ratõem referas. vni/
uerſale eſt. ſi ad ſeip̄m reſpicias ſingulare. Sed ſi inquies. In mea
poteſtate ſitum eſt mutare ꝓpoſitum. euacuabo ꝓuidentiam. cũ/
qꝫ illa prenoſcit forte mutauero Reſpondebo Propoſitum te qui/
dem tuum poſſe deflectere. ſed quoniã ⁊ id te poſſe. ⁊ an facias quo
ve conuertas. preſens prouidentie veritas intuetur. diuinam te
p̄ſcientiam nõ poſſe vitare. ſicuti p̄ſentis oculi effugere nõ poſſis
intuitum. q̄uis te in varias actões libera voluntate conuertas
Quid igitur inquies. Ex mea ne diſpoſitõne ſcientia diuina mu/
tabitur. vt cum ego nunc hoc. nunc illud velim. illa quoqꝫ noſcen
di vices alternare videaꝶ. B. Minime. P. Omne nãqꝫ futurũ di/
uinus p̄currit intuitus ⁊ ad p̄ſentiam ꝓprie cognitõis retorquet
ac reuocat Nec alternat (vt tu eſtimas) nunc hoc nũc illud p̄noſcẽ
di vices. ſed vno ictu mutatõnes tuas manens preuenit atqꝫ cõ/
plectitur Quã cõprehendendi om̄ia viſendiqꝫ p̄ſentiam nõ ex fu/
turarũ prouentu rerum. ſed ex propria deus ſimplicitate ſortitus
eſt. Ex quo illud quoqꝫ ſoluitur qꝺ pauloante poſuiſti. indignum
eſſe. ſi ſcientie dei cauſam futura noſtra preſtare dicãtur. hec em̄ ſci/
entie vis p̄ſentaria notione cuncta cõplectens rebus modum om
nibus ip̄a conſtituit. nihil vero poſteribꝫ debet. Quare cum ita
ſint manet intemerata a mortalibus arbitrij libertas. Nec inique
leges ſolutis oim̄ neceſſitate voluntatibus premia penaſqꝫ pro/

poſſunt. Manet etiam ſpectator deſuper cunctorum preſcius deus. viſioniſque eius preſens ſemper eternitas cum noſtrorum actuum futura qualitate concurrit bonis premia. malis ſupplicia diſpenſans Nec fruſtra ſunt in deo poſite ſpes preceſque. que cum recte ſint inefficaces eſſe non poſſunt. Auerſamini igitur vitia. colite virtutes. ad rectas ſpes animum ſubleuate. humiles preces in excelſa porrigite Magna vobis eſt (ſi diſſimulare non vultis) neceſſitas indita probitatis. cum ante oculos agitis iudicis cuncta cernentis

¶ Diuinum Boetii de conſolatione opus mille in locis a quibuſdam deprauatum Anno iam. M.ccccc.xi. tertio Nonas Febru. Colonie in laudatiſſima officina ingenuorum filiorum Quentell. longe politius atque perfectius eſt exaratum

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-139740-p0099-9

Regum quidam diadema gestat
Temporum vates bonus et propheta
Miles auratus gerens atque calcar
Dic mihi quis sit.

Ipse maternus gerens et rotundus
est nitidis [illegible]
Ventre pressit ~~[illegible]~~ nec habens caput
Nec cetera membra atque nulla
Dic mihi quis sit

Unde natura melius sancte
Accipit caput atque figura
Fit fortis mortis filiusque vite
Dic mihi quis sit

Interque rapide moritur prat
Fonte sacrato bene candidatus
Itaque pro nobis miseris adigna
Dic mihi quis sit

Nota versus:

In brevi tunica saltat
monachus quasi pica
Diligit ... si vis
habere salutem
O bona puella si essem
in tua cella, ego facerem
tecum mirabilia
bella
Ringel facit ...
monachus vult esse
secundus
Omnis potentatus brevis
vita
Nimia familiaritas
parit contemptum

autem :
mortifi
mortifi
um !
um po
ua ego
ignem

nte uale
thesauri
re. Beatus
udine
palacium !
uri eterni.

B
eatem ferre
Beatus la
dicebat.
deo meo
ungere
torquerit
tuo. Beat

profi
ipse
in the
Beat
ficio !
meis.
te de

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-139740-p0101-1
DFG

… & non … ciuitas & …
…ifica deus & noli confidere
…uris quos habes abſconditos.
… laurentius dixit. Vere con
… ſecurus ſum de theſauris
…ecius ceſar dixit. An putas
theſauris liberari aut redimi
mentis. Beatus laurencius
Ego famulus xpi ſecurus ſum
…auris celeſtibus. Decius ira
…plenus iuſſit eum nudum
…di. Beatus laurencius cum
…clamabat dicens ad decium.

fructum multum afferet. …
ipſum dicebat eſſe granum
canatum & multiplicandum
candum infidelitate …
multiplicandum fide om…
populorum. R̃ Puer meus noli timere
ſum tecum dicit dominus dum tranſie…
flamma non nocebit te ſed & ardor …
in te. Ṽ Liberabo te de manu peſſimor…
te de manu fortium. Dum tranſieris …
Iam vero ad paſſionis ſue
ſectanda veſtigia qui …
animam ſuam. perdet eam

Inspiciens in obscuris quod zuare simulans: vel quod plene
conspicatur fieri

Titulus a titan dz ein tytel von eine boke
Titulus est signum descriptio laus epigrama

BOetij Seueri-ni de consolatione philosophie

opus preclarum cum prelibatione Ioannis Murmellij Ruremūdensis in eius enarrationem.

Transmigrare ouerwerhusten
Heu quid tentaui ... et vnde migraui

Tuber ein geswell
Colaphis est tuber totum corpus

Turtur ein turteldube off vysteg
Haec turtur est auis haec turtur sit tibi piscis

Tondere: e percutere vel scindere
Tondemus barbas vel oves sed tundimus herbas

Vadere gaen
En modo vadit eques qui solet ire pedes

Vas vadis ein borge oder pant
Nam dato vade licet vadere
Non precis hinc vades donec pones mihi vades
Vas vadis obses vas vasis sit tibi ripa

Script. Rom. in Quarto N. 12
II 2. b 49

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-139740-p0103-3